LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABILEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI 1926.

926

QUINQUE-ECCLESIIS TYP. „DUNÁNTÚL“ R. T.

Adimpletio praecepti pasch. 2
Adorációs egyesület ajánlása 46
Alapítványok 39
Alapítv. pénzek továbbítása. 40
Ábrahám Steph. 60
Ákos Franc. 32, 45

Badacsonyi Ad. 32, 38
Bencze Jos. 22
Benkö Paulus 22
Berlákovich Joannes 2, 64
Berta Ant. 32
Bok Jos. 32
Botz Jos. 2
Böbel Joannes 46
Bödi Car. 36
Bőjti rendelet 3
Bőjti szózat 15
Braun Steph. 60
Buzsáky Emer. 24

Caecilia Egyesület 58
Concursus pro parochia: Lovászhetény 24, Dombóvár, Pálfa, Rácváros, Szekszárd civ. int, 32. Babarc, Bár, Keszü 37, Dunaszekcső 45, Zomba, Pécsvárad, Beremend, Mozsgó, Vásárosdombó 64
Csarmasz Steph. 38
Cseh Franc. 11
Cserta Joan. 64
Csurda Adalb. 60
Czár Casp. 31, 36, 38

Decisiones Pont. Comm. ad Canones interpr. 59
Decret. S. Congr. Concilii de sacerdotibus rusticantibus, balnea frequentantibus etc. 43
Dobos Henricus 38, 60
Domosvay Ludov. 24
Dubia circa imaginem ss. Cordis I. 35
Dubia de responsoriis primi nocturni et de evangelio Dominicae in fine Missae. 44
Dubium circa coronas ex vitro 56

Emericanumba felvétel 33

Faludi Adamus 45
Farkas Joseph. 38
Fájth Ludov. 63
Fejes Carolus 38
Felajánlása az emberiségnek Kr. királysága ünnepén 46
Fent Julius 11
Festum S. Mauri 21

Galambos Colom. 2
Gartner Alexius 60
Gábor Carolus 38
Gálos Ladislaus 46
Gasparics Georg. 32, 38
Gebauer Nic. 32
Gergye Victor 36, 38
Gyászistentisztelet I. Ferenc József halála évf. 58
Gyenis Guill. 46
Gyüjtés: József kir. hg. szanatorium Egyesület 58. A Ferenc József fogadalmi templom javára 61

Hajós Georg. 45, 60
Halász Julius 22
Hantos Adalb. 45
Hanuy Fr. 45
Hauser Emericus 11
Hábedli Joannes 2, 32, 38
Hábel Vinc. 46
Hegedüs Jos. 32
Hegedüs Lad. 24, 38, 46
Heckenberger Conradus 24
Hermann Joan. 37
Hévizgyörki templomép. ügye 42
Hivatalos jelentések elválaszolandók 50
Hivatalos levelezések 25
Horacsek Andr. 32
Horváth Lud. dr. 38
Horváth Mich. 38
Hradek Car. 32, 45

Imanyolcad a kat. hit terjesztésére 64
Irod. művek, lapok ajánlása: Jósvay: Lelkigyöngyök 6, Nyisztor: Szekták Magyaroszágon 6. Vargha D.: Adoremus Dominum 6. — Metzker: Közös miseimák 14. Kis Hitterjesztő 26. Sipos I.: Ench I. C. 34. Polgár András: Manete in dilectione mea 34, Gabriel-féle szeml. falitábla 34, „Hitvédelem" 34, „A bünbánat és Oltáriszentség" 34, Tóth Kálmán: Jézus példabeszédei. Döry László: Comp. Th. Dogm. Sp. 50, Füstös Pál: A vegyes házasság 50, A M. Kat. Nőegy. Orsz. Szöv.: „Misekönyv" 62, „Szív Ujság" 62, M. Kath. Almanach 65, Haller I.: Harc a numerus clausus körül. „Kispajtás", „Zászlónk", „Uj Lap". 65, 66
Iselstöger Ludov. 32
Iványi Joan. 45

Jézus szt. gyermeksége 26

Kanizsai Vend. 22
Kat. egyesületi épitkezések 13
Kat. közmüvelődési célok 60
Kat. Nagygyülés XVIII. 50
Kecskés Car. 38, 46
Keller Guill. 46
Késmárky Steph. 37
Kéthelyi Jos. 11, 24, 64
Kiss Ludov. 37, 45
Kitlinger Jos. 31, 36, 38
Kletzl Adalbertus 46
Knippl Camillus 32, 46
Kocsis Lad. 32, 46
Kondits Ludov. 46
Kongruarendezéshez adatok kivántatnak 48
Koronai tételek 11
Kovácsevics Colom. 38
Kozáry Georgius 2
Kulcsár Joannes 31
Kun Ludov. 11, 60

Lelkészi járandós. valorizálása 12
Lelkészi jav. földek 39
Lelkigyakorlatok (papi) 14, 33, 49
Lickert Jos. 11
Loschert Casim. 45

Magyar Adalbertus 45
Magyar Steph. 45
Mayer Franc. 46, 60
Melke Ludov. 22
Mexikóiakért közös ima 38
Mihalecz Francisc. 64
Miniszteri rendeletek közlése 42
Mise „Pro patria" 24
Missiók tartása 47
Missiókért köz. ima 57
Molnár Joseph. 46
Mortui: Röszler Franc. 23
Kulcsár Joannes 31
Offenmüller Sigism. 31
Bödy Car. 36
Stephan Artur 36
Herrmann Joan. 37
Késmárky Steph. 37
Hirling Ferd. 63
Fájth Ludov. 63

Navracsics Franc. 38, 60
Nemzeti munkavédelem 5
Nemzeti vonatkozások az istentiszteletben 47
Németh Steph. 46, 64
Novi alumni in semin. 38
Nyári Josephus 2
Nyomdaköltségek és directorium 66
Nyugdijjárulék 33, 47, 61

Offenmüller Sigism. 31
Officium S. Petri Canisii 22
Oratio imper. ad repell. tempest. 36

Ordinatio 22, 32, 36, 63
Ordo visit. Can. et S. Confirm. 35
Ötéves teol. tanfolyam 47

Papi lelkigyakorlatok 14, 49
Papp Steph. 24, 32, 46
Patton Joannes 46
Pásztor Andr. 2
Pásztorlevél (közös püspöki kari) 3
Pensio 23
Personalia 2, 11, 24, 32, 37, 45, 60, 64
Petrovits Eduard. 11, 46
Petz Aemil. 22, 46
Pévald Guil. 32
Pintz Val. 38
Prosynodale examen et neomyst. 35, 45
Pulay Joann. 46
Püspök Paul. 31, 36, 38

„Quas primas" enciklika 24

Radó Desid. 24
Rausz Aloysius 60
Reil Antonius 46
Reiner Franc. 37
Reinhardt Georgius 11
Riedlinger Des. 37, 45
Római zarándoklat 14
Röszler Franc. 23

Schematismusi adatok 65
Stefán Arthur 32, 36
Stippek Jos. 25
Szentévi búcsúk 7
Szent Ferenc jubil. zarándoklat 40
Szent olajok 33
Sziegl Jos. 38
Szivgárda 13
Szoc. testv. ajánl. 41
Szvetics Car. 31, 36, 38, 46

Tiborc Ben. 45
Távozó főpásztor búcsúszava 27
Templomaink műszaki felvétele 25
Tillinger Franc. 2
Tomcsányi Ludov. obitus 22
Tomori-emlékmű 65
Tóth Aemil. 2, 38
Trinn Joannes 32
Tűzbiztosítás 33
Typogr. költségek 26

Új főpásztor kinevezése 25
Új officium ára 61
Unio cleri pro missionibus 51

Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület 62
Varga Col. 11
Varga Ferdin. 31, 36, 38
Vásárok áthelyezése 41
Vaszary Colom. 38
Vexillorum benedictio 37
Vértesi Frid. 45
Vota praesulis in exordio anni 1

Wagner Joannes 32, 45
Walter Jos. 23, 38
Waszner Franc. 22, 31, 36, 38

Zárszámadások (isk. hitk.) 5

1926.

I.

121
1926

Corpore quidem absens, spiritu tamen praesens[1] vos omnes alloquor — Venerabiles Fratres et Filii dilectissimi —, cum initio novi anni multiplices humanitatis vestrae sensus, quorum signis Me tam occasione anniversarii vigesimi consecrationis episcopalis nuper celebrati, quam vertentis anni cumulastis, gratos accipio. Sincero amore, paterno affectu, intimisque animi sensibus vicem vobis omnibus rependo. Et nec distantia, nec ulla alia rerum mutatio aliquid ex istis animi motibus detrahere, minuere, suffurare potest. „Testis enim mihi est Deus, cui servio in spiritu meo, quod sine intermissione memoriam vestri facio in orationibus meis."[2] Vota Praesulis in exordio novi anni.

Viginti enimvero anni, quos in praeterito apud vos degebam, die ac nocte serviens Domino, succolando, adhortando, amando et amplectendo omnes, ita corda nostra sane coniunxerunt, ut cogitatus atque sensus nostri sponte illuc et nunc revertantur, unde nobis nuper ad vocem Domini exeundum erat.

Coniunxit nos fides salvifica, quae nos omnes semper adimplevit. Fides illa Christi, sine qua nullus unquam Deo placere poterit. „Sine fide impossibile est placere Deo."[3] Fides illa, ex qua iustus vivit.[4] Fides illa, de qua Apostolus ardenter loquitur: „Vigilate, state in fide, viriliter agite, confortamini."[5] Fides illa, quae dum terram pedibus calcamus, coelum nobis parare consuevit.

Coniunxit nos labor continuus, qui „non est inanis",[6] quo Dei gloriam semper quaerebamus, quo salutem fidelium promovere semper studuimus, quo vires, virtutes, omniaque huius terrae dona, quae Dei bonitas nobis contulerat, animabus ubique medendis, e coeno peccati atque e gurgite poenae infernalis cum Dei gratia redimendis impendere usque conabamur.

Coniunxit nos caritas sincera, qua Deum Optimum, qui caritate perpetua prior nos dilexit,[7] quique nos „in admirabile lumen suum"[8] vocavit, super omnia, animas Christi pretioso sanguine redemptas tamquam nosmet ipsos, invicemque uti fratres in Christo et Deo semper dileximus.

---

[1] I. Cor. 5. 2. [2] I. Rom. 1. 19. [3] I. Hebr. 11. 6. [4] Rom. 1. 17. [5] I. Cor. 16. 13. [6] I. Cor. 15. 58. [7] Jerem. 31. 3. [8] I. Petr. 2. 9.

Coniunxit nos demum Cor illud divinum, quod se nobis in praesepi, super ligno crucis et in sanctissimo Sacramento corporis et sanguinis divini mire revelavit, cuique nos ipsos, omnes curis nostris a Deo commissos, munus dein nostrum — et humeris angelorum vere formidandum — semper obtulimus, atque nuper, in ultimis horis anni praeteriti consecratos esse bene meministis.

Haec erant vincula, quae nos collegerunt, haec sunt ligamina, quae nos in sacratam Christi familiam et nunc conficiunt, et haec sint compages, quae nos in posterum semper coagmentent, etenim sic nulla mutatio nec mors quidem, nec quidquam aliud nos a Christo, ab invicem, et in Christo a coeli gaudiis separare potest aut poterit.

Dum haec vobis e corde exopto, ad praesepe Domini enixe deprecor, ut gratia Domini Nostri Jesu Christi sit et permaneat cum omnibus vobis.[1]

Colocae, 6. Januarii a. 1926.

122
1926

Adimplementum praecepti paschalis.

Anno sancto 1925. feliciter transacto gratias eiusdem ad universum orbem catholicum extendi speramus. Ut autem easdem quo plures et quo uberius acquirere possint, adimplementum praecepti paschalis et hac vice facilitare volumus. Vigore igitur facultatis a S. Sede Apostolica 21. Martii a. 1922. ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis a Dominica prima Quadragesimae, quae hoc anno 21. Februarii celebrabitur, usque ad festum Sanctissimae Trinitatis inclusive extendimus. In iis autem parochiis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaque huiusmodi piae conciones pro populo fideli habebuntur, aut sacrorum curionum quoquomodo deerit copia, aliave suppetit rationabilis causa, adimplementum praecepti paschalis quocunque anni tempore permittimus.

123
1926

Personalia.

Parochus nominatus et investitus est: *Franciscus Tillinger* pro Siklósbodony. *Josephus Botz* catecheta Bátaszék-ensis nominatus est admin. in Feked. *Colomannus Galambos* parochus Feked-ensis nominatus est admin. in Máriakéménd. *Josephus Nyári* admin. interim. Siklósbodony-ensis factus est coop. in Pécsbányatelep. *Georgius Kozáry* catecheta Mohács-ensis missus est coop. in Egerág. *Andreas Pásztor* coop. Rácpetre-ensis nominatus est catecheta in Mohács. Cooperatores translati sunt: *Joannes Berlákovich* e Kővágószöllős in Mohács (civ. int.), *Aemilius Tóth* e Pécsbányatelep in Rácpetre, *Joannes Hábedli* ex Olasz in Pécsvárad.

[1] Apoc. 22. 21.

124
1926

A püspöki kar közös pásztorlevele.

Azok a csapások, melyek a háboru alatt és főleg utána hazánkra és nemzetünkre szakadtak, igen sok ember hitét megingatták, kedélyét, lelkét feldulták vagy a szertelenségek iránt fogékonnyá tették. Ezt a szomoru időszakot használták fel a különféle külföldi szekták arra, hogy tévtanaikat főleg a nép fiainak lelkében elhintsék. Vannak vidékek, ahol gyászos törekvésük több-kevesebb eredménnyel is járt, mert sikerült némelyeket az egyedül üdvözitő szent hittől és a katolikus Anyaszentegyháztól eltántoritani. A magyar katolikus püspöki kar felismerte a sulyos veszedelmet s ennek meggátlására legutóbbi tanácskozmányából közös pásztorlevelet bocsátott ki a különféle szektákról, hogy az alattomos ellenségre a hivők figyelmét felhivja s őket szent hitükben megerősitse. Ezen közös pásztorlevelet jelen körlevelem melléklete gyanánt minden egyes lelkész részére azzal a meghagyással küldöm meg, hogy azt farsang egyik vasárnapján a hiveknek a szószékről egész terjedelmében felolvassák.

125
1926

Böjti fegyelem az 1926. évre.

Az egyházi törvénykönyv 1250—4. kánonjai és az Apostoli Szentszéknek 1922. november 14-én kelt — 1923. évi I. körlevelem 102. száma alatt közölt — felhatalmazása alapján az 1926. évre a pécsi egyházmegyében a következő böjti rendet állapitom meg:

I. *Szigoru böjti napok*, vagyis amelyeken tilos a húsfélék élvezése és csak egyszer szabad napjában jóllakni, a következők:

1. *Hamvazó szerda.*
2. *Minden péntek nagyböjtben.*
3. *A kántorböjtök péntekje.*
4. *Nagyszombat délig.*
5. *Karácsony, Pünkösd és Nagyboldogasszony* (aug. 15.) *vigiliája.*

II. *Enyhitett böjti napok*, melyeken szabad ugyan húst enni, de a többszöri jóllakás tilos:

1. *Péntek kivételével a nagyböjt minden hétköznapja.*
2. *Kántorböjtök szerdái és szombatjai.*
3. *Mindenszentek vigiliája.*

Jegyzet. 1. Nagyszombaton déltől kezdve sem a böjt, sem a hústól való megtartóztatás nem kötelez.

2. Az enyhitett böjti napokon húseledel a főétkezésen kivül is ehető. Böjti napon a főétkezés a nap bármely szakában tartható.

III. *Megtartóztatási napok*, melyeken csupán a húsételek élvezése tilos.

Az évnek minden jentebb nem emlitett péntekje.

IV. Vasárnapon és parancsolt ünnepen a böjt és megtartóztatás nem kötelez. Ily napra eső vigiliaböjtöt nem kell előtte való napon megtartani.

V. *Kivételes felmentvényben részesülnek mind a többszöri jóllakás tilalma, mind a hústól való megtartóztatás parancsa alól:*

1. Az egész egyházmegye, valahányszor Gyertyaszentelő-, Gyümölcsoltó- és Kis-Boldogasszony, továbbá Szent István király és Sz. István első vértanú ünnepe böjti, vagy megtartóztatási napra esik.

2. Egyes községek, midőn egyháznapjuk, védőszentjük ünnepe (búcsúk) böjti vagy megtartóztatási napra esik.

3. A katonaság, pénzügyőrség, csendőrség, rendőrség és fogházőrség tagjai minden böjti és megtartóztatási napon — kivéve karácsony vigiliáát és nagypénteket.

VI. *Kivételes felmentvényben részesülnek a húseledeltől való megtartóztatás parancsa alól:*

1. Egyes községek, midőn országos vásárjuk megtartóztatási napra esik.

2. Egyes személyek.

A) Minden böjti napon — kivéve hamvazó szerdát, a nagypénteket, karácsony, pünkösd vigiliáját — felmentetnek:

a) a gyári és bányamunkások;

b) mindazon *világi* személyek, kik kénytelenek vendéglőben étkezni vagy az ételeket vendéglőből hozatni, amennyiben böjti ételt könnyen nem kaphatnának.

B) Minden böjti napon — kivéve karácsony vigiliáját és nagypénteket — a katonaság, pénzügyőrség, csendőrség, rendőrség és fogházőrség tagjainak családjai.

C) Minden böjti napon, — kivéve a nagypénteket — felmentetnek:

a) a vasuti vonatokon és hajókon szolgálatot teljesitő személyek;

b) mindazon utasok, kik vasuti vendéglőkben, vagy hajón kénytelenek étkezni;

c) mindazok, kik egészségük helyreállitása végett fürdőhelyeken tartózkodnak kiséretükkel együtt;

d) függő viszonyban levő személyek (pl. cselédek), kik oly családnál nyerik ellátásukat, hol böjti eledelt nekik nem nyujtanak.

D) Minden szegény, ki mások alamizsnájából nyeri táplálékát, a húseledelektől való megtartóztatás alól teljesen fel van mentve.

VII. Az évnek minden böjti napján szabad az ételeket zsirral elkésziteni és meg van engedve az enyhitett böjti napokon, ugyanazon étkezés alkalmával hust és halat együtt élvezni.

VIII. A hústól való megtartóztatásra köteles minden katolikus hivő, ki hetedik életévét betöltötte.

A teljes böjt, mely magában foglalja úgy a húseledelektől való megtartóztatást, valamint a csak egyszeri jóllakást, — azon katolikust kötelezi, ki huszonegyedik (21) életévét betöltötte, de korának hatvanadik (60) évét még nem érte el. Azon teljes böjtre kötelezettekre nézve azonban, kik fáradságos nehéz munkát végeznek, a többszöri jóllakás tilalma nem vonatkozik.

Azon célból, hogy a hivek a folyó évre szóló és fentebb leirt böjti rendet mielőbb megismerjék, egyházmegyém lelkészei igyekezzenek azt mi-

hamarább tudomásukra adni. A nagyböjtöt megelőző vasárnapon ugyanez a szószékről egész terjedelmében felolvasandó. A hivek egyuttal felhivandók, hogy akik a felsorolt felmentvényeket igénybe veszik, az Apostoli Szentszéknek eme nagy kegyességét az irgalmasság lelki és testi cselekedeteinek buzgó gyakorlásával, fokozott imával és alamizsnaosztogatással iparkodjanak meghálálni. Az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlására sohasem volt nagyobb szükség, mint épen napjainkban. A kivánatos adakozás szempontjából különösen ajánlom a szerencsétlen árvizkárosultakat, sz. Antal perselyeit, a péterfillért, a missiókat, a kat. sajtót, az oltáregyletet s hasonlókat.

126
1926

A Nemzeti Munkavédelem intézménye.

A 111.111/1921. VII. a. sz. belügyminiszteri rendelettel a közüzemek, valamint a létfenntartás szempontjából nélkülözhetetlen közérdekü üzemek és munkálatok zavartalan működésének biztositása, illetve annak veszélyeztetése esetén a szükséges munkák elvégzése, nemkülönben a munkaeszközök ellen irányuló támadások elháritása céljából a „Nemzeti Munkavédelem“ intézménye állittatott fel. Ezen miniszteri rendelet alapján szerveztettek vármegyénkint ezen intézmények, azonban megfelelő eredményt csak akkor érhetnek el, ha egyházmegyém papsága és tanitósága nemcsak másokat buzdít a belépésre, hanem maga jár elől jó példával és szintén belép e közérdekü, hazafias szervezetbe.

A kitüzött fontos cél elérésének sikere érdekében felhivom tehát egyházmegyém tdő lelkészeit és kedvelt tanitóit, hogy ezen szervezetbe lépjenek be. A szervezet megalakitásával a községi főjegyzők vannak megbizva és igy a belépés céljából azokhoz kell fordulni.

127
1926

Isk. és hitk. zárszámadások és költségvetések.

Az iskolai és hitközségi zárszámadások és költségvetések tárgyában kiadott előző rendeleteimet oda módositom, hogy olyan helyekről, ahol a hitközségek megalakultak, autonom önkormányzati alapszabályokkal rendelkeznek s ahol az iskolaszékeken kivül a zárszámadások és költségvetések felülvizsgálására külön bizottságok alakittattak, amelyek a számadásokat nemcsak felülvizsgálni kötelesek, hanem vagyoni felelőséggel is tartoznak, a zárszámadások mellékleteit beküldeni nem kell. Igy csak a zárszámadás és a költségvetés lesz beterjesztendő 2—2 példányban mellékletek nélkül, mégis a kisérő iratban rendelkezésemre való hivatkozással meg kell emliteni azt is, hogy a mellékletek miért nem csatoltattak. Szükséges e rendelkezés, hogy ekként az amugy is nagy postaköltségek némileg korlátoztassanak.

Külön hangsulyozom azonban, hogy olyan hitközségek, amelyek a zárszámadások felülvizsgálására *felelős* felülvizsgáló szervvel nem rendelkeznek, továbbra is kötelesek lesznek a zárszámadásokat az összes mellékletekkel együtt egyházmegyei főtanfelügyelőségemhez beterjeszteni.

128
1926

A Jósvay-féle „Lelkigyöngyök“ c. énekkönyvre vonatkozó rendelet hatálytalanitása.

A mult évi VII. sz. körlevél 1664/1925. száma alatt közölt rendeletem azon részét, amellyel a Jósvay-féle énekkönyvet a kántorok számára mintakönyvül engedélyeztem, hatályon kivül helyezem. Az elém terjesztett ujabb adatok ugyanis arról győztek meg, hogy a benne előforduló szövegek és dallamok több helyen annyira eltérnek a Nyilvános Ájtatosságok számára előirt vagy megkivánható szövegektől és dallamoktól, hogy azoknak állandósulása veszélyeztetné azt az egyformaságot és stilus-szépséget, amiket katolikus istentiszteletünk minden részében biztosítani főpásztori gondosságom tárgya.

Fentiekből kifolyólag fokozatosan fönnáll az iskolai énekoktatást végző kántorok és tanitók azon kötelessége, hogy az általuk betanítandó énekekhez nyerjék meg a helybeli plébános beleegyezését.

129
1926

Dr. Nyisztor Z.: Szekták Magyarországon.

Dr. Nyisztor Zoltán tollából „Szekták Magyarországon“ cimen kis füzet jelent meg a Szt. István-Társulat kiadásában. Az érdekes felvilágositásokat tartalmazó munkát az egyházmegyei papság figyelmébe ajánlom annál is inkább, mivel alig akad már község, ahol a szekták világot behálózó szervezetei romboló munkájukat meg ne kisérelték volna.

130
1926

Dr. Vargha D.: Adoremus Dominum.

Dr. Vargha Damján, pécsi egyetemi tanár „Adoremus Dominum“ cimen latin-magyar és latin szövegü imádságos könyvet adott ki az intelligens ifjuság és felnőttek számára. A sok gonddal és nagy okossággal megszerkesztett, tanításokkal, elmélkedésekkel bővelkedő, liturgikus szövegeket nyújtó, szépen kiállított és olcsó imádságos könyvet intelligens hivőkkel biró lelkipásztoroknak és különösen a főgimnáziumi hittanároknak figyelmébe ajánlom.

Datum Quinque-Ecclesiis, 8. Januarii a. 1926.

† **Julius** m. p.
archiepiscopus, administrator apostolicus.

1926.

II.

585
1926

A szentév jubileumi búcsújának kiterjesztése.

Az 1925. évi kegyelmi esztendő, a szentév bezárult, a római bazilikák szent kapuit befalazták, a hivők zarándoklásai, amelyek az örök várost egy hosszu éven át a hit, a kegyelet, a vallásos buzgóság állandó és felemelő megnyilvánulásaival szinte betöltötték, egyenlőre elpihentek. A zarándokok száz és százezrei keresték fel személyesen a mult évben Rómát, s igyekeztek megnyerni a szent év búcsúját. Száz és száz milliók azonban hiába vágyódtak az örök városba, körülményeik nem engedték, hogy oda menjenek. Szentséges Atyánk tehát, hogy az Egyház minden hű gyermekét ugyanazon kegyelmekben részesitse, melyeket a mult év alatt Rómában megnyerhettünk, a szentév jubileumi bucsuját az egész 1926. évre, az egész világra kiterjeszti s erre nézve Karácsony ünnepén kelt apostoli levelében intézkedik, melynek főbb részeit magyar forditásban alább közreadom, hogy a lelkipásztorok hiveikkel ugyanezt mielőbb közöljék.

„Pius Püspök, Isten szolgáinak szolgája, a jelen levelet olvasó összes hiveknek üdvöt és apostoli áldást!

Lelkünk mélyéből hálát adunk az Üdvözitő Jézus Krisztus kegyes jóságának, hogy a szentéven át, melyet a római Anyaszentegyház szokásos és ünnepélyes szertartása mellett tegnap befejeztünk, Nekünk is végtelen sok lelki örömöt juttatott s a hivek megszámlálhatatlan sokaságára is kiárasztotta kegyelmének s megbocsátó irgalmának bőséges kincseit. A hivek ugyanis, akik a világ minden tájáról, a legtávolabb eső vidékekről is százezerszám zarándokolva jöttek az örök városba, nemcsak a rómaiaknak, — akiket egyébként szintén a szent búcsú vágyának elnyerése lelkesitett — hanem az egész katolikus világnak, sőt még az egyháztól távol állóknak is a hit s a jámborság fenséges példaképét adták, ezenkivül pedig az apostoli Szentszék s az Irántunk való eddigi ragaszkodásukat — ha erre egyáltalában még szükség lehetett — még szorosabbra füzték. Az elmult szentév eme gazdag és áldásos eredménye, melyet ezen kegyelmi idő alatt sok és buzgó imával és könyörgéssel nyertünk az Istentől, arra indít és buzdít bennünket, hogy elődeink szokásához és példájához híven a kegyelmek bőséges kincstárát, mely tegnapig Rómában állt nyitva, a hivek egyetemessé-

gének a következő évre mindenütt megnyissuk. S hogy ebben a kegyelemben és búcsúban minél többen részesülhessenek, Tiszteletreméltó Püspök-Testvéreink gondoskodjanak, hogy a hivő nép egyházmegyéikben mindenütt az Isten igéjének hirdetése, bucsujárások, lelkigyakorlatok által bűnei megbánására, megsiratására indittassék és a velük járó büntetések elengedésének kieszközlésére szorgosan előkészittessék. Azon célból pedig, hogy ez a világi és szerzetes papság jelentékeny hiánya mellett is minél könnyebben keresztülvihető legyen, el kell térnünk a korábbi szokástól, mely szerint a jubileum Román kivül fél éven túl nem lett kiterjesztve. A püspökök ezenkivül oktassák a gondjaikra bizott hiveket arra is, hogy Velünk együtt ugyanazokra a szándékokra kell imádkozniok, amelyeket a Rómában meghirdetett jubileum alkalmával máris kifejeztünk, t. i. az igaz hit terjesztéséért, a népek békéjéért és egyetértéséért és Palesztina szent helyeinek a katolikus Egyház jogainak megfelelő elrendezéséért.

Ezek szerint a Mindenható Isten, szent Péter és Pál apostolok nevében és a saját hatalmunknál fogva a jubileumi nagy búcsút, melyet a szent városban már megünnepeltünk, jelen levelünkkel kiterjesztjük az egész katolikus világra és az egész jövő évre meghosszabbitjuk ugy, hogy az a közeli újév első vecsernyéjétől a jövő 1926. év december 31-ik napjának végeig megnyerhető legyen.

Ez okból mindkét nembeli összes katolikus hiveinknek, akik Román s a hozzátartozó külvárosokon kivül bárhol tartózkodnak, ha az imént befejezett szent év alatt a jubileumi búcsút meg is nyerték, apostoli hatalmunknál fogva megengedjük, hogy bűneik legteljesebb bocsánatát és elengedését kétszer elnyerhessék, még pedig egyszer a maguk vagy a megholtak javára, egyszer pedig csak az elhunytak üdvére, amennyiben buzgón meggyónnak és a szent áldozáshoz járulnak — mely feltételnek az évenként kötelező húsvéti szent gyónással és áldozással nem tehetnek eleget — s a jövő 1926. év tartama alatt helységük legfőbb templomát és még másik három, erre a célra kijelölendő templomot vagy nyilvános kápolnát öt egymásután következő, vagy öt különálló napon (a napot vagy a csillagászat, vagy a kánonok szerint számitva) naponként egyszer áhitattal meglátogatják s a Mi szándékunkra Istenhez buzgón imádkoznak.

A püspökök vagy maguk, vagy az esperesek, lelkészek és más egyházi férfiak által, akiknek ezt a felhatalmazást tetszés szerint akár az egész év tartamára is megadhatják, kijelölnek a püspöki székhely székesegyházán, valamint az egyházmegye többi helyeinek főtemplomán kivül még három más templomot a hívek látogatására. Ahol pedig nem volna négy templom vagy kápolna, a püspökök maguk vagy megbizottaik által intézkedhetnek,

hogy ahol kevesebb vagy épenséggel csak egy templom van, ott abban az egyben is elvégezhető legyen a naponkinti négy látogatás.“

Az apostoli levél rendelkező részét összefoglalva, a következőkben intézkedem. A jubileumi teljes búcsú az egész 1926. évben, Román kivül mindenki által elnyerhető és pedig kétszer, első izben a saját maga, vagy a megholtak, másodszor csak a megholtak javára.

A búcsú elnyerésének feltételei: 1. sz. gyónás és sz. áldozás — az évenkint kötelező egyszeri gyónáson és áldozáson felül —, 2. négy templomnak — egy közülük a helység főtemploma legyen — öt alkalommal történő meglátogatása akként, hogy egy-egy izben mind a négy templomot ugyanazon a napon kell meglátogatni; a napot éjféltől-éjfélig, illetve déltől másnap délig számíthatjuk; 3. a templomlátogatások idején ima a Szentséges Atya szándékára: a katolikus vallás elterjedéséért, a népek békéjéért és egyetértéséért, végül a katolikus Egyház jogainak érvényesüléséért a Szentföldön.

I. A pápai felhatalmazás alapján Pécsett a székesegyházon kivül a másik három plébániatemplomot jelölöm ki meglátogatásra. Egyebütt a plébániatemplomban avagy azon felül a helyben, illetve a plébánia területén levő templomokban végzendő el a négy látogatás, azaz a rendelkezésre álló egy vagy több templomot ugyanazon a napon annyiszor kell felkeresni, hogy a napi templomlátogatás összesen négyet tegyen ki s ezt öt napon át kell igy végezni. A zárdák belsejében levő kápolnák csakis a zárdában lakó nővéreknek és növendékeiknek helyettesíthetnek meglátogatandó templomot.

II. A különleges viszonyok közt levőkre való tekintettel azoknak, akik majdnem az egész évet uton töltik, módjukban van a jubileumi búcsút elnyerni bárhol, ha a többi feltételeknek teljesítésével egy főbb templomot ugyanaz nap ötször meglátogatnak.

Szerzetesnők, bentlakó leánynövendékek, fogságban levők, betegek, gyengélkedők, betegápolók, 70 évet meghaladott öregek, állandóan lekötött munkások s általában olyanok gyóntatóit, akiknél a templomok látogatása elfogadható akadályokba ütközik, ezennel felhatalmazom, hogy a templomlátogatások számát a felsoroltak részére leszállíthassák, vagy ha indokolt, a jámborság és a felebaráti szeretet egyéb cselekedeteivel helyettesíthessék. Intézetekre vonatkozó leszállitások előzetesen az egyházmegyei hatóságnak bejelentendők.

Felhatalmazom továbbá a plébánosokat és a szerzetesek vezetése alatt álló egyesületekre és testületekre nézve a szerzetes elöljárókat, hogy ha a templomlátogatásokat 1. egyházi vagy katolikus célra alakult világi egyesületek; 2. iskolák, nevelőintézetek, vagy 3. a plébániai hívek a plébános

vezetése alatt, *együttesen és ünnepélyességgel* végzik, azok számát leszállíthassák. Erről szintén előzetes jelentés teendő az egyházmegyei hatóságnak.

Quoad facultates, quas in excipienda iubilaei confessione confessarii ceteroquin adprobati adhibeant, sequentia constitutio decernit.

1. Confessariis illae integrae sunto facultates absolvendi, dispensandi, commutandi, quascunque ab hac Apost. Sede impetraverint; immo et pluries pro eodem poenitente sive iis omnibus, sive his, quae mox concedentur, simul cumulateque uti possint. Qualicunque autem poenitens, cum confessionem iubilaei sincera intentione instituit, absolutione, dispensatione, commutatione donatus erit, si postea, mutata voluntate, a complendis reliquis praescriptis destiterit, eadem non idcirco irrita erit.

2. Monialibus fas esto hanc dumtaxat iubilaei confessionem apud quemvis confessarium pro utroque sexu adprobatum peragere.

3. Confessarius in confessione iubilaei absolvere possit in foro sacramentali tantum a quavis censura a iure vel ab homine inflicta, occulta vel publica, aut ab Ordinario sibi, aut a iure Apostolicae Sedi simpliciter specialive modo vel Ordinariis reservata; itemque a quovis peccato etiam Ordinariis vel S. Sedi reservato. A nulla ex censuris Ap. Sedi specialissimo modo reservatis absolvere queat, praeterquam a crimine absolutionis complicis a peccato turpi semel tantum vel bis attentatae. At confessario poenitenti praecipiat, a) ut complicem, si forte ad confitendum redierit, moneat cum de invaliditate absolutionis a se impertitae, tum de confessione apud alium iteranda, b) ut se abstineat ab audienda in posterum confessione complicis, in quantum sine scandali et infamiae periculo fieri poterit. Confessarius si quem a censura in foro sacramentali tantum absolverit, iubeat eum in foro externo se gerere ad praescriptum can. 2251; caveat autem ne quemquam publica censura irretitum in foro conscientiae Deo reconciliet, nisi is paratus sit intra sex menses Ecclesiae satisfacere et scandalum damnumque reparare.

4. Haeretici, praesertim publice dogmatizantes, similiter quicumque sectis massonicis aliisque id genus vetitis notorie adscripti sint, ne absolvantur, nisi praemissa saltem coram confessario abiuratione aliisque servatis de iure servandis et scandalum, quantum licuerit, removerint.

5. Qui bona vel iura ecclesiastica sine venia aquisiverint, iis ne impertiatur absolutio, nisi Ecclesiae satisfecerint vel saltem sincere promiserint se satisfacturos.

6. Qui falsam sollicitationis denuntiationem admiserit, ne absolvatur, nisi eam formaliter retractaverit, aut saltem ad eam quamprimum retractandam atque ad sarcienda damna serio paratum se praebeat.

7. In ipsa iubilaei confessione ex iusta et probabili causa omnia et singula vota privata, etiam Sedi Ap. reservata, iurata quoque, in alia pia opera dispensando commutari possint. Votum vero a tertio acceptatum ne remittatur neve commutetur, nisi is, cuius interest, libenter expresseque consenserit. Votum non peccandi aliave poenalia vota ne commutentur nisi in opus, quod a peccando, non minus ac votum ipsum refrenet.

8. Confessarius dispensare potest, pro solo foro conscientiae, ut poenitens Ordines iam susceptos sine infamiae et scandali periculo exerceat, a quavis irregularitate ex delicto prorsus occulto, item ab irregularitate ex homicidio voluntario vel abortu, in hoc casu tamen intra mensem recurrendum ad S. Poenitentiariam.

9. Similiter in solo foro conscientiae a) ab impedimento occulto consanguinitatis in III. vel II. gradu collaterali, etiam attingente primum, quod ex generatione illicita proveniat, solummodo ad matrimonium convalidandum, imperata tamen consensus ad iuris normam renovatione; b) ab occulto criminis impedimento, neutro machinante, sive agatur de matrimonio contrahendo, sive contracto, in ultimo casu iniungatur privata renovatio consensus (c. 1135); imposita in utroque casu gravi diuturnaque salutari poenitentia.

586
1926

Theses pro coronis.

Pro anno currenti — secundum canonem 131. Codicis Iuris Canonici, statutaque Synodi dioecesanae — sequentes theses a ven. clero dioecesano elaborandas, idest in coronis districtualibus discutiendas proponimus:

pro corona vernali e iure canonico: „A delegatio a házasságkötéseknél való közremüködésre“;

pro corona autumnali e theologia morali: „Az egyházi könyvtilalom megszegésének büne és büntetése.“

587
1926

Personalia.

Inspectores scholarum districtualium nominati sunt inde a 1. Jan. 1926.: *Colomannus Varga* em. vadiaconus et parochus in Döbrőköz pro Districtu Dombóvár-ensi, *Julius Fent* parochus in Magyarszék pro districtu Gödre-ensi, *Josephus Kéthelyi dr.* parochus in Pécsvárad pro eodem districtu, *Georgius Reinhardt* parochus in Palotabozsok pro districtu Máriakéménd-ensi.

Ludovico Kun parocho Zomba-ensi infirmanti *Emericus Hauser dr.* cooperator tamquam vicarius in spiritualibus coordinatus est.

Cooperatores translati sunt: *Franciscus Cseh* e Bátaszék in Tolna, *Josephus Lickert* e Tolna in Himesháza, *Eduardus Petrovits* e Himesháza in Tolna.

588
1926

Lelkészi járandóságok valorizálása tárgyában belügym. rendelet.

Mult évi X. körlevelemben 2708/1925. szám alatt intézkedtem a lelkészi készpénzjárandóságok valorizálása ügyében. Kiegészitésül tudomásvétel és megfelelő eljárás végett alább közlöm a m. kir. belügyminiszternek valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság közönségéhez erre vonatkozólag kiadott 3764/1925. IV. számu rendelkezését.

„A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur értesitése szerint a katolikus lelkészkedő papság kongrua szükségletét az 1925. év végéig akként folyósitották, hogy minden rendszeresített álláson működő lelkésznek búzaértékben megállapított helyi jövedelme évi 80 mm. búzaértékig, a kórházi lelkészeké 60 mm-ig, a segédlelkészeké 50 mm-ig illetőleg az ellátás értékének leszámitása után 25 mm-ig nyert kiegészitést. Ezt a kongrua-kiegészitést azonban csak ideiglenesen és csak az 1925. év végeig folyósították. Ennek az évnek elteltével a jövedelmi összeirásokat újból revizió alá veszik és az országos katolikus kongruatanács határozata értelmében mindazokat a készpénzjárandóságokat, melyeket a politikai vagy egyházközségek vagy a kegyurak a jövedelmi összeirások szerint a kat. lelkésznek és segédlelkésznek ez idő szerint még valorizálatlanul papirkoronában fizettek, 1926. évi január hó 1-től kezdődően aranykorona értékben fogják számításba venni az összes, most kongruakiegészitésben részesülő lelkészeknél és segédlelkészeknél. Ennek folytán előáll a szüksége annak, hogy a szolgáltatásra kötelezettek az őket terhelő szolgáltatásokat 1926. január 1-től kezdődően tényleg valorizálják és pedig legalább is olyan mértékben, hogy az által a lelkészkongruája minden körülmények közt biztositassék.

Ezekre tekintettel felhívom a városokat és községeket, mint kegyurakat, hogy a kegyuraságuk alá tartozó kat. lelkészek és segédlelkészek javadalmazása tekintetében kegyuri kötelezettségeiknek az 1896. évi, illetve az ujabb alapitásu plébániákra vonatkozóan az azóta készült jövedelmi összeirásokban megállapitott lelkészi (segédlelkészi) járandóságoknak megfelelő valorizációja utján sürgősen gondoskodjanak.

Elvárom, hogy mindazokat a járandóságokat (deputatumokat), amelyeket a jövedelmi összeirások szerint a kat. lelkészek és segédlelkészek részére teljesiteniök kell az 1926. évi január hó 1-től kezdődően legalább a kongrua mértékéig, amennyiben pedig vagyoni erejük megengedi, azon felül is valorizálják.

A vármegyei törvényhatóságokat pedig arra hivom fel, hogy a jelen rendeletem végrehajtása tekintetében szükséges intézkedéseket saját hatáskörükben rendeljék el s a községeknek, r. t. városoknak a kat. lelkészi

járandóságok átértékelése (valorizálása) tárgyában hozandó határozatait vagyonfelügyeleti jogkörükben mielőbb részesitsék jóváhagyásukban. Budapest, 1926. évi január hó 9. A miniszter helyett: *Ladik* s. k. államtitkár.

589
1926

Kat. egyesületi épitkezések.

Megdöbbentő tapasztalatok arra indítanak, hogy a katolikus egyesületek helyi vezetőségeit a legnagyobb elővigyázatosságra hivjam fel mindazon tervezéseiknél, amelyek uj egyesületi otthonok létesitését, vagy a meglevőknek messzemenő átalakitását célozzák. Ugyanis, ha az ilyen épitkezések kellő előrelátás nélkül történnek, nemcsak az érdekelt egyesületeket sodorhatják válságba, hanem nagy erkölcsi károkat okozhatnak azoknak a céloknak is, amelyeket szolgálni kivántak, s amelyeknek őrzése és védelme főpásztori gondosságom köteles tárgyát képezi.

Fentiek figyelembevételével elrendelem, hogy mindazon körök, társas-egyesületek, szövetkezetek, amelyek egyházmegyém területén kimondottan katolikus jellegüek s amelyeknél a fővédnökséget én és utódaim, a mindenkori pécsi püspökök viselik, vagy amelyekhez elnököt vagy más tisztviselőt a püspök nevez ki, avagy azokat megerősiti —, minden, a rendes évi költségvetéstől eltérő, nagyobb arányu épitkezésekről, átalakitásokról nekem, illetve utódaimnak költségelőirányzatszerü előterjesztést tegyenek. Csak igy lesz módom a tervezett épitkezéseket megismerni, szakközegeim által felülbiráltatni, a költségelőirányzatok realitása iránt tájékozódni, az illető egyesületek gondjait megosztani s a vezetőség figyelmét az esetleges nehézségekre felhivni.

Ezt az eljárást oly fontosnak tartom, hogy azon egyesületektől, amelyek jelen előirásomat nem teljesitik, mindennemü támogatásomat megvonom, a hatóságom alá tartozó elnök, vagy más tisztviselő ellen pedig a legszigorubb eljárást foganatositom.

590
1926

A Szivgárdák központi vezetősége.

A Szivgárdák egyházmegyém több plébániájában nemcsak dicséretreméltó, hanem igen eredményes munkát is végeztek a tanulóifjuság körében. Az a felette kedvező befolyás, melyet a bennük résztvevő ifjuságra gyakorolnak, a vallás és közoktatásügyi miniszter ur figyelmét és jóakaratu érdeklődését is felkeltette ugyannyira, hogy a Szivgárdák működésének előmozditását a tanszemélyzet jóakaratába ajánlotta. Ezen működés egyöntetü szervezése és a központtal való behatóbb kapcsolat kiépitése és fenntartása céljából Lányi Emil pécsi hitoktatót a szivgárdák központi vezetőjévé kine-

veztem. A Szivgárdák szervezésével és vezetésével foglalkozó egyházmegyei lelkészek forduljanak hozzá bizalommal, hogy a szent ügyet közös erővel minél buzgóbban és eredményesebben szolgálhassák.

591
1926

Papi lelkigyakorlatok St. Gabrielben.

A St. Gabrielben levő és az Isten Igéjé-ről nevezett szerzetesek vezetése alatt álló missiósházban a folyó évben a következő napokon lesznek *papi* lelkigyakorlatok: Julius 12—16., julius 19—23., julius 26—30., augusztus 2—6., augusztus 23—27., szeptember 13—17.

A lelkigyakorlat minden alkalommal hétfőn este 7 órakor kezdődik és pénteken reggel végződik. A résztvenni óhajtók legalább nyolc nappal előbb jelentkezzenek. A bejelentés e cimre küldendő: Missionshaus St. Gabriel, Mödling bei Wien.

592
1926

Római zarándoklat.

Az Országos Katolikus Szövetség, amely a szentév alatt a nm. Püspöki Kar teljes megelégedésére sikerült zarándoklatokat vezetett Rómába, most húsvétkor — mint a háboru előtt minden évben — nemzeti zarándoklatot vezet ujból az örök városba. A zarándoklat indul március 27-én délután 17 órakor a budapesti déli vasuti állomásról és a résztvevők Adelsbergen, Velencén, Firenzén, Nápolyon át Rómába mennek és itt 5 napig tartózkodnak. Visszafelé Páduát is meglátogatják és április 7-én déli 12 órakor érkeznek vissza. A részvételi dij teljes ellátás, vasuti jegy, megfelelő szállitási alkalmatosság állomástól szállodáig és vissza III. osztályon 3,500.000 K, II. osztályon 6.000,000 K. Ezen zarándoklatot úgy tdő papságom, mint a hivek figyelmébe ajánlom. Tájékoztatást ad és jelentkezéseket elfogad az Országos Katolikus Szövetség Budapest, IV., Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. em. 8.

593
1926

Dr. Metzker I.: Közös miseimák.

Dr. Metzker József, nyeregujfalui plébános kis füzetet adott ki, mely közös miseimádságokat tartalmaz gyermekek és felnőtt hivek számára. A hitoktatók figyelmét szivesen hivom fel a kis füzetkére.

Datum Quinque-Ecclesiis, 2. Februarii a. 1926.

† **Julius,** m. p.
archiepiscopus, admin. apostolicus.

DUNÁNTÚL RTG. EGYETEMI NYOMDÁJA, PÉCS.

1926.

III.

Tisztelendő Testvérek! Kedves Hivek!

600
1926

Tiz évvel ezelőtt egy óriás tengerjáró hajó künn a sik tengeren jég- Böjti szózat.
hegybe ütközött. A borzalmas katasztrófa majdnem kettészelte a hajóóriást. És az uszó város több ezerre rugó gyanutlan utassal elkezdett sülyedni. És nem volt menekvés. Egyfelől a jéghegy, másfelől a tenger hullámai, s azokon túl ezernyi mérföldre a hideg óceán meredtek a halálraitéltek riadt szemeibe és könnyes arcába. Hiába volt minden erőlködés, sirás, sikoltozás, vészjel és tülkölés, nem telt el egy óra s a hajó elsülyedt. Ám a végső percek, melyeket a halálraitéltek még együtt töltöttek, megrázóan fenségesek voltak. A hajóparancsnok s az egész legénység, miután a mentés érdekében mindent elkövettek és mégis érezték, hogy a végzet beteljesül rajtuk, imára álltak fel a hajó fedelén s mialatt a meglékelt óriás minden utasával a tengerbe sülyedt, ez az ima hangzott ajkaikról és a zenekarból: „Te hozzád közelebb, Istenem."

Ez a kép áll most a lelkem előtt, midőn hazánk és nemzetünk jelen sorsát látom. Az ország keletén haragos hullámok törtek százezrekre és számtalan család békés boldogságát lékelték halálra. Ide bent meg ugyanakkor az erkölcsi pusztulás dagálya tört, zúzott, dühöngött olyan szörnyü, félelmetes módon, hogy e szegény, agyonkinzott nemzet vitorlái felett mármár megjelentek a halálmadarak. Aggódó lélekkel figyeltünk s figyelünk, mert hisz népünk, csonka hazánk, maradék nemzetünk kerültek örvénybe, s forognak, szédülnek, oszladoznak benne mind a mai napig.

Ezekben a vésztjósló percekben, napokban, hetekben, midőn minden földi erő és földi hatalom reánk törni látszik, elemi erővel kell, hogy visszhangozzék fülünkben, szivünkben az egyetlen mentség, mely csendes idő-

ben épen ugy, mint a viharok orkánjai között egyedül ad erőt, igaz segitséget és derüs kilátást a biztos jövőre:

Isten közelsége az *élő hit* s a *munkás szeretet* gyakorlása által.

* * *

I. Kedves Hivek! az ember lelkének igaz boldogsága Isten nélkül el sem képzelhető. Miként a napsugár nem lehet nap nélkül, mint a csobogó viz forrás, felhő nélkül, mint a virágillat fü, fa, virág nélkül, épen úgy nem lehet ember és boldogság Teremtő, Alkotó, azaz Isten nélkül. Mert az ember halhatatlan lelkét mulandó és véges dolgok tartósan, örökre, kielégitően nem töltik be soha. Ezt tudta, érezte mindenkor az ember. Ezért kutatott fel mindent a világon. Ezért nem érte be soha azzal, amit mások előtte felfedtek, megtaláltak, magukévá tettek. Ezért mondta s irta a nagy Szent Ágoston: „Nyughatatlan Uram a mi lelkünk és kivüled nem tud megnyugodni.“ Isten nélkül vagy Istenen kivül nem lehetünk és nem leszünk sohasem boldogok. Az igaz boldogság, a lélek öröme, az az örök derü, melyet a föld pora, a mulandó élet és az ember teste nem adnak meg soha, mert fel sem érhetik, csakis Isten mellett, az Ő közelében lelhető fel igaz valóságban, még pedig a hit kegyelme által.

„Credere, oportet accedentem ad Deum quia est[1]“. „Az Istenhez járulónak hinni kell, hogy Ő van“. Az Istent kereső legelső lépése az a szent hit, hogy az Isten csakugyan létezik. Az az Isten, akit a mindenség szükségképen mindig feltételez; az az Isten, akinek kezéből a világ született, aki mindent fenntart, mivel önmagától véges lény nem lehet; az az Isten, akit az ég temérdek csillaga, a föld minden porszeme, vizcseppje, nyilt és rejtett kincse hangos szóval hirdet, akit a természet csodálatos bája, mindig megujjuló és mégis állandó szinpompás varázsa szemed elé vetít; az az Isten, akit mi magunk is, emberi ösztönünk, eszünk, szivünk állandóan keres, mikor egyre többet, jobbat, nagyobbat akarunk, valakit, valamit, aki a lelkünket tejesen betölti, akit, ha elnyerünk, megpihen a lélek.

Ám az Istent kézzel, lábbal, emberi érzékkel nem lehet elérni, mert hiszen Ő szellem. Még az ész sem talál rá biztosan, mert bár a bölcselet sulyos érveivel szinte kényszeriti a csapongó elmét, hogy higgyen Istenben, teljes megadásra nem tudja rávenni. Minden ember szabad. Akarata független hatalom. Csak akkor hódol meg, ha neki ugy tetszik. Az észokok hangolják, hajlitják, örökké puhitják, de le nem törhetik. Szuverénitása mindenkor megmarad. Ezt a kiváltságát Isten sem veszi el. Ezért lehetséges, hogy bár a józan ész örökké s mindenütt Isten után kiált, az Istent hirdeti, akadnak emberek, akik erőszakkal süketek maradnak. „Dixit insipiens in corde suo:

---

[1]Hebr. 11. 6.

non est Deus".[1] „Mondá az esztelen szivében: nincs Isten". És ezért szükséges, hogy az ember jószándékkal s alázattal keresse az Istent, hogy Ő viszont leszálljon hozzája s a hit kegyelmével betöltse a lelkét.

E nélkül az ember olyan mint egy fékevesztett, makrancos paripa, rohan, száguld, vágtat, belegázol ész nélkül a sárba, tör-zúz és kárt okoz magában s mindenben, mig végre letörik, s nyomorultan elvész. „ A bünösök elvesznek".[2] „Az istentelenek ivadéka elvész".[3] „Ezek pedig — t. i. a gonoszok, mint az oktalan állatok . . . a magok romlottságában vesznek el".[4] Vagy nem vész el, hanem ugy jár, mint a tarzusi Saul.[5] Gyülölte a megfeszitett Jézust, a keresztény Istent, s halálra kereste az Ő követőit. Vérszomjasan törtetett utánuk, felkutatta, megkötözte őket és oda hurcolta valamennyit bosszuállóik elé. Damaszkuszba sietett akkor is ugyanily szándékkal, mikor az égi fény — mint vakitó villám — a földre sujtotta s az Ur szava füleibe dörgött: „Saul, Saul, mért üldözesz engem ?" És Saul megvakult . . . Elvesztette szemei világát, de a lelke megnyilt s felszakadt belőle a hivő sóhajtás: „Ki vagy Uram ? Mit akarsz, hogy tegyem ?" És az Ur válaszolt: „Én vagyok Jézus, akit te üldözesz."[6] És Saul megtért, szent Pál lett belőle, Jézus tanitványa, a nemzetek dicső apostola, aki Mesteréért — miután őt az egész világon hirdette, hordozta, hitét pedig lángoló lélekkel szerte-széjjel vitte — életét áldozta és vérét ontotta.

Ilyen hit kell nekünk. Jézus Krisztus boldogitó hite, mely lelkünket magunk fölé, magasba emeli, mely egész valónkat Istenbe kapcsolja, mely, mig testünk, s múló érzékeink e földön bajlódnak, küzködnek, szenvednek, addig énünk nemesebbik része, halhatatlan lelkünk szent Pál boldogságát élvezheti Isten közelében. Azt a boldogságot, mely a lélek életét képezi, s melyre nézve szent Pál önmagáról azt mondotta egykor: „az Isten Fiának hite által élek", sőt „már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem."[7]

Az a hit kell nekünk, mely az eget megnyitja előttünk, mely a földi élet buját-baját, keservét, keresztjét feledtetni képes, mely felemel, erősit, vigasztal, mely arasznyi élet-időnk felett örök távlatokba enged bepillantást, s ezek látásában eltörpíti, lefokozza érzéki életünk képzelt előnyeit, a reánk támadó kisértések sulyát, s azt a nehézséget, melyet akkor érzünk, mikor a becsület s a nemes tisztesség Isten, Egyház, hit és erkölcs tisztelete s megóvása miatt áldozatot kiván.

Az a hit kell nekünk, mely nem enged kilengést, lecsuszást, erkölcsi vétséget, hanem amely az Isten útjain tövis és bojtorján, kereszt és könnyek közt, csapás, megalázás, szenvedés dacára töretlen lélekkel, emelt fővel és

---

[1]Ps. 13. 1. [2]Zsolt. 36. 20. [3]Zsolt. 36. 28. [4]2. Petr. 2. 12. [5]Ap. 9. 11. [6]Ap. Csel. 9. 4–7. [7]Gal. 2., 20.

meg nem torpanva kitart mindig, az utolsó percig. „Aki pedig állhatatos lesz mindvégig, az fog üdvözülni.“[1]

II. Kedves Hiveim! A hit, az élő hit csodás perspektivát nyit az ember előtt. Az igaz boldogság kapujába vezet. És mégis azt mondom, hogy a hit az üdvösségre, boldogságra egyedül nem elég. Maga szent Pál, kinek megtérését fentebb említettem, s kinek áldozatot, fájdalmat, szenvedést, sőt a halált sem sokalló csodás munkássága Krisztus szent hitének hirdetése, terjesztése körül kétezer év óta vonzza a lelkeket, imigy szól a hitről, hacsak magában áll: „Legyen bár oly teljes hitem, hogy a hegyeket áthelyezhessem, ha szeretetem nincs: semmi vagyok.“[2] Majd pedig ugyanő: egyéb „nem használ semmit, hanem a hit, mely a szeretet által munkálkodik.“[3] Hasonlóképen szól szent Jakab apostol: „Mit használ, ha valaki mondja, hogy hite vagyon, cselekedetei pedig nincsenek...; a hit ha cselekedetei nincsenek, holt önmagában.“[4] és „Cselekedetek által lőn a hit tökéletessé.“[5] „Cselekedetek által igazul meg az ember és nem csupán hitből.“[6] S amit igy az apostolok hirdettek s hirdetnek, megerősiti maga az Ur Jézus, mikor igy szól hozzánk: „Nem minden, aki mondja nekem: Uram, Uram (vagyis aki hisz én bennem) megyen be a mennyek országába, hanem aki Atyám akaratát cselekszi,... az megyen be a mennyek országába. Azért minden, aki ezen igéimet hallja és azokat teljesíti, hasonló a bölcs emberhez, aki házát sziklára építi.“[7]

Hogyha tehát boldogságtok házát ti is kősziklára vágytok építeni, vagyis hogyha tartós, elpusztíthatatlan boldogságot akartok szerezni, bebiztosítani, ennek egy útja van: Isten akaratát tenni, cselekedni a szeretet gyakorlása által. „Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szivedből és teljes lelkedből és teljes elmédből“ és „Szeresd felebarátodat, mind tennenmagadat,“[8] mondja az Ur Jézus. Ez a két főparancs, mely minden egyebet felölel, befoglal. Aki becsületes és hivő lélekkel keresi a saját boldogságát: ime az eszközök. Szeresd Istenedet mindent felülmuló s mindent áldozni kész, igaz szeretettel és szeresd felebarátodat, akárcsak magadat. Nemcsak szóval, szivvel, hanem áldozatos, türelmes, irgalmas és nemes tettekben virágzó élettel. Mert az Isten szolgálata, mellyel utat nyithatunk magunknak az Ő országába, nemcsak hit és érzés és benső imádság, hanem az Ő törvényének megfelelő, eleven tetteknek egymásba fonódó, szerves kapcsolata — a krisztusi élet.

Az az élet, mely a boldogságot megadhatja s meg is adja nekünk már itt a földön is. Mert ha örömünk van, ha jólét, szerencse mosolyognak

---

[1]Máté 10. 22. [2]I. Kor. 12. 2. [3]Gal. 5. 6. [4]Jak. 2. 14. 17. [5]Jak. 2. 20. [6]Jak. 2. 24. [7]Máté 7. 21. 24. [8]Máté 22. 37—39. Márk. 12. 30. 31.

reánk, ha erő, egészség és derüs napsugár kisérnek bennünket — s ha mi ezek mellett és ezek dacára az Isten útjait keressük és járjuk s embertársainkban az Ő képmásait, saját véreinket tekintjük, becsüljük és segitjük tehetségünk szerint —: akkor ez az élet minden lépésünket az erény fényével, a jóság, irgalom s az igaz szeretet csodás melegével edzi, aranyozza s kapcsolja át az örök életbe. „A gazdagok dicsősége . . . az Isten félelme."[1] „Boldog a gazdag, ki hiba nélkül találtatott, s ki nem bízott a pénzben és kincsekben . . . ki vétkezhetett és nem vétkezett, gonoszat cselekedhetett és nem cselekedett; azért biztositvák 'javai az Urban."[2] Ha pedig bú, bánat érnek lépten-nyomon, ha nyomor, szegénység gyötörnek bennünket és a nélkülözés keserü falatja a napi ételünk, ha testi fájdalmak, anyagi csapások és lelki gyötrelmek váltogatják egymást, ha saját keresztünk sulyos terhe alatt sokszor szinte roskadozni látszunk — és mi ezek mellett, sőt ezek dacára Istenben atyánkat látjuk és szeretjük, embertársainkban pedig az Ő gyermekeit, kiket Benne s Érte szeretni tartozunk: akkor a földi bú, bánat, nyomoruság és minden szenvedés csak felhőfoszlány lesz a mi egünkön, mely a napot, az Isten jóságát, irgalmát, kegyelmét, mellyel minket épen ezek által magához közel von, nemcsak nem födi el, hanem jobban megvilágosítja; akkor a szent kereszt, melyből itt a földön nekünk is ad egy-egy kis szilánkot, nemcsak nem töri le a mi szegény, vergődő lelkünket, hanem felemeli, odafüzi Ahhoz, aki értünk szeretetből vette fel a fájdalom keresztjét s áldozta fel testét-vérét rajta. Akkor a szent kereszt és a Megfeszitett minden kín, szenvedés, gyötrelem dacára olyan boldogsággal tölti el lelkünket, hogy a tövis elveszti fulánkját, a méreg erejét, a kínos betegség sorvasztó hatását és az égő parazsakat az igaz szeretet lángoló tüzében rózsáknak érezzük, akárcsak szent Lőrinc, mikor őt Krisztusért és a szegényekért tüzes vasrostélyon halálra égették. Akkor a szeretet átszellemít, boldoggá tesz minket már itt a földön is, mert „aki szeretetben marad, az Istenben marad s az Isten őbenne."[3]

* * *

Kedves Hívek! Az élő hit s a munkás szeretet az a kettős forrás, melyekből egyedül harmatozik reánk és minden emberre, akik ezt keresik, az igaz boldogság. Egyének s nemzetek sorsa és törvénye e téren ugyanaz.

Hogyha tehát mi magunk is olthatatlan szomjjal keressük az élet mindenféle változata között a lélek nyugalmát és azt az egyensúlyt, mely az embert boldoggá teheti: akkor ehhez a kettős forráshoz kell folyton fordulnunk: bensőséges hitért, munkás szeretetért.

Hogyha azt akarjuk, hogy csonka országunk életerős legyen, mélyen

---

[1]Eccl. 10. 25. [2]Eccl. 31. 8—10—11. [3]Ján. 4. 16.

sujtott nemzetünkben pedig ujabb energiák, a régi nagyságnak régi elemei gyüljenek fel újból a várt jobb jövőre: akkor ismét ide kell megtérnünk, mert csupán a nagy hit óvhat meg bennünket az elernyedéstől, a végső züllléstől és a pusztulástól, s mivel csupán a tüzes szeretet képesít munkára, áldozatra, életre-halálra az édesanyáért, akit hazánk és nemzetünk nevével illetünk.

Hogyha azt kívánjuk, hogy azokból a magyar földekből, melyeket ma szennyes vizek áradata borít és a károsultak könnyei öntöznek, új élet fakadjon, akkor első sorban a magyar sziveknek kell Krisztus hitével s a belőle kiáradó áldozatos, munkás szeretettel egészen megtelni. A nyomor, pusztulás, a gyilkos csüggedés és a kislelküség rettentő örvényét csak úgy tömhetjük be, ha először magunk leszünk erkölcsileg nagyok s ha emellett vérző nemzetünknek legújabb árváit milliók imája és segítő keze siet felemelni.

Erre a nagylelkü elhatározásra kell, hogy intsen, biztasson, buzdítson, mi több, kényszerítsen minden hivő magyart a magunk nyomora, a nemzet válsága, az árvák sirása s ezeken túl az Isten kegyelme, mely minket a nagyobb csapásoktól mindeddig megkimélt, s az Ő akarata, mely a szegényt és a szükölködőt és a mezitelent befödni, ruházni, segélni rendeli, midőn így szól prófétája által: „A szegényeket fogadd be házadba; ha mezítelent látsz, född be szeretettel, s ne nézd le társadat.“[1]

S ha igy teszesz, akkor boldogságot vásárolsz magadnak már itt a földön is, de még inkább az örök életben, hol az élő hitnek és a munkás szeretetnek bére, koronája, jutalma az Isten és az Ő országa minden örömével. Ámen.

* * *

Jelen körlevél nagybőjt első vagy második vasárnapján a hiveknek a szószékről felolvasandó.

Kelt Pécsett, 1926. február 7-én.

† **Gyula** s. k.
érsek, apostoli kormányzó.

---

[1] Izai. 58. 7.

EGYETEMI NYOMDA, PÉCS, PERCZEL-U. 48.

1926.

IV.

1020
1926

Octo fere decennia ab anno transiere, quo Pius Papa IX. beatae memoriae, Decreto suo pontificio „Etsi ante," die 4. Augusti a. 1848. edito, aequipollentem beatificationem Mauri, secundi episcopi dioecesis Quinque-Ecclesiarum edixit, cultumque publicum et ecclesiasticum Beato Mauro ab immemorabili praestitum confirmavit atque concessit. Dignitas festi B. Mauri elevatur.

Jam tunc preces Sanctae Sedi substratae fuere, ut festum Beati Mauri, ceu Patroni minus principalis Dioecesis Quinque-Ecclesiensis, sub ritu duplici I. classis cum octava, idest maiori cum sollemnitate celebrari permittat. Sacrorum Rituum Congregatio altiorem festi dignitatem minime concessit, necessarium omnino censendo, ut fideles prius per tempus notabile in cultu Beati Mari confirmarentur. Et ita factum est. Festum Eius usque ad annum elapsum sub ritu duplici maiori celebratum est.

Cum autem fideles Nostrae Dioecesis per hoc tempus vere notabile in cultu Beati Mauri revera confirmati sunt, Suam Sanctitatem enixis precibus pluries rogavi, ut dignitatem festi huius clementer elevare non dedignetur.

Ad hanc meam petitionem Sacrorum Rituum Congregatio sequentia Mihi rescripsit:

„Postulato Rmi Dni Episcopi Dioeceseos Quinque-Ecclesiarum ut festum Beati Mauri Episcopi et Confessoris, cuius cultus immemorialis ab Apostolica Sede per Decretum S. R. Congregationis die 4. Augusti 1848. confirmatus fuit hucusque celebratum sub ritu duplici maiori competente eidem Beato tamquam Patrono secundario memoratae Dioeceseos, ad ritum duplicem primae classis cum Octava communi evehatur, Sacra Rituum Congregatio respondit atque rescripsit: Pro gratia sub ritu tantum duplici

secundae classis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 4. Decembris 1925. A. Card. Vico, Ep. Portuen., Praef. m. p. L. † S. Alexander Verde, S. R. C. Secretarius."

Decisionem hanc eo maiore cum gaudio ven. clero dioecesis Nostrae communicamus, quia abhinc B. Maurus tamquam *patronus secundarius* dioecesis Nostrae maiore cum sollemnitate et quidem die 25. Octobris cuiuslibet anni celebrari oportet.

In quorum sequelam praescripta Directorii a. c. sequentibus modificamus: *Die 24. Oct.* Vs. sq. (Omn. de Communi Conf. Pont. et pr. loc. in Appendice) com. 1. Dom. 2. S. Raphaelis tantum. Compl. Dom. *Die 25. Oct. Fer. II.* Alb. D. *Mauri Ep. C. Patroni secundarii Dioecesis Quinque-Ecclesiensis* dupl. 2. cl. — Omn. de Communi Conf. Pont. et. pr. loc. L. 9. (e duabus) Ss. Chrysanthi et Dariae Mm. Ad. Ld. com. Ss. Mm. — Ms. Gl. 2. or. (in privat. tant.) Ss. Mm. (o. i. o.) Cr. Prf. Comm. — In Vs. (de Communi Conf. Pont. et pr. loc.) com. nulla. Compl. Dom.

1021
1926

Ordinatio.

Dominica Passionis, die nempe 21. Martii anni currentis in Capella Nostra residentiali Quinque-Ecclesiensi per manuum Nostrarum impositionem: *Paulus Benkő* et *Vendelinus Kanizsai* theologi I. a. tonsura initiati, *Josephus Bencze* et *Ludovicus Melke* theol. II. a. ad ostiariatum et lectoratum, *Julius Halász* theol. III. a. ad exorcistatum et acolythatum, *Emilius Petz* et *Franciscus Waszner* theol. IV. a. ad s. ordinem subdiaconatus promoti sunt.

1022
1926

Officium S. Petri Canisii.

Novum Officium Sancti Petri Canisii, quod die 27. Aprilis a. c. primo celebratur, typis vulgatum sufficienti numero pro breviariis et missalibus, apud directorem sacristiae Ecclesiae Cathedralis Quinque-Ecclesiensis haberi potest. Pro quolibet exemplari 2500—2500 cor. hung. solvi debent. Quilibet sacerdos dioecesis tenetur illud comparare. Si quis aliam non haberet occasionem illud ab eo accipiendi, tempore distributionis ss. oleorum erga solutionem pretii supraindicati idem procurare commode poterit.

1023
1926

Obitus P. Ludovici Tomcsányi S. J.

Qui in vita sereno aspectu, mira bonitate, coelesti doctrina per semisaeculum omnes ad se traxit, qui eum noverant, aut qui suis angustiis pressi consilium, tutamen, levamen anxie quaerebant, *P. Ludovicus Tomcsányi*

sacerdos Societatis Jesu Budapestini, anno aetatis suae 80-o, die 2. Martii ad coelos evolavit. Ac si vere ad triumphum a dulci Magistro invitatus esset, vultu subridenti in suo lectulo exanimis mane repertus est. Veste, titulo atque officio miles gregarius incliti Ordinis, ingenio, morum sanctitate, doctrina perrara, mira bonitate tamen princeps erat exercitus Summi Sacerdotis, e cuius pectore insuperabilem cordis dulcedinem et misercordiam erga omnes, praesertim depressos atque patientes semper hauriebat atque demonstravit. Exequiae suae, quibus multitudo fere innumera concussa astitit, aestimium plus quam insolitum certo demonstrarunt, quo fideles ipsi ligabantur. Et nos atque Dioecesis Nostra multum ipsi semper debuimus pro corde paterno, quo nobis et nostris succurrere nunquam haesitavit, pro exercitiis, quae plurimis dedit, pro sanctis consiliis simul ac precibus, quibus nos adiuvit.

Cum igitur Patri a nobis migranti e corde vale dicimus, piis suffragiis immarcescibilem coelitum coronam apostolis iure reservatam ipsi impetrare omnes properemus.

1024
1926

Decessus Francisci Röszler.

Franciscus Röszler, parochus in Lovászhetény die 17. Februarii a. c. hydropisi gravi diu tormentatus, sacramentis interim saepe recreatus ex hac lacrimarum valle tranquille migravit. A. 1867. natus, a. 1892. in sacro ordine sacerdotali ministerio Altaris mancipatur. Per duo quasi decennia variis in locis curae animarum applicatur, ab anno tamen 1912. parochus in Lovászhetény investitus est. Claro ingenio, magnaque in populo tractando dexteritate etiam rudiores sibi et Ecclesiae Matri devincire novit.

Animam purgantem suffragiis statutis, ceterisque abundanter omnes adiuvemus, ut post huius vitae miserias quo citius coeli laetitiam adipisci possit. Lux perpetua luceat ei!

1025
1926

Pensio.

Josephus Walter, parochus in Rácváros, inde a 1. Julii anni currentis rudedonari petit. Anno aetatis suae 72-o firma quidem valetudine officio hucusque fungitur, ob nimias tamen auditus difficultates in munere suo ex omni parte implendo saepe impeditur. A districtu igitur Quinque-Ecclesiensi unanimiter commendatum et a Capitulo Cathedrali Nostro aeque acceptatum a dicto termino inter pensionatos suscipiam, nisi maior pars cleri usque 1-um Maii a. c. vota contraria in scriptis Ordinariatui exhibeat.

1026
1926

Concursus pro parochia Lovászhetény

Beneficium parochiale Lovászhetény, ob mortem proprii pastoris vacans, patronatui Fundi R. Scientiarum Universitatis obnoxium, praesentibus usque 1-um Maii a. c. concursui exponimus. Sacerdotes dioecesis, secus idonei et in examine prosynodali approbati, dictam parochiam obtinere anhelantes, velint suos recursus Ex.mo Domino Ministro cultus et publicae institutionis inscribendos, legali tymbro provisos, infra terminum Ordinariatui submittere.

1027
1926

Personalia.

Conradus Heckenberger dr., parochus in Lánycsók et *Emericus Buzsáky*, parochus in Dunaföldvár (civ. int.) in praemium laborum et meritorum suorum a Sua Sanctitate Pio Papa XI. inter cubicularios intimos ad hon. assumpti sunt.

Josephus Kéthelyi dr., inspector schol. distr. Pécsvárad-ensis vicearchidiaconus eiusdem districtus nominatus est, a quo munere *Desiderium Radó* parochum Berkesd-ensem infirmitatis causa erga preces proprias relevavimus.

Ludovicus Domosvay, coop. in Dombóvár factus est vicarius in spiritualibus et temporalibus Desiderii Radó, vad. et parochi aegrotantis Berkesdensis. Cooperatores translati suns: *Ladislaus Hegedüs* e Berkesd in Regöly, *Stephanus Papp* e Regöly in Dombóvár.

1028
1926

„Quas primas" kezdetü enciklika magyar forditásban.

Szentséges Atyánknak „Quas primas" kezdetű s az Ur Jézus társadalmi királyságának ünnepére vonatkozó legujabb enciklikáját magyar nyelven a budapesti Szent István Társulat adta ki és 1—1 példányban megküldi egyházmegyénk valamennyi plébániahivatalának.

Árát a templompénztárak terhére ezennel engedélyezem és felhivom a tiszt. plébániavezetőket, hogy a rendelkezésükre bocsátott csekklapon mielőbb küldjék be a kiadó Társulatnak.

1029
1926

„Pro patria" és a proletárdiktatura áldozataiért sz. mise tartandó.

A szerencsétlen kimenetelü világháboru, a nyomában kitört forradalom s mindennek szomoru záróköve, a trianoni béke annyi kóranyagot halmozott fel hazánkban, hogy körülöttünk a légkör hosszu időre megromlott. Még ma is jobbára erkölcsi fekélyeket termel, mig a nemzet hagyományos

erényei, a mély vallásosság és a rendíthetetlen hazaszeretet fájdalmasan háttérbe szorulnak. Hogy sorsunk jobbra forduljon, kövessük a nemzet nagyjainak folyton hangzó intelmét, s a szebb jövőért vállvetett munkával egyesülve dolgozzunk mindnyájan becsületes igyekezettel. De ne feledkezzünk meg a népek és országok sorsának intézőjéről, a jó Istenről sem. Nekünk apáink hitével és kitartó lelkületével imádkoznunk is kell, tiszta lélekkel ostromolva az isteni Gondviselést, hogy rövidítse meg szorongattatásunk és gyászunk napjait és ezeréves határainkat juttassa mielőbb vissza nekünk.

Azért elrendelem, hogy minden év november hó 13-án, a trianoni szerződés aláírásának napján egyházmegyém minden plébániatemplomában a rendes napi mise helyett édes hazánkért tartassék sz. mise. (Missa vot. pro quacunque necess., sine Gl., sine Cr., 2 orat. S. Did., 3. A cunctis; col. viol.)

Kegyeletes megemlékezésül pedig azokért, akik a proletárdiktatura idején vértanuhalált haltak s ezzel a régi magyar hazaszeretet áldozatos hősei lettek, minden évben május hó 1-én, illetve, ahol ez (búcsú szentségimádás miatt) akadályokba ütközik, május hó 2-án ajánljuk fel a plébániai sz. misét. A hatóságok, iskolák mindkét alkalommal meghivandók.

1030
1926

Hivatalos levelezés tárgyában rendelet.

Örömmel közlöm a tdő papsággal, hogy a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ismételt felszólalásomra folyó évi február hó 27-én 3917/1926 X. sz. alatt utasította a postahivatalokat, hogy az egyházi hatóságok részére szóló vagy általuk „Hivatalból portóköteles“ jelzéssel záradékolt és bérmentetlenül feladott levélpostai küldeményeket a jövőben pótdíj nélkül, csak egyszeres viteldíjjal terheljék meg a kézbesités alkalmával. Ezzel tehát teljes egészében hatályba lép a mult évi IX. körlevélben közzétett 2269/1925. számu intézkedésem.

Kiegészitésül még csak arra figyelmeztetem a plébániahivatalokat, hogy ha állami, törvényhatósági, vagy *idegen* egyházi hatóság, illetve hivatal megkeresésére válaszolnak és a viteldíjat arra akarják áthárítani, a boritékon a „Hivatalos felszólításra“ záradékot alkalmazzák. Ilyenkor a cimzett hivatal vagy hatóság köteles a levelet elfogadni, mire őt szükség esetén a posta illetékes felettes hatósága utján is kényszeritheti.

Válaszbélyegekre felterjesztéseknél ezentúl nincs szükség.

1031
1926

Templomaink műszaki felvétele.

Stippek József épitész, az egyházi műépitészet hivatott művelője, megörökíteni óhajtván a pécsi egyházmegye műemlékeit, engedélyt kért arra, hogy a mult század közepéig, azaz 1850-ig létesült templomokról egyházmegyénkben műszaki felvételeket és leirásokat készíthessen.

Hogy ezt a nemes törekvést, amely a szaktudáson kivül ideálizmust és áldozatos kitartást igényel, eredményes megvalósulása esetén pedig az egyetemes magyar épitéstörténelemnek, sőt az egyházkormányzatnak is fel-

becsülhetetlen adatokat igér, tőlünk telhetőleg támogassuk, a kért engedélyt megadtam és készséggel közvetítem tdő papságomhoz nevezett épitésznek ama kérelmét, hogy őt a felmérés tartamára — ami egy-egy plébániában 2—3 napon túl alig fog terjedni — házaikba vendégül fogadják. Szerény igényei mellett ez nem jelent különös megterhelést.

Munkáját a folyó évben közvetlenül a husvéti ünnepek után Mohácsról kiindulva kivánja megkezdeni.

1032
1926

Az 1926. évi typ. költségek.

Az 1925. évi egyházmegyei typografiai kiadások a Directorium költségein kivül felülhaladták a 10 millió koronát. Az év elején megállapított hozzájárulások tehát a költségeket korántsem fedezték. Uj pótkivetést ennek dacára nem kivánok eszközölni, hanem jelen soraimmal elrendelem, hogy az 1926. évre minden önálló lelkész 40.000 K-t, a segédlelkészek, középiskolai hittanárok és hitoktatók pedig 30.000 K-t küldjenek be a kezeiknél levő és T betüvel ellátott befizetési lapok utján a pécsegyházmegyei alapítványi hivatalhoz. A befizetési határidő április 15-e.

1033
1926

Kis Hitterjesztő c. lap és Jézus Szent Gyermeksége ajánlása.

Az országszerte megindult missiós szervezkedés hathatós segitséget nyert a budatétényi Missiós-ház kiadásában megjelenő „Kis Hitterjesztő“ c. havi folyóiratban, amely a Jézus Szent Gyermeksége Egyesületnek lesz a hivatalos lapja. Midőn ezt a lapot tdő papságom és kedves hiveim figyelmébe és pártfogásába ajánlom, egyben tdő papjaimat a Jézus Szent Gyermeksége művének az ifjuság körében való megszervezésére és vezetésére is felhívom. A tapasztalat mutatja, hogy a tanuló ifjuság nagyon fogékony a világmissió gondolata iránt, szivesen áldoz erre a célra és az apostolkodásban való részvétele nagyon alkalmas vallásos érzésének és áhitatának fokozására.

Az egyesület tagjai havi 500 K tagdíjat fizetnek. Minden 12 tagból álló csoport a tagdíj fejében egy példányt kap a folyóiratból, amelyet a csoport tagjai egymásközt köröznek. A tehetősebbeket buzdítani kell, hogy egyenként fizessenek elő. Az évi előfizetés díja 20.000 K. Megrendelhető a Missiós-háznál Budatétényben (Pest m.).

1034
1926

Nyugdijjárulék befizet. kulcsa

A folyó évi első negyedre a nyugdíjjárulék befizetése szempontjából egy mtm. buza árát jelen soraimmal 400.000 K-ban állapítom meg.

Datum Quinque-Ecclesiis, 21. Martii a. 1926.

† Julius m. p.
archiepiscopus,
administrator apostolicus.

1926.

V.

1042
1926

Tisztelendő Testvérek! Kedves Hivek!

Az új főpásztor kinevezése.

Közös imáink meghallgatást nyertek, mert Szent Mór székébe, melyből az isteni Gondviselés a mult év végén érdemtelenül előbbre szólított, Szentséges Atyánk bölcs választása folytán uj apostolutód került

VIRÁG FERENC

KORONCÓI C. APÁT, SZEKSZÁRD-BELVÁROSI ESPERES-PLÉBÁNOS

személyében.

Századok alatt is elég ritkán történt, hogy valaki hasonló módon emelkedett a püspöki székbe. Annál nagyobb ezuttal mindnyájunk öröme, mert e kinevezés nemcsak a fáradhatatlan, sokoldalu és eredményes lelkipásztori tevékenység méltó jutalmát jelenti, hanem egyúttal a megye szülöttét adta a hivek és a pásztorok pásztorául. Két évtized óta szemeink előtt folyt le az ő munkássága, mellyel a gondjaira bizottak lelki üdvét akadályt és fáradságot nem ismerő s áldozatot nem kimélő odaadással igyekezett szolgálni és előmozditani. A tanári katedra és a gyóntatószék, a lelkek igazgatása és a társadalmi munka, a központi élet és a külső lelkipásztorkodás egyaránt kedvesek voltak előtte, mert Krisztus szeretete hevitette lelkét, szent Pál szava szerint „Caritas Christi urget nos“, és mert mindenkinek mindene kivánt lenni az apostollal, hogy mindeneket megmenthessen, „ut omnes Christo lucrifaciam“.

Természetes tehát mindenki szemében, hogy midőn Krisztus helytartója a háború, a megszállás és a forradalmak válságai által megtépett pécsi egyházmegye további kormányzására első sorban egy lángszivü lelkipásztort keresett, legmagasabb figyelme Virág Ferencre terelődött.

Szent a meggyőződésünk, hogy benne az egyházmegye olyan főpásztort kap, aki a magas méltóságban nem a fényt, a pompát, nem a tekintélyt és a hatalmat, hanem messze ezek felett Isten dicsőségét és a halhatatlan lelkek üdvét fogja keresni mindenkor. Aki a pásztoroknak testvére, a hiveknek atyja, a szegényeknek, ügyefogyottaknak, elesetteknek irgalmas szamaritánusa, Krisztus egyházának világító oszlopa, a katolikus mozgalmaknak ihletője, s a megalázott és mélyen sujtott keresztény Magyarországnak áldozatkész vezérharcosa lesz.

A feladat, melyre meghivatott, valóban fenséges, a püspöki szék, melyet el kell foglalnia, kilencszáz év fényében tündöklik, az egyházmegye, mely az ő kormányzását várja, nemes tradiciókban gazdag, — a felelősség azonban, mely Szent Mór örökségének elfoglalásával majd reá háramlik, szinte félelmetes.

Ha tehát azt akarjátok Tisztelendő Testvérem és Kedves Híveim, — amint hiszem és tudom rólatok —, hogy ő ennek ellenére nyugodtan végezze azt a nehéz főpásztori munkát, melyért közétek jön, ha azt kívánjátok, hogy a verítékes, súlyos fáradozást, melyet e megyében kifejteni akar, a megértett törekvések érzése könnyítse meg nála, ha szivetek eredményes, boldogító főpásztori működésért ég és lelkesedik, akkor búzgó imádsággal kérjétek rá az Úr Isten bőséges kegyelmét.

Igen, imádkozzunk, hogy az ő lelkében újra támadjanak és tovább éljenek mindama nagy eszmék, s fenkölt törekvések, melyek elődeit az Egyház, a haza és az egyházmegye javára egykor áthatották; hogy munkáját termékennyé, gyümölcsökben bőségessé tegye az Isten kegyelme; hogy a megindított, de be nem fejezett intézményeket szerencsésen kiegészíthesse, s a lelkek javára újakat alkothasson; hogy munkája közben megértést találjon híveinél s minden hatóságnál; hogy a magasztos célt, melyre Isten hivja, velük együtt biztosan elérje.

Búzgó ima, bensőséges fohász törjön elő mindnyájunk lelkéből addig is, míg megszólalhat a pécsi székesegyház ősi nagyharangja, hogy az új főpásztor püspökké leendő szenteltetésének eljövendő tényét tudtotokra adja, s azontúl is mindig, — hogy az egyházmegye mint az Isten kertje az ő gondos kezelése mellett virágos kert legyen, mely Istennek dicsőséget, a lelkeknek pedig már itt a földön is tiszta, nemes, maradandó boldogságot terem.

Kelt Pécsett, 1926. márc. 25.

† **Gyula** s. k.
érsek, apostoli kormányzó.

DUNÁNTÚL RTR. EGYETEMI NYOMDÁJA, PÉCS. 3335

1926.

VI.

1440
1926

Tisztelendő Testvérek! Kedves Hívek!

A távozó főpásztor búcsuszava

Most, midőn már csak napok és órák választanak el attól a pillanattól, melyben mint főpásztor a pécsi egyházmegyétől végleg elbúcsúzom, szükségét érzem, hogy még egyszer hozzátok forduljak — tisztelendő Testvérek és kedves Hívek, — akik húsz éven át velem együtt kerestétek az üdvösség útját.

Igaz ugyan, hogy az egyházmegye búzgó papságának jelentékeny része védőszentem napján személyesen már búcsút vett tőlem. Igaz, hogy a papság ugyanakkor két évtized lelki kapcsainak beszédes jeléül a pécsi székesegyház, Magyarország Nagyasszonya, szent Péter apostol, szent István első nagy királyunk és boldog Mór pécsi püspök zománc képeivel ékesített arany misekelyhet ajánlott fel nekem vígasztaló és örök emlékül. Igaz az is, hogy e napok alatt pécsi híveimnek tízezrei vonultak fel részben a dómtérre, részben hozzám, szerény lakásomba, hol húsz esztendőn át iparkodtam értük dolgozni s áldozni, hogy személyesen mondhassanak nekem még egy szívből jövő és kedves búcsúszót. És mégis úgy érzem, hogy a megye lelkipásztorainak tekintete most felém irányul, régi híveimnek százezrei pedig eme napok alatt gondolatban Pécs felé szállanak. Lélekben és imádságban végigjárom tehát e nagy egyházmegyét, melyben húsz éven át igyekeztem betölteni az isteni Gondviselés által reám rótt munkakört „meg nem szűnvén könnyhullatás közt is inteni mindenkit“[1] és betérek mindenűvé, ahol főpásztori körutaim alatt meg-megfordulhattam.

* * *

I. Feltünnek előttem a kedves templomok, az Urnak házai, melyekben Ő lakik, s ahol ti — testvérek és kedves hiveim — gyakran összejöttök, hogy Őt imádjátok, aki „lelkünk napja“, „az ut, az igazság és az élet“,[2] aki köztünk lakik s az élet utjain pihegő lelkeket szeretettel hivogatja s öleli magához, midőn így szól hozzánk: „Jőjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradoztok és terhelve vagytok és én megenyhitlek titeket.[3]“ Minden plebániát többször felkerestem, minden ily templomban többször megfordultam — hirdetve az Ur igéit nektek.

[1] Ap. Csel. 20. 31. [2] Jan. 14, 6, [3] Máté 11, 18,

S ma, midőn e szent helyek képei ujból megjelennek lelki szemem előtt, még egyszer igaz bensőséggel intlek, kérlek benneteket, mint bucsuzó atya az ő gyermekeit: szeressétek az Isten házait, honnét béke, áldás és igaz boldogság árad mindazokra, akik őt keresik. Szeressétek e szentelt helyeket, mint a földi élet keservei, zátonyai között a lelki békének menedékhelyeit, ahol Isten végtelen jósága magához emeli a megtérő, tékozló fiut is; ahol a gyengéket természetfeletti kegyelem neveli; ahol a törtetés, a földi izgalom, a mulandó javak emésztő ingere csendesen elülnek, égi világosság derül az elmére, s isteni kegyelem kopogtat a szivek lezárt kapuin is.

Szeressétek az Ur hajlékait s áldozzatok értük, hogy az Isten háza mindig tiszta, ékes s olyan vonzó legyen, hová jó és balsors között, örömben, bánatban, üdén és betegen mindig kivánkoztok. S ahol még nincs templom, építsetek az Urnak hajlékot, mert hisz ezzel nem annyira neki, mint inkább saját magatoknak állíttotok oltárt és az oltár mellett drága férő helyet.

Szeressétek az Isten templomát s benne azt az atyai hajlékot, melyben az Ur mindnyájunkat az örök életre, az örök hazára s mindarra int, figyelmeztet, ami oda vezet. Itt vár Ő reátok, itt tartja fenn számotokra számtalan kegyelmét, itt sugallja a legtöbb jót, itt vigasztal, emel és erősít búban és bánatban, s itt ad erőt a keresztek elhordozására, amelyeket jónak talál reánk bocsátani.

S ha majd mindenfelé, ahol hívek vannak, állni fognak az Úr házai is, s ha majd minden lélek megtalálja bennük azt is, aki minket apánknál, anyánknál s e földön mindennél jobban, igazabban, kitartóbban szeret, akkor majd a templom a mennynek kapuja s az örök boldogság előcsarnoka lesz.

II. A templomok hosszú sora mellett elvonulnak lelkem előtt amaz iskolák is, melyeket az Egyház, nagylelkű jótevők, vagy maguk a hívek állítottak azért, hogy azokban gyermekeik a tudás kincsein és a tapasztalat sok értékén felül szent hitünknek örök igazságát, szívet-lelket átható erejét is elsajátíthassák, magukba szívhassák. Ezek az iskolák a keresztény katolikus lelkek hatalmas várai, melyek nemcsak a földi életnek viszontagságára készítenek elő, hanem az örök életért vívandó harcra is erőt, tartalékot, képességet adnak.

Templom és iskola együtt voltak az Egyházban mindig, mert a kettős élet, melyre minden ember születése által kapja a hivatást, ezeken épül fel. Az Isten házában a földi gondoktól mentesülve, vagy legalább menekülve az égbe tekintünk, az eget keressük, míg az iskolában főként az életre, a földi életre akarunk készülni.

S mivel minden szülő gyermekének földi boldogságát szeretné első sorban biztosítva látni, jó iskolát keres. De ilyen iskolát csak az Egyház adhat, mely a lélek örök igényeit nemcsak megbecsüli, nemcsak hangsúlyozza, hanem mindíg összhangba is hozza a földi lét, az anyagi élet minden szükségével.

Azért az iskola Anyaszentegyházunk védő szárnya alatt a földi boldogság egyik legfontosabb előszítője. Indokolt és szükséges is tehát, hogy az iskolákat szivünkből szeressük. Szeresse a szülő, aki saját legdrágább kincseit, gyermekeit akarja rábizni, hogy a boldog élet utjára nevelje. Szeresse a tanitó és tanár, akik annyi ártatlan léleknek oktatását, nevelését vállalják magukra, a akik épen ezért, nemcsak önmagukkal, nemcsak a szülőkkel, hanem magával az Istennel szemben is felelőssek értük. De szeresse ezeket az iskolákat az egész nemzet is, s minél egyöntetübb, minél mélyrehatóbb, minél összhangosabb a lelkek képzése a mi iskolánkban, annál erősebben védje, támogassa, gyámolítsa minden — hazájáért, nemzetének jövőjéért s az egyes emberek boldogságáért lelkesülő szerv, egyén, hatóság, hatalmi tényező.

Ha a nemzet virágából nemes, szép gyümölcsöt szeretnénk érlelni, ha a fájó multból s a gyászos jelenből vigasztalóbb jövőt kivánunk kialakítani, ha a mai letört, csüggedt, dúlt kedélyü, romlott nemzedékből erős, egészséges, nagyraképes, üde hajtásokat akarunk nevelni: akkor óvjuk, védjük, fejlesszük és erősítsük minden iskolánkat, mert ezekből és csupán ezekből fognak erős, tiszta nemzedékek az életbe lépni és pediglen annál nagyobb mérvben, minél több gond, szeretet s áldozat lengi körül őket.

III. Templomaink s iskoláink mellett szemeimbe tűnnek végül a keresztény, katolikus élet első forrásai: a megszentelt családi tűzhelyek. Ezekből épül fel Anyaszentegyházunk, gyászba borult hazánk, s nemzetünk testének legerősebb része. És bármily fontosak templom, oltár és minden iskola, ezek nélkül nem állhat fenn egy sem. Ha nincs jó termőföld, nem lehet virág sem; ha nincs tiszta, televényes talaj, nem érik be egyetlen gyümölcs sem. Egyéni egészség, családi boldogság, társadalmi jólét csak akkor fejlődnek, ha az élet forrásai üdék, ha az első lélegzetvételek méregtől mentesek, ha az egészséges és tiszta fejlődés alapelemei szintén adva vannak.

Ezért ügyel féltő gonddal az Anyaszentegyház a keresztény család ideális sértetlenségére, mert hogyha ez megvan, kellő munka és gondozás mellett minden jóra alapot szolgáltat, ha pedig ez nincs meg, földi erő sohse pótolhatja. Egyéni, nemzeti, társadalmi követelmény tehát, hogy a család Isten szent törvénye, Krisztus gondolata, az Egyház parancsa alap-

ján álljon. Ez kell a szülőnek, ha önmagát okosan szereti; ez kell a gyermeknek, ha ártatlan boldogságot akar; s ezt kell védenie, ápolnia, körülbástyáznia minden államnak is, ha erős, fejlődő s elégedett polgárságot s benne és általa önmagának tartós biztosságot kíván.

S minél nagyobb ma a veszedelem, mely épen a családi tűzhelyet próbálja szétdúlni, annál szívósabban kell az Egyház eme pilléreit, a nemzet és haza emez alapjait óvni és védeni.

A családi tűzhely szentsége, szépsége, nemes tisztasága közös kincs, drágakő, az igéret kulcsa. Dolgozzatok érte, pásztorok és hívek, s hozzatok meg érte minden áldozatot, mert a saját boldogságtok mellett hazátok jövőjét építitek benne.

* * *

Mindezeken kívül — az Úr Jézus szava szerint — „még sokat kellene tinektek mondanom“,[1] de már nem folytatom. Szó és irás helyett emlékül és örökségül nektek hagyom tehát Krisztusnak szent hitét, a szeplőtelen, katolikus hitet, melyet húsz éven át hírdettem köztetek, s amely szerint nemcsak tanítani, hanem cselekedni, s élni is akartam. Rátok hagyom az Ő igéretét, melyet azoknak tett, akik Őt szeretik. „És ime Én veletek vagyok a világ végezetéig.“[2] „Aki pedig állhatatos lesz mindvégig, az fog üdvözülni.“[3]

Örökségül nektek hagyom az Isten szent Anyját, Magyarország Nagyasszonyát, kinek oltalmára, védő palástjára, mindenható közbenjárására annál nagyobb, égőbb szükségünk van, minél több baj szorongat bennünket, s minél több nyitott seb tátong rajtunk, halálra szánt nemzetünkön és csonka hazánkon.

S nektek hagyom végül azt a szeretetet, mellyel egykor e megyébe jöttem, melyet két évtized minden változata, öröme, bánata, munkája és szenvedése között mindig megőriztem, s amelyet most hatványozott fokban érzek gerjedezni szívemben-lelkemben. Azt az igaz szeretetet, melyről szent Pál irta: „A szeretet soha sem szűnik meg“.[4]

Ezzel a mély, bensőséges, igaz szeretettel s a belőle fakadó hálával köszöntelek most benneteket — pásztorokat, tanítókat, összes híveimet — és szívből kívánom, hogy az Úr áldása legyen és maradjon mindenkor veletek, s hogy — bár itt a földön el is távolodunk — az üdvösség útján mindig együtt járjunk, egykor pedig az Ő országában örömben és boldogságban örökre és újból találkozzunk. „A mi Urunk Jézus Krisztus malasztja legyen a ti lelketekkel. Amen“.[5]

Kelt Pécsett, 1926. május 3.

† **Gyula** s. k.
érsek, apostoli kormányzó.

---

[1] Ján. 16. 12. [2] Máté 28. 20. [3] Máté 24. 13. [4] I. Kor. 13, 8. [5] Gal. 6. 18.

VIRÁG FERENC

ISTEN IRGALMÁBÓL

ÉS AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KEGYELMÉBŐL

PÉCSI PÜSPÖKNEK

EGYHÁZMEGYÉJE ÖSSZES HIVEIHEZ

INTÉZETT

PÁSZTORLEVELE

DUNÁNTÚL R.-T. EGYETEMI NYOMDÁJA PÉCS, 1926

Krisztusban szeretett Híveim!

Még hallani vélem az ezeréves pécsi dóm nagy harangjának ünnepélyes mély szavát, amely ma reggel ünnepre hívta Pécs városát és a pécsi egyházmegyét; még tele van a lelkem a püspökszentelés fenséges imáival, énekeivel, hitvallásával és esküjével; még érzem az olaj illatát, amellyel Krisztus főpapja megkente fejemet és kezemet, még *álmélkodva és csodálkozva*[1] áll a lelkem mindazok felett, amik történtek, mégis az ünnepélyes órának szent hangulatában akarom első főpásztori szómat elküldeni hozzátok.

Nektek, akik ismertek és láttatok hosszú évekkel ezelőtt, mint káplánt, eljönni közétek falusi templomokba, hogy az evangéliumot hirdessem; nektek, akiknek valaha szegényes kis iskolákban a hit elemeit tanítottam; nektek, akiknek magasabb iskolákban magyaráztam szent hitünk titkait, hogy mint a nép tanítói másoknak is magyarázhassátok azokat; nektek, akiknek lelkipásztorául rendelt az isteni Gondviselés s akikkel jóban és rosszban egy voltam; nektek és azoknak is, *„akik test szerint nem látták személyemet"*,[2] küldöm el e szómat, hogy elmondhassam, *„milyen nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas, akinek szent az ő neve."*[3]

Ugy tett velem az Úr, mint Simonnal, akit Péternek nevezett és annak testvérével, Andrással, amikor a galileai tengerparton járván, meglátta őket, *„amint hálót vetettek a tengerbe (mert halászok valának) és mondá nekik: Jöjjetek utánam és emberek halászaivá teszlek titeket."*[4] A galileai tengerparttól igen messze van Rómának püspöki széke, de ha jól megnézem a távolságokat, nincsen sokkal messzebb, mint a szekszárdi plébániától az ezeréves pécsi püspöki szék. Simon és András hálókat kötözgettek a galileai tengerparton, onnan hívta el őket az Úr, hogy *a népek fejedelmei közé ültesse őket.*[5] Az Irás csak annyit jelent róluk, hogy ők a hívó szóra *„mindjárt elhagyván hálóikat, követék őt."*[6] Nem mondja az Irás, hogy megremegett a lelkük a jövendő hivatásuk nehézségeitől, de én biztosan tudom, mert gyarlóbb a lelkem az apostolok lelkénél és az én lelkem megremegett.

Aki eddig a galileai tengerparton hálókat kötözgettem, aki eddig egy maroknyi népnek voltam atyja és pásztora, attól az Úr ma azt kívánja, hogy százezrek atyja, lelkipásztora legyek, *„mert püspökké tett az Anyaszentegyház kormányzására."*[7] Aki eddig bölcs egyházfejedelmek vezérlete alatt, mint az Egyház igénytelen szolgája őríztem a rámbizott lelkeket, arra ma rábízza azt a nyájat, *„amelyet maga vérével szerzett."*[8] Rábízza *„Isten titkai-*

[1] Luk. 2, 47-8. [2] Col. 2, 1. [3] Luk. 1, 49. [4] Mt. 4, 18—9. [5] 112 Zsolt. 7. [6] Mt. 4, 20. [7] Ap. csel. 20, 28. [8] U. o.

nak sáfárságát",[1] rábízza „*a hitnek kincsét*",[2] rábízza az élet igéjét, „*az igaz beszédet*",[3] „*az evángélium világosságát.*"[4] Aki eddig szivem egyszerüségében jártam az Úr útjait, az elé az Egyház ma Szent Pál apostol szigorú intelmét tartja: „*A püspöknek . . . vétek nélkül kell lennie . . . kegyesnek, józannak, igaznak, szentnek . . . a tanítás szerint való hiteles beszéd szorgalmas megtartójának, hogy inthessen az üdvös tudomány által, és az ellentmondókat megcáfolhassa.*"[5]

Csoda-e, ha ilyen nagy hivatás nehéz felelősségétől megremeg a lélek? Angyali vállaknak is nehéz volna e teher, amit az apostol a püspököktől elvár, „*ők őrködnek* — mondja a zsidókhoz írt levelében — *mint akik számot fognak adni lelketekért.*"[6] Én tudom, K. H., hogy a lelkipásztor ez őrhelyen sok örömöt is lát. Hosszú évekig állottam apró táborok őrhelyén. S úgy éreztem, hogy ártatlan gyermekek tiszta imája az én imám és az én örömöm. Úgy éreztem, hogy minden jó szó és jóságos cselekedet, amellyel Krisztus irgalmasságát idézték fel jó híveim, az én örömöm és az én büszkeségem volt. Úgy éreztem, hogy minden megnyugodott lélek, amely megtisztúltan ment át az örökkévalóságba, az én örömöm és az én égi koronám. De e sok öröm mellett mennyi bánat és keserűség az apró táborok őrhelyén! Látni lelkeket, akiknek a káromkodás mindennapi imájuk, látni lelkeket, akik Krisztus keresztjének ellenségei közé szegődtek, látni tékozló fiukat bolyongani az atyai háztól messzevezető ösvényeken, látni megátalkodott lelkeket, akik az örök élet minden reménye nélkül hullanak a halál karjaiba és tudni azt, hogy mind e lelkek őrzője én vagyok és az örökkévalóságban felelősséggel tartozom érettük.

S íme, ma Isten százezrek atyjává és vezérévé kíván tenni.

Mikor Isten népe vezetését Mózesre akarta bízni és Mózes elnézett a sokaságon, a gyermekek, a férfiak, asszonyok és öregek táborán, akkor ez a szelid és jámbor lélek fájdalmában felkiáltott és panaszos szóval öntötte ki keserűségét: Uram, Istenem, *miért tetted e nép terhét én reám? Én fogantam-e mind e sokaságot vagy én szültem-e, hogy azt mondod nekem, hordozd kebledben, mint hordozni szokta a dajka gyermekét . . . Nem viselhetem egyedül mind e nép terhét, mert nehéz nekem.*[7]

De hiába panaszlom fel gyengeségemet az Ur előtt. *Az ő útjai nem a mi útjaink és az ő gondolatai nem a mi gondolataink.*[8] Más nem marad számomra, mint alázatos imában kérnem, hogy *Isten megnyissa nekem a beszéd ajtaját Krisztus titkainak hirdetésére.*[9] Isten gondolatai titkok, de azért szabad imádkozó lélekkel kopogtatni e titkok ajtaján, hogy megértsünk annyit belőlük, amennyi üdvösségünkre szolgál. Igy akarok én is megállani e titok

[1] I. Cor. 4, 1. [2] 2 Tim. 1, 14. [3] Tit. 3, 8. [4] Mt. 5, 14. [5] Tit. 1, 7—9. [6] Zsid. 13, 17. [7] 4. Móz. 11, 11—14. [8] Iz. 55, 8. [9] Col. 4, 3.

ajtaja előtt, mert úgy érzem, hogy ennek megértésében nemcsak az én lelkem talál megnyugvást, de erőt és vigaszt fog meríteni a ti lelketek is.

I. Isten kegyelmi világának igen fontos és feltünő törvénye az, hogy gondviselésének nagy terveit igénytelen és gyenge eszközökkel valósitja meg. Mikor felhatott hozzá az Egiptomba hurcolt népének jajja és panasza, akik a pogány járom alatt rabszolgasorban szenvedtek, akkor a fáráók hatalma ellen nem hadseregeket küld az Ur, hanem kiválaszt egy gyenge embert, aki önmagáról megvallja, hogy a nép felszabaditásának nagy munkáját nem lesz képes teljesiteni. Aki megvallja, hogy tudatlan, hogy kevés a tekintélye, *hogy a szó hatalmát nem birja.*[1] S Isten nem veszi el tudatlanságát, nem növeli tekintélyét, nem adja meg neki a szó hatalmát, hanem egy szál veszszőt ad a kezébe s ezzel küldi utjára. De annyit erősitésére elmond az Ur: *„Én veled leszek."*[2] S e gyenge ember egy szál vesszővel kezében kiszabaditja a népet évszázados rabságából. Mikor az igéret földje felé zarándokló nép elérkezett Jerikó falai alá, megrettennek azok erősségétől. Hatalmas kőfalak veszik körül a várost s a nép vezéreinek ugy tetszik, hogy bevehetetlen. Isten nem támasztott közöttük bajvivókat, nem fegyvert ad kezébe, hanem megparancsolja, hogy *a papok harsonát fujjanak* s a harsona szavára *a falak azonnal leomlának.*[3] S mikor Dávid a győzhetetlen Góliát ellen indul *a seregek Urának, Izrael seregei Istenének nevében,*[4] akkor nem dárdát és pajzsot ad Isten az ő kezébe, hanem parittyát és egy követ vőn és avval győzé le ellenfelét. S mikor az idők teljességében az Ur Jézus ennél is nagyobb munkára akar embereket kiválasztani, akik eszközei legyenek a természetfeletti világ legnagyobb értékeinek, a kegyelmek közvetitésére, akik az ő megváltói munkáját lesznek hivatva folytatni a világ végezetéig, akkor nem e világ hatalmasai közül választja ki azokat, hanem kiválasztja a galileai tenger halászait.[5]

Törvény ez a Mindenható csodálatos világában: igénytelen eszközökkel dolgozik örökkévaló nagy gondolatainak megvalósitásán.

Bizonnyal azért tesz igy az Isten, hogy akik okos lélekkel járjuk e világ utjait a látszólagos értékeken tul megtaláljuk mindenütt az egyedüli értéket: a jóságos Istent. *„A bölcs ne dicsekedjék bölcsességében* — mondja ő maga — *és az erős ne dicsekedjék erősségében és a gazdag ne dicsekedjék gazdagságában, hanem abban dicsekedjék, aki dicsekszik, hogy ismer engem és tudja, hogy én vagyok az Ur, aki irgalmasságot cselekszik és itéletet és igazságot a földön."*[6] Bizonnyal azért tesz igy az Ur, hogy ember önmagának alkotásaiban és jó cselekedeteiben ne vegyen dicsőséget, amint a Zsoltáros

---

[1] Exod. 3, 11. [2] U. o. 12. [3] Jos. 6, 4. 20. [4] 1 Kir. 17, 45. [5] Mt. 4, 18, 19. [6] Jer. 9, 23.

olyan szépen mondja: *„Ne nekünk Uram, ne neknük, hanem a te nevednek adj dicsőséget.“*[1]

De ezek felett még nagyobb és erősebb vigasz van Isten e nagy törvényében. És hiába keresnétek mélyebb szót az emberi bölcselettől az élet nagy titkainak megértésére, a legmélyebb szót Isten e törvénye mondja ki. Erő és vigasz e szó azoknak, akik ugy érzik, hogy nekik nem jutott az élet javaiból semmi, akik ugy érzik, hogy fáradtak és terheltek, mert az élet sulya nehezedik rájuk, akik ugy érzik, hogy robotba fogta őket az Alkotó, amikor szürke élethivatásukra elinditotta. Erő és vigasz ez a gondolat az eke szarva mellett és a gyalupad forgácsai között, a hivatalok asztala és az Egyház hajójának kormányrudja mellett. Erő és vigasz, mert ez a gondolat lelket és lendületet ad minden szavunknak és minden cselekedetünknek.

S ez a szó az, hogy az élet nagy szövőszéke mellett maga Isten ül, aki rajtunk át valósítja meg az örökkévalóságba átnyúló világtervét. Mindegy, hogy hová állít az isteni Gondviselés, nagyok és kicsinyek között csak látszólagos a különbség, az élet célja és feladata mindannyiunknak ugyanaz: a lélek örök üdvösségén dolgozni. Hogy kemény munkával töröd-e az ugart és orcád verejtékével termékenyíted meg az anyaföldet, hogy fursz-faragsz és remekbe készíted el mesterséged alkotását, hogy egy ország ügyes-bajos dolgait intézed-e és százezer alattvaló figyeli parancsoló jobbod mozdulatát, hogy van-e neved és híred e hazában vagy annak határain túl is, hogy az élet királya vagy koldusa vagy-e, mindegy, mindegy. A feladatod, az életcélod mindig ugyanaz: a lelked örök üdvösségén kell dolgoznod. Isten világtervének remeke a lélek, amely megdicsőülten vonul be az örökkévalóság boldogságába. S ime ezért választja ki sokszor Isten nagy hivatásokra a legkisebbeket, hogy a szónál is erősebb tanítással értesse meg velünk, hogy amint egymagunkban egyenlően elégtelenek vagyunk élethivatásunk betöltésére, úgy vele egyenlően nagyok is vagyunk az élet legnehezebb feladatainak teljesítésére.

II. Eszközök vagyunk Isten kezében és az ő nagy céljainak megvalósításában. S meg kell vallanunk azt is, hogy egyaránt igénytelen eszközök vagyunk mindnyájan.

De nem boldogító tudat-e, hogy mindenkor Isten kezében vagyunk? Nem könnyű és szép-e az élet, mikor az nem más, mint *Istennel járni.*[2]

K. H.! Ti is megízleltétek már az élet gyönyörűségeit, amelyek ebből a hitből fakadnak. Az áhitat csendes órái azok, amikor ilyen közel érezzük magunkat Istenhez s mikor minden kicsinységben megtaláljuk Isten gond-

[1] 113 Zsolt. 9. [2] 1 Móz. 5, 22.

viselésének jóságát. Derült tavaszi napokon, mikor virágok között visz az útunk, mikor kék az ég s mikor napsugár ragyogja be a világot, de szép is az élet! De ilyen napsugaras óra kevés van az életben. Az élet egészen más, mint tavaszi napsugár. Az élet harc, az élet küzdelem, az élet szenvedés, az élet csalódás és megpróbáltatás, az élet út, amely a kálvária mellett visz el és erre az útra a kálvária stációi sokszor sötét és mély árnyékot vetnek. S amint az Isten jóságos kegyelme eltaiál hozzánk, akármilyen kicsinyek és igénytelenek vagyunk, úgy eltalál hozzánk az Isten keresztje is. Nemcsak történelem az, amit a Szent Irás feljegyez az egiptomi fogságról, hanem az élet jellemzése is. Napjaik nehéz robotban teltek el s *„Izrael fiai a munka terhei mellett fohászkodván, felkiáltának és feljuta kiáltásuk Istenhez a munkától."*[1]

Akik hallottuk Krisztus Urunk evangéliumát, tudjuk, hogy az élet igazi értelme a keresztben van. Ha ezt a nagy igazságot nem értenők meg abból, hogy az Ur Jézus keresztutat járt, hogy a Boldogságos Szűz és Isten minden Szentjei sok nehéz megpróbáltatások után mentek be Isten országába, akkor meg kell értenünk az Úr Jézus világos szavaiból. Aki önmagáról elmondotta, hogy Ő az út, az igazság és az élet, azt is mondotta, hogy aki utána akar jönni, az vegye fel keresztjét és úgy kövesse őt. És pedig nyomatékosan mondja: *Vegye fel keresztjét mindennap és úgy kövessen engem.*[2]

Mivel tudom, hogy az élet kereszt és szenvedés, mivel tudom, hogy Isten atyának és lelkipásztornak rendelt sokak fölé, azért jövök a nehéz munkára azzal a jelszóval és hittel, amely évtizedes papi működésemben véremmé lett: Per crucem ad lucem. A kereszt szenvedésén át vezet az út a fényhez, az élethez, az örökélethez és annak boldogságához. Ez a hit nem más, mint a zsoltáros hite, aki a nép megszabadulását fogságból, megpróbáltatásból, szenvedésből így írja le: *Akik könnyhullatással vetnek, örvendezéssel aratnak. Menvén mentek és sirtak, elvetvén magvaikat, megjövén pedig örvendezéssel jönek, hozván kévéiket.*[3] Ez a hit nem más, mint visszhangja az Úr Jézus szavainak: *Bizony, bizony mondom nektek, hogy ti majd könnyeztek és sirtok . . . de a ti szomorúságtok örömre fordul.*[4] Csak *egy kevéssé*[5] maradjatok állhatatosak az Úr szolgálatában és az Ő akaratának teljesítésében.

Csak egy kevéssé legyen erőtök hordani Krisztus keresztjét. Amikor ma reggel a püspökszentelés alatt földreborultan fogadtam a kereszt jelével adott áldást, amikor az Egyház a kereszt jelét olajjal rajzolta a fejemre, s amikor a kezemre is a kereszt jelét irta rá, akkor még inkább megértettem, hogy azért választott Isten atyául és lelkipásztorul sokaknak, hogy segítsem hordani nektek a keresztet.

---

[1] 2 Móz. 2, 23. [2] I. Luk. 9, 23. [3] 125 Zsolt. 5, 6. [4] Ján. 16, 20. — [5] Ján. 16, 16.

Máskor a keresztnek fénye volt nagyobb, ma nagyobb a súlya. Ma sokaknak vállára súlyosan nehezedik a kereszt.

K. H. Magam is gyenge és gyarló vagyok, de ami erő és kegyelem él a lelkemben, azt a ti keresztetek hordozásában akarom elhasználni. Hordozni akarom az én jó papjaim keresztjét, akiket gond és aggodalom emészt, hogy soraik ritkulnak és nincsenek elegendők, akik az üresen maradt helyeket elfoglalják. Akik sok helyütt kettős munka fejében a régi hálának felét sem aratják, akik a lélek gyötrelme mellett a test szükségét is szenvedik. Hordozni akarom a szerzetesek keresztjét, akik megfogyatkozásuk miatt iskolákban és kórházakban emberfeletti munkát végeznek. Hordozni akarom az árvák és özvegyek, szegények és nélkülözők keresztjét, hogy az élet gondja el ne fojtsa lelkükben az örök élet kívánságát. Hordozni akarom mindazok keresztjét, akik fáradtak és terheltek s akiket a keresztrefeszített szeretetének minden gyengédségével hív magához, hogy megenyhítse őket.

Magam is gyenge és gyarló vagyok s ha nem bírnám el mind e kereszteket, legalább a vigasznak, az erőnek, a bizalomnak egy szavát öntsem a kereszthordozók lelkébe. Per crucem ad lucem. Azt a bizalmat és reményt, hogy a kereszt szenvedésén át vezet az út a fényhez, az élethez, az örökélethez és annak boldogságához.

* * *

Az ószövetség főpapjának Isten rendeletet adott, hogy vegyen két ónix-követ és messe azokra Izrael fiainak neveit és helyezze azokat a vállravaló két oldalára Izrael fiainak emlékezésül *és neveiket viselje Áron az Úr előtt mindkét vállán emlék okáért.*[1] Az újszövetség apostola nem a ruhán hordta azok neveit, akik gondjaira voltak bízva, hanem azt irhatta nekik: „*Szívemben hordozlak titeket*“.[2] Én pedig ma az Egyháznak ama kérdésére, hogy akarok-e mindazok iránt szeretetteljes és könyörületes lenni, akiknek atyjául rendelt a Gondviselés, azt válaszoltam: „Akarok.“ Akarok, mert én is szívemben hordozlak titeket. Evvel a szeretettel veszem vállamra a püspöki méltóság nagy felelősségét és keresztjét és adom rátok első főpásztori áldásomat az Atyának, a Fiunak és a Szentlélek nevében. Amen.

Pécs, 1926. május 6-án.

✝ **Ferenc** s. k.
püspök.

---

[1] 2 Móz. 28, 9—12. [2] Filipp. 1, 7.

LITTERAE PASTORALES

FRANCISCI EPISCOPI VIRÁG

DEI MISERATIONE ET APOSTOLICAE

SEDIS GRATIA

ANTISTITIS QUINQUE-ECCLESIARUM

SUSCEPTO CONSECRATIONIS MUNERE

AD UNIVERSUM SUAE DIOECESEOS

CLERUM DATAE

QUINQUE-ECCLESIIS, 1926

Venerabiles Fratres, Filii Carissimi!

Quomodo vos in dulcedine amoris, quo coniungor vobis, alloquar germani fratres, cum quibus idem mihi solum natale, idem patrius sermo, eademque erat nutrix Dioecesis, eadem disciplina, campus et labores, obstacula et dolores iidem, idemque vivendi ac operandi finis, quomodo vos affari licet nunc, cum ex acie vestra gregaria ad summa ecclesiasticae dignitatis sum evectus. „*Non dicam vos servos, sed amicos meos, quia omnia cognovistis, quae operatus sum in medio vestri.*“[1]

Complures mihi hodie in episcopum consecrando, positae sunt quaestiones, quas inter prima haec: „*Vis ea, quae ex divinis Scripturis intelligis, plebem, cui ordinandus es, et verbis docere et exemplis?* Et responsum erat meum: „*Volo.*“[2]

Isti velim voto satisfacere hic, dum ad vos primos, operis mei futuros socios, sermonisque disseminatores loquor.

Interea tamen animo angerer, trepidaremque, si e parcis opibus, quae mihi praesto sunt et non e nunquam deficienti Patris coelestis aerario haurire intenderem, dum vobis, quae puncto hoc temporis animum meum commovente sentio, demonstrare cupio. Consolor insuper illo me solacio, quo me Archipraesul Consecrator post acceptam pontificiae potestatis plenitudinem dimisit: „*Accipe Evangelium et vade, praedica populo tibi commisso: potens est enim Deus, ut augeat tibi gratiam suam.*“[3] Potentem firmiter credo Deum, qui tantam aliquando multitudinem quinque panibus et duobus piscibus satiaverat, multiplicaturum et modicas meas micas, ut indigentes iis impleri possint omnes.

*

Grati sunt sensus, quibus ad ima usque primum permoveor, cum arcano Dei providentis consilio ad principatum perantiquae et almae nostrae Quinque-Ecclesiarum Dioeceseos sublevatus et modo ad onus episcopatus initiatus munus istud ineo.

Grati potissimum in Deum Optimum, qui nullis sane meis meritis, sed sola miseratione me sua exemit ex ignobilitatis caligine ac posuit Episcopum regere Ecclesiam.

Tum grati in Sanctissimum Patrem Pium PP. XI., cuius immensa clementia sum meritis et indole minimus electus, ut essem dux super fratres et populum.

---

[1] Joan. XV, 15. — Pontificale Rom., in ordinat. Presbyt. [2] Pontif. Rom., in consecrat. Electi in Episc. [3] Loc. cit.

Grati denique in Praedecessorem et Exemplar Egregium, cuius ingens effecit bonitas, ut quod factus sum evaderem, cum benevolos semper in me oculos coniecisset, animosque aliorum quoque ad labores meos pastorales modestos advertisset. Caritatis Eius in me adeo grandis et pietatis aeternum memor aeternumque gratus ero.

Munus a me susceptum in sede tantum externaque vivendi consuetudine, minime vero in consiliis meis et mente afferre valebit commutationem. Quod usque eram, pastor animarum esse pergam. At dicto Eius audiens, qui me ad maiora elegit proposita, ducam in altum et laxabo rete paulisper latius[1]. Cum vero officio supra modum amplificato, quantumvis optarem, obeundo solus impar essem, cooperatoribus mihi opus est. At huic quoque rei provisum. Etenim Deus iam in Vet. Testamento suggessit Moysi, ut septuaginta viros sibi in adiutorium adscisceret et in Novo Foedere Dominus Jesus sibi Ipse septuaginta duos elegit ac binos ante se in praedicationem misit,[2] *„ut doceret verbo simul, et facto, ministros Ecclesiae suae, fide et opere debere esse perfectos; seu geminae dilectionis, Dei scilicet et proximi, virtute fundatos."*[3]

Quibus verbis et cogitatum divinum exprimuntur et rationes, quae si adsunt in vobis, fratres carissimi — *„vos siquidem in septuaginta viris et senibus signati"*[4] et vos mihi a Deo Optimo in adiutorium sortiti estis, — uberes ex vestra cooperatione fructus in animarum salutem sperari queunt.

Certe qui se ad pastoris munus recte accingit, unum necesse est ante omnia sibi comparet, vitae sc. perfectionem et sanctimoniam. Etenim homo Dei sit oportet, qui Deum praedicare vult: oderit peccatum, qui odisse aliis peccatum iubet. Nec solum apud homines animis demissis, qui sensu potius, quam rationibus ducuntur, sed apud eruditissimos litterarumque intelligentissimos quoque multo plus proficitur fidem exemplis praedicando quam verbis. Esto igitur animarum pastor omnibus mentis animique laudibus praeditus, omnibus doctrinis excultus, omni humanitate politus, nisi haec cum morum innocentia cohaereant, parum aut nihil efficacitatis habebunt, immo plurimum et ipsis et ceteris obesse possunt.

Homo Dei sis oportet, qui pastorali curae cooptari cupis illo in proprio vocabuli sensu, quo a S. Paulo describitur. Audi eum sic hortantem: *„sectare iustitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem. Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam aeternam, in qua vocatus es et confessus coram multis testibus"*.[5] Harum ope virtutum patens planusque in animos hominum est veritatis aditus, neque enim ulla est adeo contumax voluntas, quae eis facile obsistat.

---

[1] Luc. V, 4. 5. [2] Ibid. X, 1. [3] Pontif. Rom., in ordin. Presbyt. [4] Loc. cit. [5] I. Tim. IV, 11.

Virtutum autem, quibus animam vestram instructam esse decet, maximi ponderis ea est, quae iam supra commendabatur, dilectio sc. Dei. Quae id peculiare habet, ut plenitudinem omnium virtutum in se continet. Dum enim intellectus res cognitas ad proprium elevat fastigium, voluntas cedit obiecto, moremque eius gerit seque illi assimilat, cui adhaerescit.[1] Quid autem Deo altius et perfectius aut fingi cogitatione aut in rerum natura existere posset? Nec frustra docet S. Augustinus: „*Anima media inter deum et creaturas posita, conversione ad Deum illuminatur, melioratur et perficitur: conversione ad creaturas obtenebratur, deterioratur, corrumpitur.*“[2] Quanto ergo coniunctior homo Deo, tanto perfectior, tanto magis Eius absolutionis consors et compos. Facile iam intelligitur, unde sit, ut diligentes Deum adeo strenue se tempestati opponant et iactantes inter undas quoque quieti et firmi loco non cedant, etiamsi omnes certamine fessi intremiscant et omnia circum corruant. Iustus vere et propositi tenax vir, nisi mente cordeque iugiter in coelis fixus sit atque Illi adhaerescat, qui „*rerum Deus tenax vigor, immotus in Te permanens*“[3] iure celebratur, haberi non potest.

Estote igitur, fratres carissimi, si in adiutorium mihi munerique vestro apti esse sincere vultis, veri homines Dei, quorum assidua conversatio in coelis est,[4] qui tam arcte Deo, ut palmites viti suae coniuncti estis. Et sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in vite Christo manseritis.[5] *Sucum in diem de Vite divina vivificantem sugentes, cibum in Hostia salutari coelestem quotidie sumentes,* diligentissime attendatis oportet, ne unquam idipsum indigne faciatis, neve summa et continua ex unione cum Christo Deo interim excidatis. In dilectione ergo Dei necesse est perseveretis, quod non aliter, quam praecepta Dei accuratissime ipsi observantes facietis, memores illius Christi docentis: „*Qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno coelorum*“.[6]

„*Qui autem manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum,*“[7] promisit Pastor Aeternus et ipsi iam certe iterum ac iterum experti estis, quod „*diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*“.[8]

Sed pro quorum re insudare, eosdem proximos et diligere opus est animarum pastori. Pro damno enim, quod fratri intulit odium Cain, Deus fraterna sacerdotis caritate compensari vult genus hominum. Et dum Cain et asseclae: „*Num custos fratris mei sum ego?*“[9] reclamant, Novi Testamenti sacerdotes ore et opere illud Magistri repetunt: „*Ego sum pastor bonus.*“[10]

Nullus vestrum est, etiamsi non pastoris fungatur officio strictim aut iam cursu et spatio probi laboris fatigatus quiete bene merita fruatur, cui

[1] S. Thom. Aqu., de veritate qu. 22. art. 11. [2] Apud S. Thom., de dilectione Dei et prox. [3] Hymn. ad Non. [4] Philipp. III, 20. [5] Joan. XV, 4. [6] Mt. V, 19. [7] Joan. XV, 5. [8] Rom. VIII, 28. [9] Gen. IV, 9. [10] Joan. X, 11.

fas esset ac ius otium segne terere atque opponere: *„quia nemo nos conduxit."*[1] Pater enim familias vigilantissimus omnes nos in vineam suam misit et *„mandavit unicuique de proximo suo."*[2] Praeterea *„tu es sacerdos in aeternum."*[3] Semel initiatus usque ad extremum halitum pastor et sacerdos esse non desinis. Si alios curae tuae concreditos non habes, quibuscum forte domesticus tibi est usus et consuetudo, eorum animis prospicere tuum esse noscas.

Bonus autem Pastor, *„qui aliquando nos sermonibus, aliquando vero operibus admonere consuevit"*[4] non reliquit nos consilii inopes, sed exemplum dedit nobis, animam offerens pro ovibus suis, ut apprime scitis, pro omnibus nobis. Quae cum ita sint, fratres carissimi, ubi est et quid esse potest, pro vero animarum amore modulus, ubi frenum pro zelo nostro? Quid esse potest aut difficultatis, aut molestiae, quod pastorem verum ab incoepto remoretur? Nihil sane: nam qui se tam celso muneri destinavit, omnia quaecumque inciderint adversa et aspera ad tolerandum, labores, contumelias, inopiam, mortem ipsam magno complectitur animo, dum vel unam ex infernorum faucibus animam eripiat. Caritate et exemplo Christi eum urgente sequitur tesseram: *„Da mihi animas, cetera tolle!"*[5]

Iam admonere par erit vos, fratres carissimos, ad evangelizandum pauperibus esse imprimis missos.[6] Pauperibus dico: sive sunt exsortes gratiae divinae et pacis, quod summa miseriae est, sive inopes humanitatis et intellectus, sive vitae egestate premuntur, aeque male se habent, quibus medicus opus est.[7] Attendatis oportet tamen, ne horum inhumanitate irritemini, neve illorum perversitate morum percellamini, neve hos despicite, illos vero fastidite, neve eos dure aut acerbe tractetis, verum utpote eodem divini sanguinis pretio redemptos omnibus christianae benignitatis officio studeatis allicere, ut ad complexum Christi, Boni Pastoris, aliquando perducatis. Sit sane, ut et ipsi sentiant: *„O quam bonus et suavis est Domine spiritus tuus in omnibus."*[8]

Aetati tamen unicae praecipue se benignum Christus praebuit: parvulis. Recipite eos et vos caritate quam maxima, hos tenellos regni Dei flores et suavissime olentes. Plurimum ex allata illis sollicitudine gaudii obtinebitis, frequentemque exinde occasionem corda parentum et ceterorum quoque sibi devinciendi.

Restat, ut hic afferam illa sapienter et argute conscripta S. Petri Can.: *„Talem enim pastorem decet esse in Ecclesia, qui more Pauli omnibus omnia fiat, ut in illo reperiat aeger curationem, maestus laetitiam, desperans fiduciam, imperitus doctrinam, dubius consilium, poenitens veniam atque solacium et quidquid tandem ad salutem est cuique necessarium."*[9]

---

[1] Mt. XX, 7, — [2] Eccli XVII, 12. — [3] Ps, CIX, 4. — [4] S. Greg. PP., hom. 17. in Evang. — Commune Evang. [5] Gen. XIV, 21. [6] Lc. IV, 18. [7] Mt. IX. 12. [8] Sap. XII, 1. [9] Notae in Evang. in festo S. Martini Ep. — III. Noct. in festo auctoris.

Sed zelus animarum frenum atque obstaculum non patitur. Magister divinus dixit: *„Et alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere."*[1] Fratres carissimi, en praeceptum, quod piis accipite animis atque ad obtemperandum compositis.

Regnorum terrestrium moderatores continenter id moliri audimus, qua in parte mundi fines suos extendere terrasque ac gentes exteras sub imperium suum redigere possent. Postulat sane etiam nostrum in Deum et proximos caritatis officium, ut sub amantissimi Redemptoris imperium quam plurimos subiungamus, ut christianae societatis quoque fines quo longius proferamus, quo uberior in dies *„utilitas in sanguine"*[2] Eius existat, cui quidem nihil gratius esse potest, quam ut homines salvi fiant et ad agnitionem veritatis veniant.[3]

Jamvero duplicis generis sunt adiumenta, quae rebus nostris ita se habentibus operi s. d. Missionum afferri possunt. Primum est, quod quidem cuique praestare licet, ut propitius eis Deus invocetur. Omnes enim conatus in traducendis ad cath. religionem ethnicis in irritum cadent, nisi gratia Deus sua animos infidelium tetigerit, mollitosque ad se traxerit.

Deinde opes et eae non ita tenues requiruntur ad Missiones tuendas. Hic iam decet, ut nos liberales pro facultatibus existamus: *„Ne vos pigeat taedeatque* — adhortor vos verbis ipsius Vicarii Salvatoris Nostri — *quasi mendicos pro Christo animarumque salute fieri, et scripto, profectaque ex medullis eloquentia popularibus instare vestris, ut quam Opus a Fidei Propagatione quotannis colligit messem, eandem munificentia sua multiplicent."*[4] Populi patriaeque avulsae res afflictas et miserias huc afferre dedecet, nos etenim etsi mendici simus et pauperes, tamen non est cur de nostra re conqueramus, quia Dominus sollicitus est nostri[5] et *„nulli tam inopes aut nudi habendi sunt, nulli tam infirmi aut ieiuni aut sitientes, quam qui Dei cognitione gratiaque carent."*[6]

Optandum igitur, ut nemo sit in nostrae Dioeceseos finibus sacerdos, qui caritatis erga exterarum gentium animas sit expers et unioni cleri missionali nec nomen det libenter, nec Opus a Fidei Propagatione quoquo pacto possit, foveat.

*

Iam reliquum non est, nisi ut vos omnes, fratres carissimi, quotquot per Dioecesim pastoralis mei muneris et sollicitudines et solacia nobiscum participatis, hortemur, ut *„sitis providi cooperatores ordinis nostri"*.[7]

Quod ut vere fiat, ultima voluntas Summi Sacerdotis Magistrique Nostri eventu comprobetur oportet: *„Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum"*.[8]

---

[1] Joan. X, 16. [2] Ps. XXIX, 10. [3] I. Tim. II. 4. [4] Litt. encycl. Pii PP. XI. „Rerum Eccles. gest." [5] Ps. XXXIX. 18. [6] Cit. litt. encycl. [7] Pontif. Rom., in ord. Presbyt. [8] Joan. XVII., 11.

Ut unum sitis, vos, fratres carissimi, inter se amare debetis et quidem caritate vera et non ficta, inter discrimina laborum aeque ac in tramitibus maestitiae et dolorum arduis. Nunquam desinam pro vestra mutua dilectione Deum efflagitare, quia mihi persuasissimum est, nisi concordi sono operemini, nihil magni unquam in munere consecuturos, at minore languore contra infestos conatus studiaque profecturos, tantum si uno procedetis animo: *„Frater, qui adiuvatur a fratre, quasi civitas firma."*[1]

Ut unum simus, vos mihi Antistiti diligendo obedire debetis. Amicos vos in exordio appellavi. Et iuste quidem, quia amicissimos vos mihi semper comprobastis fratri, non minus ac piae in Episcopum electum voluntatis nunc documenta praebuistis. Gentilium iam erat illud: *„Maximum ornamentum amicitiae tollit, qui ex ea tollit verecundiam".*[2] Nobile sane, sed catholicum et ecclesiasticum principium certe nobilius: *„Vos amici mei estis, si feceritis, quae ego praecipio vobis".*[3] In eo omnis ero, ut obsequium vobis leve sit. Consilia mea nutu solius Dei movebuntur, dilectio vero, qua frater in vos aestuabam, non deficiet in Praesule unquam immo omnium, quae egero et mandavero vobis, auctor erit.

In memoriam revocare iuvabit illud Magistri divini: *„Omne regnum in seipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet."*[4] Nolite, carissimi fratres, unquam id efficere, ut regnum, quod est Ecclesia, diruatur aut domus Spiritus Sancti, i. e. anima opera aut negligentia vestra evertatur et depravetur. At magis adhortor vos, *„ut praedicatione atque exemplo aedificetis domum i. e. familiam Dei"*[5], et sic animas curae vestrae commissas instructas atque formatas esse adnitamini, ut per caritatem Deo proximisque conglutinatae ad summa coelorum fastigia subleventur.

Ita affecti animatique Christi Domini et Apostolorum exemplo ad nostrum munus fungendum iam fidentes aggrediamur, sed omnem fiduciae nostrae rationem in Deo collocantes, nisi enim nobis elaborantibus Dominus adfuerit, frustra contendemus. Deus est enim, qui incrementum dabit.[6]

Utinam labores nostri et studia communia talem habeant exitum, ut dum Iudici supremo de vita et operatione rationem reddituri sumus *„nec nos de vestra provectione, nec vos de tanti officii susceptione damnari a Domino, sed remunerari potius mereamur. Quod Ipse nobis concedat per gratiam suam."*[7] Amen.

Quinque-Ecclesiis, die consecrationis nostrae, 6. Maii, a. 1926.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

---

[1] Prov. XVIII, 19. [2] Cic. Lael. 82. [3] Joan. XV, 14. [4] Lc. XI, 17. [5] Pont. Rom. l. c. [6] I. Cor. III, 6. [7] Pontif. Rom. loc cit.

1926.

VII.

1731
1926

„Messis quidem multa, operarii autem pauci“, his verbis Domini inclamamus, cum proximam Ordinationem theologorum Nostrorum absolutorum Venerabili Clero, populoque fideli dioecesis annuntiamus. Die enim 27. Junii *Gasparum Czár, Josephum Kitlinger, Paulum Püspök, Carolum Szvetics, Ferdinandum Varga et Franciscum Waszner,* s. Presbyteratus ordine initiare intendimus. Ordinatio.

Ut autem supradicti sacerdotes secundum Cor Jesu evadere, munusque divinum zelo fatigari penitus nescio per totam vitam adimplere possint, fervidis precibus Deum deprecemur. Ordinamus igitur, ut die 17. Junii pastores post ss. Missae sacrificium cum populo fideli pro iisdem ter Pater et Ave orent, omnesque sacerdotes in Missis suis collectam „Pro omni gradu Ecclesiae“ sumant.

1732
1926

Post vitam spectatam, sacerdote dignam et vere nobilem *Joannes Kulcsár* em. vadiaconus, parochus pensionatus Garé-ensis, 29. Martii a. c. in nosocomio Quinque-Ecclesiensi fratrum misericordiae, anno aetatis suae 74-o, senio potius quam morbo confectus, pie ad coelos evolavit. Anno 1852. natus, a. vero 1875. presbyter ordinatus est. Decennio in munere cooperatoris expleto parochia Garé-ensi potitur, ibidemque quadrantem saeculi curae animarum zelose impendit. Duabus vicibus officio etiam vicarii foranei functus est. Ab anno 1911. pensione donatur, Quinque-Ecclesiis residet, omnibusque carus aeternitati potius, quam huic terrae vivit. Sacerdos iubilaris in domum Domini intrare iussus est. Animam denati confratris sacris statutis, precibusque fervidis omnium enixe commendo. R. I. P. Mors Joannis Kulcsár.

1733
1926

Intimo cordis dolore notifico *Sigismundum Offenmüller,* assesorem consist., parochum Dombóvár-ensem die 25. Aprilis a. c. brevi fractum infirmitate e terrestri incolatus domo ad aeterna transiisse. Anno aetatis sue 65-o, sacerdotii vero 40-o e hac valle lacrimarum ad aeterna evocatus est. Tre- Obitus Sigismundi Offenmüller.

decim annis cooperator, tredecim annis parochus in Magyarkeszi, item tredecim annis parochus in Dombóvár erat. Vita illibata, fandi facultate et dexteritate populum regendi semper enituit. Decessum ipsius sincere lugemus, et ut anima fratris repente, a Domino vocati quo citius ad coeli gaudia admitti valeat, sacris statutis piisque precibus ipsum adiuvemus. R. i. p.

1734
1926

Concursus pro parochiis Dombóvár, Pálfa, Rácváros et Szekszárd civ. int.

Pro beneficiis parochialibus Dombóvár (patronus Cels. D. Paulus e Principibus Esterházy) ob mortem pastoris, Pálfa (patr. Exc. D. Rudolphus e Com. Apponyi) ob translationem, Rácváros (patr. Ven. Capitulum Qu.-Eccl.) propter rudedonationem beneficiati, et Szekszárd civ. int. (patr. Fundus Studiorum) vacantibus concursum usque 1. Julii a. c. duraturum indicimus. Dictis beneficiis potiri cupientes velint suos recursus, patronis respectivis inscribendos usque dictum terminum Mihi exhibere.

1735
1926

Personalia.

Dr. Nicolaus Gebauer, camer. s. S. S., secret. eppalis in directorem Cancellariae Dioec. et *Dr. Franciscus Ákos*, capell. s. S. S., notarius Tribun. Dioec. in secretarium eppalem promoti sunt.

Erga preces proprias a munere vicearchidiaconi relevati sunt: *Andreas Horacsek* (distr. Németi) et *Guilelmus Pévald* (distr. Németbóly). *Arthur Stefán*, parochus Keszü-ensis vicearchidiaconus, *Georgius Gasparich*, par. in Németi, inspector schol. distr. Németi-ensis, *Ludovicus Iselstöger*, par. in Olasz, vicearchidiaconus, *Josephus Bok*, par. in Németbóly autem inspector schol. distr. Németbóly-ensis facti sunt.

Munus vicearchidiaconi distr. Szekszárd ad interim *Carolo Hradek*, cam. S. S., parocho in Bátaszék commissum est.

Joannes Trinn, capell. S. S., administrator Lovászhetény-ensis nominatus et investitus est parochus ibidem.

Stephanus Pap et *Ladislaus Kocsis* cooperatores in Dombóvár, necnon *Josephus Hegedüs* et *Antonius Berta* cooperatores in Szekszád civ. int. facti sunt administratores iisdem in locis.

Dr. Emericus Hauser vicarius in spir. in Zomba nominatus est catecheta pro schol. elem. status in Komló. *Joannes Wagner*, cooper. in Tolna factus est vicarius in spir. in Zomba.

Cooperatores translati sunt: *Adamus Badacsonyi* e Magyarkeszi ad Keszü in munere subsidiarii, *Camillus Knippl* e Mágocs in Németbóly, *Eduardus Petrovich* e Németbóly in Tolna.

1736
1926

A folyó hóban esedékes második negyedévi nyugdijhátralék lerovása szempontjából egy mtm. búza árát ezennel 400.000 K-ban állapitom meg. Felkérem tiszt. papságomat, hogy befizetéseit a kitüzött határidőn belül eszközölje, mert az egyházmegyei nyugdijalap is csak ekként teljesitheti feladatát és fizetheti ki havonta előre nyugdijas oltártestvéreink illetményeit. Nyugdijjárulék a II. évnegyedre.

1737
1926

A kiosztott szent olajok ára gyanánt plébániánkint 12.000 K a plébániatemplomok pénztárainak terhére az alap. hivatal befizetési lapjain „O“ jelzéssel mielőbb beküldendő. A sz. olajok ára.

1738
1926

A jézustársasági atyák budapesti házában a folyó évi szünidő folyamán a következő sorrendben lesznek papi lelkigyakorlatok: Julius 27 — augusztus 3.; augusztus 3 — aug. 5.; aug. 10 — aug. 12.; aug. 17 — aug. 19.; aug. 24 — aug. 26.; aug. 31 — szeptember 2.

Akik ezek valamelyikén résztvenni óhajtanak, forduljanak idejekorán a rendház főnökéhez (Budapest, VIII., Mária-utca 25.) Lelkigyakorlatok.

1739
1926

Az egyházmegyei biztositások ügykezelését a Pécsegyházmegyei Takarékpénztár R. T. biztositási osztálya vette át, miért is az ajánlatok és a biztositási dijak a nevezett pénzintézethez küldendők. Az egyházmegyei hatóság megbizottja ez ügyben továbbra is dr. Piliván Mihály vicerektor marad s igy a tdő lelkész urak felvilágosításért és esetleges panaszaikkal hozzá forduljanak. A tüzbiztositási ügykezelés megváltozása.

1740
1926

A lényegesen kibővitett Emerikánumnak a folyó tanév volt tulajdonképen a próba-éve. Máris megállapitható, hogy — bár itt-ott jelentkeztek a kezdet nehézségei — Isten segitsége folytán a viszonyokhoz képest sikeres tanévre tekinthetünk vissza. A nyár folyamán meg fognak történni a pedagógiai szempontokat az eddiginél is jobban kielégitő változások ugy, hogy az intézet mindinkább meg fogja közeliteni az igazi Pályázat az Emerikánumba.

diák-otthon ideálját. Felvétel iránt pályázhat minden oly róm. kat. ifjú, aki a jövő tanévben Pécs valamelyik középiskolájában fogja tanulmányait folytatni. Előnyben részesülnek a pécsi egyházmegye területén lakó szülők jó tanuló és jó magaviseletü fiai. A kiválóbb növendékek fizetési kedvezményeket kaphatnak. Árvaalapi helyre folyamodó kiváló, árva — első sorban hadiárva — fiuk korlátolt számban ingyenes ellátásban részesülnek. Az illetmények lerovásában az intézet a lehetőséghez képest szivesen alkalmazkodik a szülők viszonyaihoz annyiban, hogy akár készpénzben, akár természetben, akár pedig vegyesen elfogadja a járandóságokat. Részletes tájékoztatásért — a nagy érdeklődés miatt ajánlatos mielőbb — az Emerikánum igazgatójához fordulni (Deák-utca 8. sz.), ahonnan az érdeklődők mindenre kiterjeszkedő felvilágositást nyernek és kész kérvény-nyomtatványt kapnak. Pályázati határidő junius 20.

1741
1926

Irodalmi művek ajánlása.

1. A napokban hagyta el a sajtót az új egyh. törvénykönyv életbeléptetése óta magyar szerző tollából az első összefoglaló és teljes egyházjogi tan- és kézikönyv, dr. Sipos István, theol. tanár műve, „Enchiridion Juris Canonici“ cimmel. E munkát, mely nemcsak a Codex egész anyagát öleli fel a szerzőt jellemző szabatossággal, hanem behatóan foglalkozik a magyar különleges viszonyokkal és értékes utbaigazitásokat nyujt hivatalvezetőknek és gyóntatóknak is, a legmelegebben ajánlom tiszt. papságom figyelmébe. Ára a szerzőnél 175.000 K, másutt 225.000 K. Kötve is kapható. Ahol arra fedezet van, beszerzését a templompénztárak terhére is engedélyezem.

2. Vargha Damján dr., pécsi egyetemi tanár, főleg papok és papnövendékek részére kiadta „Adoremus Dominum“ cimű latin szövegü imádságos könyvét, melyről mindazt megerősithetem, amit hasonló cimű, de magyar és latin szövegű imakönyvéről a f. évi I. számu körlevél dicsérőleg már megállapitott.

3. Polgár András S. I. forditásában „Manete in dilectione mea“ cim alatt egy kis füzet jelent meg, mely a papnak Jézus szent Szivéhez való kapcsolatát tárgyalja. A nagy lelkesitő erővel és sok gyakorlati utmutatással megirt munkát a tiszt. papság figyelmébe ajánlom.

4. A mult évi IV. sz. körlevél hivta fel a papság figyelmét a hitoktatásban jól bevált Gábriel-féle szemléltető falitáblákra. Tekintettel arra, hogy kiadásukat a budatétényi Názáret-missziósház vállalta, a befolyó tiszta jövedelmet pedig a bel- és külmissziók javára forditja, megrendelésüket a templompénztárak terhére is engedélyezem. A „Hitvédelem“ ára 35.000 K; „A bűnbánat és Oltáriszentség“ nagy alakban 100.000 K, kisebb alakban 70.000 K-ba kerül.

Datum Quinque-Ecclesiis, 3. Iunii, a. 1926.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Dunántul R. T. Egyetemi nyomdája Pécs

1926.

VIII.

2218
1926

Dubia circa imaginem vel statuam SSmi Cordis Jesu in altari SSmi Sacramenti collocatam.

Sacrae Rituum Congregationi pro solutione opportuna exposita sunt sequentia dubia, nimirum: I. An statua, repraesentans Dominum Nostrum Jesum Christum detecto Corde, collocari possit in altari ubi permanenter custoditur Sanctissima Eucharistia, non tamen supra tabernaculum, sed retro, apud parietem? Et quatenus negative ad I:

II. An supradicta statua perpetuo exponi valeat in aedicula facta in pariete apud quem exstat altare, in quo permanenter custoditur Sanctissima Eucharistia? Et Sacra Eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, propositis quaestionibus respondendum censuit: *Affirmative ad utrumque*, iuxta prudens Ordinarii iudicium. Atque ita rescripsit ac declaravit; servatis servandis, Die 23 Aprilis 1926. † A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, S. R. C. Praefectus. L. † S. Angelus Mariani, Secretarius.

2219
1926

Ordo Visitationis Canon. et S. Confirmationis.

Proximo autumno Visitationem Dioecesis meae Canonicam Deo favente in districtu Németi et Szentlőrinc incipiam, Sacramentumque Confirmationis sequenti ordine distribuam:

12.	Septembris	1926.	Németi	20.	Septembris	1926.	Nagybicsérd
13.	„	„	Garé	21.	„	„	Bakonya
14.	„	„	Siklósbodony	22.	„	„	Szentlőrinc
15.	„	„	Vajszló	23.	„	„	Bükkösd
16.	„	„	Görcsöny	24.	„	„	Szentdienes
17.	„	„	Keszü	25.	„	„	Sumony
18.	„	„	Pellérd	26.	„	„	Magyarszentiván
19.	„	„	Szabadszentkirály	27.	„	„	Kisasszonyfa.

2220
1926

Examina prosynodalia et neosacerdotum.

Statuto in. litt. circul. sub nro 1652/1925. edito conformiter examina prosynodalia anno currenti diebus 6. et 7., examina vero et recollectio neopresbyterorum diebus 9. et 10. Septembris in aedibus Seminarii iuxta ordinem praescriptum servabuntur. Omnes igitur ad examina dicta obligatos

hisce provoco, ut semet Officio dioecesano tempestive insinuent adnotando, an ex materia integra, an vero ex parte, prout sub nro 4652/1909. in litt. circ. concessum est, examen prosynodale subire velint.

2221
1926

Oratio imper. ad repell. tempestates.

Perturbationes coeli et aëris, prout annis praeteritis, anno quoque currenti partes regni dioecesisque plurimas, clade ingenti affecerunt. Cum autem salus nostra aeterna aeque ac temporalis et quivis rerum prosperus eventus in manu Dei sit, Omnipotentem exorare maxime iuvat, ut mala a fidelibus arceat fructusque terrae protegere atque conservare clementer dignetur. Omnes ergo Dioecesis Nostrae sacerdotes hisce provocamus, ut in missis quotidianis, quandocunque rubricae permittunt, collectam „ad repellendas tempestates" vel „ad postulandam serenitatem" aut „ad petendam pluviam" usque finem mensis Octobris a. c. sumant, fidelesque ad preces in eundem finem fundendas invitent.

2222
1926

Ordinatio.

Die 27. Iunii a. c. in Cathedrali Ecclesia Nostra Quinque-Ecclesiensi per impositionem manuum mearum ad sacrum Presbyteratus ordinem promoti sunt: *Gasparus Czár, Victor Gergye, Josephus Kitlinger, Paulus Püspök, Carolus Szvetics, Ferdinandus Varga et Franciscus Waszner.*

2223
1926

Defuncti confratres.

Magno cuiuslibet sacerdotis decessus cor nostrum afficit dolore, cum tamen operarios vineae Domini valentes de improviso eripi videmus, manus nostras, quibus saluti animarum providere debemus, abbreviari sentimus. Quod tunc praecipue fit, quando uti hac occasione, complures e vita evocatos ven. clero annuntiare opus est.

Tempore primus *Carolus Bödy,* parochus Babarc-ensis erat, qui ab editis ultimo litteris pastoralibus brevem post morbum, sacramentis pie susceptis die 6. Junii a. c. hanc vallem lacrimarum reliquit. Anno 1872. natus, 1895. presbyter ordinatus, et undecim annos variis in muneribus curae animarum applicatus, 1906. in Baranyaszentistván, 1920. in Babarc parochus nominatus est. Pastor erat animarum bonus, erga omnes semper affabilis.

Die 16. Junii a. c. *Arthur Stefan,* vicearchidiaconus distr. Németi et parochus in Keszü a biennio iam phtisi pulmonali laborans e vita migravit. Natus a. 1879., a. 1903. presbyter ordinatus est et abshinc in cura animarum

utiliter serviens a. 1914. parochus, 1925. inspector scholarum distr., 1926. vero vicearchidiaconus factus est. Virum constantem bonaque indole praeditum in eo perdidimus.

In ipso flore aetatis valedixit coetui confratrum *Joannes Hermann,* parochus Bár-ensis, quem die 4. Julii a. c. breviore, attamen acerrimo fractum morbo paucis ante fortem et floridum mundana relinquere amara mors coegit anno vitae suae 40-o, sacerdotii vero 16-o. Ab anno 1923. parochum egit in Bár. Mitis erat et humilis corde, ideoque dilectus ab omnibus.

Post plurimos duorum annorum cruciatus sacramentis iterato pie refectus ad luctum totius Dioecesis obiit 5. Julii a. c. *Dr. Stephanus Késmárky,* abbas t. de Almásmonostor, prom. iustit., professor p. o. Univ. Elisabeth. Qu. Eccl. A. 1865. natus, 1887. ad presbyteratum evectus, decennio in variis exacto muneribus, 1897. professor iuris in Lyceo epp. Qu. Ecclesiensi constituitur. A. 1900. asses. Consist., 1910. director supplens, ab 1915. dir. ordinarius Lycaei, 1918. abbas t., a. demum 1923. prof. p. o. Universitatis nominatur. Potenti physico, sagaci ingenio, vasta scientia et eruditione, facultate fandi, raraque nobilitate animi enituit adeo, ut praeter propinquiores — fratres, cognatos, amicos — extraneos quosque facile ad se attraxerit.

Cum praefatos morte praematura nobis sublatos plangimus, animas denatorum sacris praescriptis, precibusque fervidis, quo citius ad coeli gaudia admittantur, adiuvemus. R. i. p.

2224
1926

Concursus pro parochiis Babarc, Bár et Keszü.

Pro beneficiis parochialibus Babarc (patr. Fundus R. Scient. Univ.), Bár (p. Fundus Religionis) et Keszü (p. Seminarium Cleri Jun. Qu.-Eccl.) ob mortem pastorum vacantibus usque 1. Sept. a. c. concursum hisce indico. Dictis beneficiis potiri cupientes velint suos recursus patronis inscribendos usque dictum terminum Ordinariatui Eppali exhibere.

2225
1926

Benedictio vexillorum sine Ordinariatus licentia vetatur.

Ad tollendos circa benedictionem vexillorum abusus hisce statuimus, ut benedictio insignium seu vexillorum, quae ad usum Ecclesiae non inserviunt, a nemine sacerdotum in Dioecesi sine praevia Ordinariatus licentia impertiatur. Facultas vero benedicendi nonnisi rerum condicionibus rite ac ex omni puncto patefactis petatur.

2226
1926

Personalia.

Erga preces proprias a munere vicearchidiaconi relevatus est *Franciscus Reiner* (distr. Mohács). *Ludovicus Kiss,* parochus Dunaszekcsőensis vicearchidiaconus, *Desiderius Riedlinger,* parochus in Majs notarius distr.

Mohács-ensis, *Georgius Gasparich,* parochus Németi-ensis vicearchidiaconus, *dr. Ludovicus Horváth,* parochus in Pellérd notarius distr. Németi-ensis facti sunt.

Josephus Walter parochus Rácváros-ensis ob infirmiorem valetudinem inde a 1. Sept. a. c. votis cleri Dioec. conformiter atque cum consensu Capituli Nostri Cathedralis inter sacerdotes pensionatos susceptus est.

Carolus Fejes, succentor, director sacristiae Eccl. Cathedr. nominatus et investitus est parochus in Rácváros.

Henricus Dobos, parochus emeritus administrator in Bár, *Franciscus Navracsics,* cooperator in Himesháza administrator in Keszü, *Josephus Sziegl* cooperator in Babarc administrator ibidem, *Michael Horváth* parochus in Bizovac administrator in Felsőszentmárton facti sunt.

Josephus Farkas, cooperator in Rácpetre nominatus est archivarius episcopalis.

Cooperatores trantlati sunt: *Adamus Badacsonyi* subsidiarius in Keszü in munere cooperatoris ad parochiam Gödre, *Colomannus Vaszary* e Gödre in Szabadszentkirály, *Ladislaus Hegedüs* e Regöly in Kővágószöllős, *Colomannus Kovácsevics* e Püspöklak in Máriakéménd. *Aemilius Tóth* e Rácpetre in Regöly, *Valentinus Pintz* e Nagynyárád in Rácpetre, *Carolus Gábor* e Bölcske in Mágocs, *Stephanus Csarmasz* e Cikó in Szászvár, *Carolus Kecskés* e Szászvár in Püspökszenterzsébet, *Joannes Hábedli* e Pécsvárad in Himesháza.

Neomystae missi sunt: *Gasparus Czár* in Püspöklak, *Victor Gergye* in Nagynyárád, *Josephus Kitlinger* in Rácpetre, *Paulus Püspök* in Pécsvárad, *Carolus Szvetics* in Püspöknádasd, *Ferdinandus Varga* in Bölcske, *Franciscus Waszner* in Cikó.

2227
1926

Novi alumni Seminarii.

In concursu die 1. Julii a. c. habito sequentes admissi sunt in Seminarium Nostrum alumni: pro I. a. theol. *Julius Balása, Joannes Krebsz, Ladislaus Szigethy;* pro VII. cl. gymn. *Leopoldus Tandlmár, Colomannus Horényi;* pro V. cl. *Emericus Csigi, Fridericus Glaub, Stephanus Seiler, Joannes Aranyosi, Joannes Csentő, Georgius Gerlach, Ladislaus Lukács, Georgius Schubert, Josephus Kovács.*

2228
1926

Közös imák a mexikói kat. testvérekért.

A küzdő kat. Egyház itt a földön nagy családot alkot. A család összes tagjai egy közös fő alatt ugyanazokat a hitelveket vallják, egyazon erkölcstan szerint igazodnak, s együtt dobban a szivük örömre, búra egyaránt. Óriási erő lakozik ebben a közösségben.

Különösen érzik ez akkor, ha a család valamelyik ága szenved. Pedig vajmi ritkán esik meg, hogy az Egyházban teljes a szélcsend. Alapitásától kezdve viharos üldözések szántottak végig az Anyaszentegyházon. A szenvedések elviselésére, kitartásra képesiti a tagokat ilyenkor az isteni kegyelmen kivül az egész család együttérzése, tettekben megnyilvánuló összetartása, közös imádsága.

Ma Mexikóban dúl a fékevesztett gyülölet az Egyház ellen. S ime a családfő, Szentséges Atyánk imádkozik értük és együttes imára hiv fel mindnyájunkat azokért a testvérekért, akiknek ma irtóháboru nyomasztó súlya alatt kell nyögniök csak azért, mert katolikusok. Ő Szentsége azt kivánja, hogy folyó évi augusztus hó 1-én vasas sz. Péter ünnepét, Krisztus első helytartója bilincseinek emléknapját szenteljük ennek az imádságnak. Adja az Úr, hogy a mi imáink ép oly hatásosan váltsák meg üldözött mexikói testvéreinket szenvedéseiktől mintahogy az első egyházüldözés idején az egyház szüntelen könyörgése (Ap. Csel. XII. 5.) kimentette Pétert Heródes kezéből és a zsidó nép minden gonosz várakozásából. (U. o. 11. v.) Az nap kezdődik a sz. Ferenc jubileuma által megszentelt porciunkulai nagy bűnbocsánat is, ami alkalmas arra, hogy a hivek buzgóságát csak növelje s *Istentől az üldözések megszüntetését és a vétkeseknek megtérését kiesdje.* Ezt a szándékot kell a Szentatya kivánsága szerint hozzácsatolnunk azon imaszándékokhoz, amelyekhez a szentévi búcsú elnyerése füződik (1585/1926. körlev. sz. 9. o. 2. bek.)

Emlékezzék meg tehát egyházmegyémben minden szentbeszéd augusztus hó 1-ső vasárnapján (aug. 1.) a mexikói katolikusok szenvedéseiről és a fenti szándékra mondjunk el hiveinkkel együtt 3 Miatyánkot és az imát az Egyházért. (Nyilv. ájt. imakönyve 61. l.)

2229/1926

Ezennel felhivom a tdő. plébániavezetőket, hogy a lelkészi javadalmi földek terjedelmének és kataszteri tiszta jövedelmének lelkiismeretes és pontos adatait két héten belül terjesszék fel.

Lelkészi javadalmi földekről adatok kivántatnak.

2230/1926

Egyházmegyei számvevőségem előterjesztésére az alapitványi számadások elkészitését illetőleg a következőket rendelem el:

Alapitványokról a jövőben nem kell számadás.

Minthogy a t. plébánia-hivataloknak a Pécsegyházmegyei Alapitványi Hivatalnál elhelyezett alapitványokról (készpénz és értékpapirban) úgy is betétkönyveik vannak, amelyekbe — ha a 2272/1925. körlev. rendelkezés 6. p. szerint beküldetnek — az évközi változások és kamatok mindenkor

pontosan bevezettetnek és ezáltal a betétkönyvek hű és pontos kivonatát adják az alapitványoknak, a jövőben az I., II. és III. csoportbeli alapitványokról, melyek gyümölcsözőleg a Pécsegyházmegyei Alapitványi Hivatalnál vannak elhelyezve, számadást nem kell készitenì. Ellenben minden egyéb, nem a Pécsegyházmegyei Alapitványi Hivatalnál elhelyezett I—III. csoportbeli alapitványi vagyonról számadás készítendő, akár ingatlanban, akár magánosoknál stb. vannak elhelyezve.

Jelen rendeletem nem érinti a templomszámadásokat, amelyeket továbbra is az eddigi előirás és rendelet szerint kell a t. plébánia-hivataloknak elkésziteni.

2231
1926

Az alapitványi hivatalnál kiutalt pénzek továbbitásának egyszerüsitése.

Egyszerüsités és időmegtakaritás céljából még a következőket rendelem el: Oly esetekben, midőn a t. plébánia-hivatalok javitási munkálatokra vagy más egyebek beszerzésére hatósági engedélyek alapján a Pécsegyházmegyei Alapitványi Hivatalnál elhelyezett pénzeket vesznek igénybe s ezek nem az illető plébániában lakó cégeknek fizettetnek ki, a jövőben ezeket a kifizetéseket a postatakarékpénztár utján közvetlenül a Pécsegyházmegyei Alapitványi Hivatal teljesiti, fenntartva természetesen az eddigi elszámolási formát. A t. plébánia-hivatalok az ily módon teljesitett kifizetéseket éppen úgy bevételezik, mintha azokat tényleg kézhezvették volna és éppen úgy kiadásba is hozzák, megjegyezvén az észrevételek rovatában, hogy ezen kifizetéseket közvetlenül a Pécsegyházmegyei Alapitványi Hivatal teljesitette.

2232
1926

A Szent Ferenc jubileumi zarándoklat ajánlása.

A Ferences, a kapucinus és minorita rendházak és a velük kapcsolatos III. rendi szervezetek serényen fáradnak az Országos Katolikus Szövetséggel együtt a folyó évi augusztus 24-én Assisibe és Rómába induló nemzeti zarándoklat előkészitésén. Az Országos Katolikus Szövetség minden plébániára megküldte a plakátokon a részletes tudnivalókat, s evvel kapcsolatban felkérem tdő papságomat, fogadja szivesen a zarándoklat eszméjét és buzditsa a hiveket, hogy azon minél többen vegyenek részt. A magyar nemzet ezen zarándoklattal hálaját kivánja leróni a nagy Szent és annak rendje iránt, amely 700 év óta jóban és rosszban barátja volt e népnek. A zarándoklat vezetésem alatt augusztus 24-én indul Budapestről (Déli-vasut állomásról) és megtekintvén Velencét, Páduát, Assisit, Rómát szeptember 5-én visszaérkezik Budapestre. A részvételi dij III. o. 3,500.000 K, II. o. 5,000.000 K. Utlevél megszerzése kötelező, a vizumot ellenben az Orszá-

gos Katolikus Szövetség eszközli ki: 120.000 K ellenében. Részletesebb felvilágositással az Orsz. Kat. Szövetség elnöksége (Budapest, IV. Ferenciektere 7., III. l., I. em. 8.) szivesen szolgál.

2233
1926

Keresk. min. rendelet a vásárok áthelyezése tárgyában.

A m. kir. keresk. miniszterium bölcs figyelemmel a nép vallásos érzésének ébrentartásához és fokozásához fűződő államérdekre még 1922. január 26-án 52.490/1922. XIV. sz. a. felhívta a törvényhatóságokat, hogy minden törvényes eszköz igénybevételével odahatni igyekezzenek, hogy a területükön vasár- és ünnepnapokon tartatni szokott országos és heti vásárok hétköznapra helyeztessenek át, illetve, hogy az ily irányú kérelmek hozzá benyújtassanak.

Minthogy azonban ez a felhívás nem vezetett általános eredményre, az illetékes egyházi körök ujabb sürgetése folytán a keresk. miniszter f. évi május hó 11-én 5.507/1925. eln. számu rendeletével nyomatékosan felszólította a törvényhatóságok útján a még mindig vasár- és ünnepnapokon vásárokat tartó városokat és községeket, hogy vásáraiknak hétköznapra való áthelyezését nála szabályszerűen felszerelt kérvényben mielőbb kérelmezzék.

Abban a meggyőződésben, hogy a szorgalmazott vásáráthelyezések tényleges megvalósítása érdekében a legtöbbet a lelkészek tehetnek, akiknek leginkább áll módjában ennek a gondolatnak híveik körében népszerűséget szerezni s ezen a réven a városok és községek képviselőtestületeire is erkölcsi befolyást gyakorolni, szeretettel felhivom tdő papságomat, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel arra törekedjék, hogy a keresk. miniszter fentvázolt fontos felhívása az érdekelteknél megértésre és visszhangra találjon.

2234
1926

A Szociális Testvérek ajánlása.

Az egyházi törvénykönyv 673. és köv. kánonjai alapján megszervezett Szociális Testvérek Slachta Margit vezetése alatt álló Társasága belügyminiszteri engedéllyel és jóváhagyásommal f. é. augusztus hó 1-én kezdi meg gyüjtési körutját egyházmegyénk területén a „Testvérszövetség“ érdekében. E szövetség célja, hogy anyagi támogatásban részesítse a mai nehéz viszonyok közt a létfenntartásért sulyos küzdelmet folytató katolikus intézményeket. Első sorban a kat. hitélet ápolására és erősitésére hivatott erkölcsi testületeket segélyezik. Támogatják foglalkoztató műhelyek felállitásával, munkaalkalmak biztosításával az elszegényedett középosztály asszonyait. Istápolják a gyermekvédelmi és más népjóléti, szociális intézményeket.

Felkérem tdő papságomat, hogy a Testvérszövetség szürkefátyolos kiküldötteit, minden jó ügy névtelen, áldozatos munkásait hiveiknek jóindulatú figyelmébe ajánlani, elhelyezkedésük és ellátásuk kérdésében őket gyámolítani és a gyüjtés sikerét tőlük telhetőleg előmozdítani szíveskedjenek.

2235
1926

Hitfelek. iskolák községi támogatása tárgyában min. rendelet.

Tudomásvétel céljából közlöm, hogy a bakonyoszlopi iskolai költségvetéssel kapcsolatban a kultuszminiszterium 1925. évi november hó 14-én 70.624/1925. VIII. b. ü. o. sz. alatt kelt intézvényében ismételten kimondotta, hogy amennyiben a róm. kat. elemi iskola fenntartási költségeiről eddig is a politikai község gondoskodott, továbbra is a politikai község tartozik gondoskodni. Ezeknek a költségeknek a viselését azon a címen, hogy ezek a költségek az 50% községi pótadóból nem fedezhetők, nem lehet megtagadni.

2236
1926

Hévizgyörki templomépités ügye ajánltatik.

A hévizgyörki (Pest m., váci egyhm.) hitközség a plébániahivatalokhoz gyüjtőiveket küldött szét segitséget kérve épülő templomuk költségeihez. Tekintettel a nevezett hitközség nagy szegénységére és szükségére jelen soraimmal megengedem, hogy ahol ezt a templom vagyoni helyzete lehetővé teszi, egy vasárnapi perselypénz a kérelmezőknek épülő templomuk javára megküldessék.

2237
1926

Irodalmi müvek ajánlása.

Dr. Tóth Kálmán, esztergomi theol. tanár „Jézus példabeszédei“ cimü munkájában kitünő exegesisét nyujtja az Üdvözitő csodás szépségü példabeszédeinek. A jeles müvet, amely a szerzőnél 65.000 K-ért kapható, nagyon melegen ajánlom. Szónokok, hitoktatók és a Szentirás szépségeit élvezni akaró világiak is nagy haszonnal forgathatják.

Datum Quinque-Ecclesiis, 20. Julii, a. 1926.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Dunántúl R.-T. Egyetemi nyomdája Pécs. — 3967.

1926.

IX.

2723
1926

Sacra Congregatio Concilii — Num. di protoc. 2825/25.

Decretum S. Congreg. Concilii de sacerdotibus rusticantibus, balnea frequentantibus etc.

Sacrae huic Congregationi exploratum est sacerdotes quosdam, aestivis potissimum et autumnalibus temporibus, cum valetudinis causa rusticationem in montibus aut iuxta mare suscipiant, vel ad aquas salubritate praestantes proficiscantur, ut balneo vel potu utantur, vixdum sacro peracto, reliquum diei tempus in voluptariis conversationibus traducere, theatra, saltatorios ludos, cinematographa, quae vocant, et cetera huiusmodi spectacula adire, quae sacerdotis dignitatem prorsus dedeceant. Nonnullos etiam, talari veste deposita, profanum omnino vestitum induere, ut magis liberi ac soluti evadant.

Huc accedit ut, ceteris etiam temporibus, sacerdotes non desint, qui huiusmodi libertati indulgendo, profanam sibi vestem induant, quo urbes non noti invisant, et indecorosis et haud honestis spectaculis intersint.

Ut autem gravissimum hoc detrimentum, pro facultate, reparetur, simulque praecaveatur, ne huiusmodi sacerdotum numerus infeliciter increbrescat, ideoque morbus contagione pervulgetur, haec Sacra Congregatio Concilii dum postulat ut Ordinarii omnes in hanc rem mentem et animum diligentissime convertant, praescripta quae sequuntur servanda decrevit.

1. Sacerdotes qui e propria dioecesi valetudinis causa per aliquod tempus discedere cupiant, id ab Ordinario suo submisse petant, tempus pariter denuntiantes profectionis et reditus itemque loca, quo se conferre constituerunt.

2. Curent Ordinarii ut eas causas, quibus innixi sacerdotes facultatem discedendi e Dioecesibus postulaverint, accurate reputent ac decernant; postulantium mores vitaeque rationem prius diligenter perpendant et nonnisi caute eiusmodi facultatem largiantur.

3. Exigant insuper ut sui sacerdotes semper eligant ea diversoria seu hospitia quae Dei administros non dedeceant.

4. Ordinarii praeterea horum sacerdotum nomina quantocius Curiae illius dioecesis renuntient, quo iidem se conferent, itemque significent cum tempus eisdem concessum, tum diversorium seu domum, in qua hospitio excipientur.

5. Itidem sacerdotes, cum ad locum pervenerint, ubi commorari cupiunt, quam primum Curiae illius loci se sistant, vel, pro rerum adjunctis, Vicarium Foraneum sin minus Parochum adeant, qui deinceps rem Ordinario suo referre debet.

6. *a)* Ordinarii autem locorum, quo sacerdotes valetudinis causa se

conferre solent, sacerdotibus inibi commorantibus sedulo attenteque invigilent, vel per se vel per sacerdotes, quibus hoc peculiare munus demandaverint; et ad sacra facienda eos non admittant, nisi iis, quae supra diximus, praescriptis obtemperaverint.

b) Ut autem hi sacerdotes facilius in officio contineantur, opportunas poenas constituant, quibus afficientur si scandalum dederint, vel si quoquo modo aliquod egerint, quod sacerdotali munere indignum sit.

c) Comminari etiam possunt *suspensionem ipso facto incurrendam* si publica theatra, cinematographa, ludos saltatorios ceteraque huiusmodi profana spectacula adeant vel si talarem vestem deponant.

d) Denique poenis, ad sacrorum canonum normam, hos Ecclesiasticos reapse multent, si huiusmodi praescriptis ceterisque Ecclesiae legibus non obtemperaverint.

e) Propriae istorum ecclesiasticorum Curiae rem diligenter referant, et si opus fuerit, Sacrae etiam huic Congregationi.

7. Hac in causa, etiam quoad Religiosos, Ordinarii invigilent, poenasque, si deliquerint, ad sacrorum canonum normam decernant, eosque Superioribus maioribus denuntient.

Interim quo par est obsequio cuncta fausta Tibi a Domino adprecans me profiteor Amplitudinis Tuae Uti Fratrem

† Donatum Card. Sbarretti, *Praefectus*. † Iulius, Episcopus tit. Lampsacensis, *Secretarius*

*

Quod cum S. Congreg. Concilii decretum pro clericorum disciplina summi momenti publico, utor opportunitate mihi oblata, ut visitationem balneorum vulgo „strand" dictorum, quae in morum detrimentum magis magisque emanari dolenter novimus, clericis severrissime interdictam esse decernam. Ceterum praesentibus dispono, ut decretum nuper communicatum in proximis congregationibus districtualibus perlegatur ab omnibusque, quorum interest exigo, ut mandata S. Congregationis ad amussim observent.

2724

1926

Dubia de responsoriis primi nocturni et de evangelio Dominicae in fine Missae.

Sacrae Rituum Congregationi sequentia dubia pro opportuna solutione humillime proposita sunt; nimirum:

I. Quando resumuntur vel anticipantur Lectiones primi Nocturni de quavis Dominica impedita, debentne semper dici cum suis Responsoriis, etiamsi haec in Dominicis Feriis praecedentibus recitata fuerint?

II. In fine Missae de Festo duplici I. vel II. classis cum Commemoratione de occurente Dominica debetne recitari Evangelium eiusdem Dominicae, quamvis Missa Dominicae infra hebdomadam resumatur?

III. In fine Missae de Officio diei cum Commemoratione de Missa Dominicae primo infra hebdomadam resumpta debetne omitti Evangelium eiusdem Dominicae?

Et sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, propositis dubiis respondendum censuit:

Ad I. *Affirmative*, iuxta novas Rubricas generales Breviarii Romani, tit. I. n. 4; nisi anticipentur Lectiones primi Nocturni de Dominica quinta Octobris, quae dicuntur cum Responsoriis de Feria currenti, iuxta specialem Rubricam.

Ad II. et III. *Affirmative*, iuxta novas Rubricas generales Missalis Romani, tit IX. nn. 1. et 2.

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 11. decembris 1925. A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae, *S. C. R. Praefectus*. Alexander Verde, *Secretarius*. L. † S.

2725
1926

Concursus pro parochia Dunaszekcső.

Beneficium parochiale *Dunaszekcső* per translationem vacans redditum et liberae meae collationi episcopali obnoxium cum eo expono concursui publico, ut illud assequi cupientes recursus suos mihi usque 15. Octobris a c. submittant.

2726
1926

In examine prosyn. approbati.

Diebus 6. et 7. Septembris a. c. examina prosynodalia cum successu subierunt et ad sexennium approbati sunt: *Adalbertus Hantos, Colomannus Hoffmann, Josephus Lickert, Franciscus Navracsics, Stephanus Papp.* Praemium Królianum *Colomanno Hoffmann* adiudicatum est.

2727
1926

Personalia.

Dr. Franciscus Hanuy t. abbas, canonicus, rector Seminarii nominatus est promotor iustitiae. *Dr. Franciscus Ákos*, secretarius eppalis et notarius Tribunalis ab his muneribus erga preces proprias relevatus, nominatus est prof. theol., praefectus studiorum Semin. maioris et iudex Tribunalis dioec. *Dr. Georgius Hajós* prof. theol. nominatus est director spiritualis Seminarii, item prof. relig. in. praep. puell. *Dr. Fridericus Vértesi* prof. relig. in schola reali et praefectus Inst. Emericani ab his muneribus relevatus, prof. suppl. theol. et praefectus in Semin. min. factus est. *Dr. Joannes Iványi* hucusque prof. relig. penes scholas sup. commerc. in notarium Tribun. Dioec. promotus est. *Carolus Hradek* par. in Bátaszék a munere vicearchidiaconi distr. Szekszárd-ensis ad int. suscepto erga preces proprias relevatus est. *Ludovicus Kiss* par. in Dunaszekcső nominatus et investitus est parochus in Szekszárd civ. int., itemque vicearchidiaconus distr. Szekszárd-ensis factus est. *Desiderius Riedlinger* par. in Majs vicearchidiaconus, *Adamus Faludi* par. in Nagynyárád notarius distr. Mohács-ensis facti sunt. *Adalbertus Magyar* coop. in Gyulaj nominatus et investitus est parochus in Dombóvár. *Casimirus Loschert* praebendatus Eccl. Cathedr., succentor et director sacristiae Eccl. Cathedr. factus est. *Benedictus Tiborc* coop. Qu.-Eccl. ad S. Aug. in eodem mun. ad Eccl. Cathedr. translatus est *Stephanus Magyar* alterpraeses sod. opif. iuv. Qu.-Eccl. ab hoc munere relevatus, nominatus est prof. relig.

penes scholas sup. commerc. Qu. Eccl. *Dr. Ladislaus Gálos* prof. rel. in Szekszárd, praefectus in Instituto Emericano et prof. relig. in schola reali Qu.-Eccl. nominatus est. *Joannes Wagner* vicarius in Zomba in munere prof. relig. in Szekszárd translatus est. *Ladislaus Kocsis* adm. in Dombóvár, cooperator ibidem, mox ut catecheta et alterpraeses sod. opif. iuv. Qu.-Eccl. est translatus.

Adalbertus Hantos catech. Qu.-Eccl., nominatus est cooperator ibidem ad S. Aug. *Stephanus Papp* admin. in Dombóvár in munere cooperatoris missus est in Szakcs. *Guilelmus Keller* catech. in Paks vicarius in Somberek et *Franciscus Mayer* coop. in Paks vicarius in Zomba nominati sunt. *Camillus Knippl* coop. in Németbóly in munere catech. in Paks translatus est.

Cooperatores translati sunt: *Carolus Kecskés* e Püspökszenterzsébet in Dombóvár, *Stephanus Németh* e Fadd in Vásárosdombó, *Adalbertus Kletzl* e Vásárosdombó in Gyulaj, *Joannes Bőbel* e Pincehely in Dombóvár, *Ludovicus Kondits* e Somberek in Fadd, *Eduardus Petrovich* e Tolna in Felsőireg, *Joannes Pulai* e Felsőireg in Pincehely, *Vincentius Hábel* e Szajk in Németbóly, *Guilelmus Gyenis* e Villány in Paks, *Antonius Reil* e Kocsola in Szajk, *Carolus Szvetics* e Püspöknádasd in Villány, *Josephus Molnár* e Bükkösd in Dunaföldvár, *Ladislaus Hegedüs* e Kővágószőllős in Bükkösd.

Aemilius Petz subdiaconus nominatus est catecheta Qu.-Eccl. et praef. in Instit. Emericano. *Joannes Patton* subdiaconus factus est cooperator in Tolna.

2728
1926

Az emberi nem felajánlása Krisztus királyságának ünnepén.

Szentséges Atyánk, dicsőségesen uralkodó XI. Pius Pápa a mult évben kiadott „*Quas Primas*“ kezdetü enciklikájában elrendelte, hogy október utolsó vasárnapján Krisztus királyságának ünnepét az egész Egyházban megtartsák s hogy ezen az ünnepen évenkint felajánlják az emberi nemet Jézus Szentséges Szivének, amint arra nézve már 1906-ban b. e. X. Pius pápa rendelkezett. A felajánlás módját illetőleg a rituskongregáció részéről f. évi április hó 28-án adott feleletek alapján közlöm, hogy a jelzett ünnepen:

1. el kell imádkozni azt a felajánló imádságot, melyet a 3901/1925. körlevéli szám alatt olvashatunk;

2. azonkívül el kell mondani Jézus Szive litániáját.

Az 1906-ban X. Pius alatt elrendelt felajánlás Jézus Szíve ünnepén a jövőre nézve nem kötelező, de megtartható. S amennyiben megtartják, az 1. pontban idézett felajánlási imát kell végezni.

A Krisztus királyságának ünnepére szóló új officium és sz. miseformula a folyó évi directorium megfelelő módosításával a napokban fog szétküldetni.

2729
1926

Az adorációs egyesület ajánlása.

A lelkipásztori sikeres müködésnek első feltétele az a komoly törekvés a pap részéről, hogy önmagát megszentelje. Enélkül minden igyekezete és tevékenysége csak „pengő érc és zengő cimbalom.“ Az önmegszentelésnek legelemibb eszköze pedig a gyakori és buzgó imádság.

Papjaim nagyobb része tagja már a papi adorációs egyesületnek. Akik még nem azok, szeretettel kérem őket, lépjenek be mielőbb. A legmélt. Oltáriszentség állandó tisztelete, imádása a példának és az isteni kegyelemnek elmaradhatatlan erejével hat a hívekre.

A belépni szándékozók jelentkezzenek az egyhm. igazgatónál, Romaisz Ferenc, páp. praelátus, kanonoknál. Hozzá küldendők félévenkint az elvégzett imádási órákat feltüntető libellusok is, mig a tagsági dijak beküldésére csekklapot mellékel a központ az egyesületi folyóirathoz.

A régi tagoknak több mint fele adós még az első félévi libellussal.

2730
1926

Az ötéves theol. tanfolyam bevezetése.

Örömmel közlöm tdő papságommal, hogy a nm. magyar püspöki kar egyöntetü elhatározása folytán a theologiai tanulmányi időt pécsi hittudományi főiskolámon az 1926/27 isk. évtől kezdődőleg öt esztendőre emeltem fel.

1731
1926

Missiók tartására felhivás.

Felhivom a tdő plébániavezetőket, akik a népmissiókkal késedelemben vannak, vagy akiknél a missiók most esedékesek, hogy a közelgő (mezei) munkamentes hónapok alatt a missiókat az 1349. can. előirása szerint megtartani el ne mulasszák. Szerezzenek már most missiósokat, készitsék elő híveiket. Ha szerzeteseket nem kaphatnak, forduljanak kérelmükkel mielőbb az egyházmegyei missiós egylet elnökéhez, Romaisz Ferenc, p. praelatus, kanonokhoz, aki mindennemü felvilágositással szivesen áll a papság rendelkezésére. Nyolc-tiz missiót vállalhat egy-egy téli idényben missiós egyesületünk, ha a plébánosok idejében érdeklődnek. Siker dolgában pedig a tapasztaltak szerint az egyesület tagjai által tartott missiók nem maradnak el a szerzetesek missióitól. Nemcsak az anyaközségekben, hanem a templommal vagy katolikus iskolával biró filiálisokban is szükséges a missió. A költségeknek nem szabad akadályt képezniök.

2732
1926

Nyugdijjárulék a III. évnegyedre.

A szeptember hóban esedékes harmadik negyedévi nyugdijjárulék lerovása szempontjából egy mtm. búza árát — nyugdíjasaink szükös anyagi viszonyaira való tekintettel — 400.000 K-ban állapitom meg.

A nyugdíjjárulékkal egyesek még mindig tartoznak. Felhivom ezennel a hátralékosokat, hogy az esedékes összeget a kirótt késedelmi kamatokkal együtt mielőbb fizessék be, mert a nyugdíjalap különben nem tud eleget tenni kötelezettségének.

2733
1926

Nemzeti vonatkozások

Az Egyház együtt örül és együtt sir a nemzettel. Nyilvános istentiszteleteit belekapcsolja a nemzet emlékezetes mozzanataiba, azokat sz.

az istentiszteletekben.

misével szenteli meg, szentbeszédekben a hiveket hazafiúi kötelességeik teljesitésére inti és a hazafias erényeket hatékonyan ápolja bennük.

De az Egyház maga határozza meg istentiszteleteinek módját és nyilvános imádságainak szövegét. Az örök isteni igazságokat nem keveri össze politikai vonatkozású motivumokkal és múló felfogásokkal. Amint a felebaráti szeretetben össze akarja kötni a különböző felfogású és hitvallású polgárokat, akként viszont féltékenyen őrzi a saját hiveinek vallási meggyőződését és nem türi a közös-vegyes istentiszteleteket, mert az ilyenek a fogalmak összezavarására, az igazság elhomályosítására és végeredményben hitközömbösségre vezetnek.

Ezért nem engedhető meg, hogy bármiféle nemzeti vonatkozású ünnepélynél ugyanazon a helyen legyen egymásután vagy együttesen katolikus és másvallású istentisztelet; vagy hogy zászlók és hasonló jelvények megáldásánál a katolikus pappal együtt másvallású lelkészek is közremüködjenek. A nemzeti jellegü ünnepeknél mindenki menjen a saját templomába, ott végezze el az istentiszteletet s utána az ünnepély világi vonatkozásánál valamennyien találkozhatnak. Felhivom tehát tiszt. papságom figyelmét, hogy ilyen ünnepélyeknél előre tájékozódjanak és intézkedjenek, hogy az utolsó percben ne legyenek kénytelenek magukat és az érdekelteket is kínos helyzetbe hozni. A zászlószentelések tárgyában 2225/1926. körlev. számú rendelkezésemet ezennel nyomatékosan fenntartom.

A Himnusz, bár nem egyházi imádság, de a nemzet ajkán fohásszá állandósúlt s a háború óta istentiszteletek végén a templomban is sokszor felhangzott. Kivánatos azonban, hogy ez a fohász ne váljék hétköznapivá, hanem maradjon a nemzet ünnepélyes hangulatának kifejezője. Azért a Himnuszt a templomban csak nemzeti jellegü istentiszteletek végén énekeljék, nem pedig minden nyilvános istentiszteletnél.

Pappváry Elemérné szép költeménye az u. n. magyar Hiszekegy nem egyházi és templomi ének. Ha pedig az iskolában mondják el a tanulók, ne olvasszák be az egyházi kat. imádságokba, ne csatolják a Miatyánkhoz és Üdvözlégyhez, mert ez a szokás a gyermekeket megzavarja és az ap. hitvallást kiszoritja.

Mindezeket a nm. magyar püspöki kar f. é. március 17-én tartott értekezletéből kifolyólag miheztartas végett közlöm tiszt. papságommal.

2734/1926

Kongruarendezéshez adatok kivántatnak.

Az orsz. kat. kongruatanács f. é. aug. hó 18-án tartott ülésében elhatározta, hogy a lelkészek és segédlelkészek helyi jövedelmeinek megállapítása céljából ujból alapos revizió alá veszi az összes plébániákra vonatkozó adatokat.

A lelkészi jövedelmek összeirását már 1943/1926. szám alatt elrendeltem, a kongrua megállapításához szükségelt adatok tehát a beérkező összeirásokból majd jórészt rendelkezésre állnak, mindössze a kongruaösszeirás jövedelmi és kiadási tételeiben beállott időközi változások bejelentésére és megfelelő igazolására van szükség, hogy a vall. és közokt. minisztérium

által a folyó évben a kongruakiegészítés terén eszközölt helyesbítés, leszállítás vagy beszüntetés esetleges sérelmei szintén revizió alá kerülhessenek.

Pótlólag tehát — *az ügy sürgősségére való tekintettel f. é. okt. 5-ig* — még a következő bizonylatok terjesztendők fel:

1. Az 1925. évi adókról községi bizonylat, amely elkülönítve és részletezve tünteti fel a plébánosokat javadalmuk, a segédlelkészeket javadalmazásuk után terhelő áll. egyenes adók, vizszabályozási járulékok, orsz. betegáp. adók és várm. adók összegét.

2. A folyó évi helyesbítések folytán támadt esetleges sérelmek kiküszöbölése érdekében a ker. esperes és a községi előljáróság által is aláírt bizonylat: *a)* a javad. ingatlan minőségéről, *b)* az 1896. év óta eladott javad. ingatlanok nagyságáról kat. holdakban, *c)* a párbérből, illetve párbérváltságból évenkint biztosan befolyó termények minőségéről és súlyáról, *d)* az esetleges készpénzjövedelem mennyiségéről (papirkoronákban) — az egyességben felvett kategoriák szerint részletezve, *e)* a ker. esperes bizonylata az 1896. óta elcsatolt fiókegyházakról (névszerint) és a velük kapcsolatos jav. ingatlanokról kat. holdakban megjelölve; *f)* végül ugyanilyen bizonylat azon plébániák részéről, ahol a lótartás a fiókegyházak lelkipásztori ellátása miatt az 1896. évi vagy későbbi összeirásokban hivatalosan is elfogadtatott — a névszerint is megjelölendő fiókegyházakban a Can. Visitatioval, illetve az 1896. évi állapottal szemben most végezni szokott istentiszteletek számáról és a fiókegyházaknak a mátertől való távolságáról.

3. Az ujabban létrejött párbérmegváltási egyességeknek a ker. esperes által hitelesitett másolata.

4. Jelentés arról, hogy az 1896. évi jöved. összeirásban szereplő készpénzszolgáltatások az idevonatkozó ujabb rendeletek (közölve 2708/1925. körlev. szám alatt) értelmében valorizáltattak-e és milyen mértékben.

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy az elértéktelenedett és nem valorizálható alapitványokból nyert jövedelmek és segélyek, a törzstőke-jövedelmek, régi kongrua-illetmények nem fognak jövedelmek gyanánt számittatni.

Megkésett felszólamlások nem vétetnek figyelembe.

2735
1926

Papi lelkigyakorlatok.

Az idei szünidő folyamán tartott első közös papi lelkigyakorlaton résztvettek: Badacsonyi Ádám, Bencze László dr., Cseh Ferenc, Dicenty Gyula, Domosvay Lajos, Fejes Károly, Fürész József, Hábel Vince, Igaz Béla dr., Jakab Béla dr., Kápolnai Zsigmond dr., Kocsis László, Kránitz Kálmán, Kun Lajos, Lickert József, Magyar István, Masson Lipót, Mándoky Sándor, Márovics Ferenc, Navracsics Ferenc, Németh Pál, Pásztor András, Perr Viktor, Pintz Bálint, Proksch Ferenc, Romaisz Ferenc, Sebő Pál, Szakály István, Szentkirályi István, Tihanyi János, Trinn János, Uhl Antal, Várady G. Viktor.

A második lelkigyakorlaton résztvettek: Auguszt István, Bende József, Berta Antal, Dióssy József, Dobos Henrik, Frost Péter, Gaál János, Galambos Kálmán, Gasparich György, Gálos László dr., Gedeon Sándor, Geosits

Lajos, Gestettner Konrád, Graumann Imre, Hal Pál, Hantos Béla, Hirling Nándor, Kecskés Károly, Kletzl Béla, Klimkovits József, Knippl Kamill, Koch Alajos, Kővágó Péter dr., Molnár Márton, Perényi Pál dr., Reinhardt György, Schultz Gábor, Szántó Ignác, Tillinger József, Vaszary Kálmán, Wagner János.

2736
1926

XVIII. Kat. Nagygyülés.

Az Orsz. Kat. Nagygyüléseket rendező bizottság arról értesít. hogy az idei Kat. Nagygyülést (XVIII.) f. é. okt. 10-11-12 napjaira Budapestre hívta össze.

Felette kivánatosnak tartom, hogy az előzőkhöz méltóan az idei Orsz. Kat. Nagygyülésen is minél fokozottabban nyilvánuljon meg az Anyaszentegyházhoz való ragaszkodás és hűség, ezért szeretettel kérem lelkészkedő papságomat, hogy a Nagygyülésre híveik jóindulatú érdeklődését felhivni és odahatni szivesked jenek, hogy azon híveikkel együtt minél nagyobb számban részt vegyenek. A szükséges felvilágositásokat az Előkészitő Bizottság adja meg. (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. sz.)

2737
1926

Határidős hivatalos jelentések elválaszolandók.

A határidőre kitüzött válaszokat, legyenek a vonatkozó felszólitások közvetlenül egyházhatóságiak vagy főtanfelügyelőségiek, azon esetre is be kell küldeni, ha az ügy érdemben a kitüzött terminusig elintézhető nem lenne. Ilyenkor jelezni kell a végrehajtás nehézségeit. A központi hivatalok nyilvántartják az ügyeket s a sürgetések sok munkát és költségeket okoznak.

2738
1926

Irodalmi művek ajánlása.

Dr. Dőry László, pécsi szemináriumunk dogmatikatanára kiadta több mint ötszáz oldalra terjedő, latin nyelvü művét, a *„Compendium Theologiae Dogmaticae Specialis“*-t. A kiváló szaktudással és nagy szorgalommal megirt munkát az egyházmegye minden papjának szives figyelmébe ajánlom. Benne a hitigazságoknak, egyházi tanitásnak nem csupán élvezetesen tudományos elméletét, saját hitének megvilágositását és képzését fogja megtalálni a theologus, hanem a szentirás dogmatikus helyeinek bőséges magyarázatai és a Szentatyáktól vett számtalan, mindig odavágó idézet a hitszónoknak fog igen hasznos szolgálatokat tenni. Ára a szerzőnél füzve 150.000, kötve 200.000 K. Ahol a templompénztárban fedezet van rá, beszerzését a plébániakönyvtárak részére engedélyezem.

Füstös Pál, diósgyőri plébános „A vegyes házasság rövid gyakorlati ismertetése“ c. művében jól és áttekinthetően foglalja össze a vegyes házasságok körül való gyakorlati eljárásra vonatkozó szabályokat. Megrendelhető a szerzőnél postaköltséggel együtt 17.000 K-ért.

Datum Qu.-Ecclesiis, 21. Sept., a. 1926.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Dunántúl R.-T. Egyetemi nyomdája Pécs. — 3967.

1926.

X.

3071
1926

DECRETUM.

Unionis Cleri pro Missionibus statuta et favores promulgantur.

Ut Pia Sacerdotum Consociatio, quae „Unio Cleri pro Missionibus" nomen habet, quamque Summi Pontifices Benedictus Pp. XV. fel. mem. et Pius Pp. XI. fel. regn. tam valide commendaverunt, ubique nationum rite et secundum optata erigatur, visum est huic S. Congregationi de Prop. Fide Statuta generalia recognita in vulgus edere, quibus ab iis standum erit qui et Summorum Pontificum votis obsecundare et favores omnes spirituales eidem Piae Consociationi concessos sibi velint comparare.

Quod si ex peculiaribus rerum adiunctis necessarium in aliqua regione visum fuerit in hoc vel illo decernendo a Statutis generalibus recedere aut aliquid eisdem addere, approbatio ab hac Sacra Congregatione omnino praerequirenda erit.

Faxit vero Deus O. M. ut omnes sacerdotes ad suum amorem erga Missiones magis magisque fovendum huic Piae Consociationi sese adscribere libenter velint.

Datum Romae, in aedibus S. C. de Prop. Fide, die 4. Aprilis Festo Resurrectionis D. N. Iesu Christi, an. 1926.

G. M. Card. Van Rossum, Praefectus L. + S. F. Marchetti Selvaggiani, Arch. Seleucien., *Secretarius*.

STATUTA GENERALIA.

I. DE NATURA ET FINE.

1. PIA UNIO CLERI PRO MISSIONIBUS est associatio Sacerdotum ad sacras Ecclesiae Missiones adiuvandas instituta, prout num. 4 circumscribitur.

Haec Pia Unio a S. Sede probata fuit multisque ac singularibus favoribus et privilegiis aucta.

2. Beatissimam Virginem Mariam, Apostolorum Missionumque Reginam, patronam veneratur ac sub eius singulari patrocinio finem sibi propsitum prosequitur.

3. Pia Unio ad normam Canonis 708 Cod. Iur. Can. in singulis dioecesibus erigenda est.

4. Haec Pia Unio sibi proponit animum Sacerdotum gentium conversionis amore accendere, ut per ipsos universus populus christianus studio erga missiones catholicas pariter inflammetur et ita tota Ecclesia concurrat ad regnum Christi per universum mundum dilatandum. Unio missionaria itaque Cleri non est novum quoddam Opus missionale ad fidelium oblationes colligendas institutum neque pro fine habet aliorum Operum missionalium gubernationem sibi assumere, licet operam impendat ad fidelium animos disponendos ita ut omnibus Operibus missionalibus pro viribus succurrant.

5. Piae Unionis socii finem sibi propositum hisce praecipue mediis assequi student:

a) Fervidis ad Deum O. M. precibus pro felici sacrarum Missionum exitu propriaeque in favorem Missionum operae successu;

b) cognitione Missionum earumque indigentiarum, laborum apostolicorum qui in variis mundi plagis a Missionariis sustinentur, felicis vel minus laeti eorum exitus, itemque omnium earum rerum quae ad regnum Dei imprimis inter paganos dilatandum referuntur;

c) collationibus congressibusque sociorum, quibus mutuo se illuminent circa missionum indigentias atque ad eis subveniendum vicissim se exhortentur;

d) fovendo in familiis christianis vocationes missionales, sive ad sacerdotium sive ad munus adiutoris aut adiutricis Missionariorum;

e) monendo christifideles qua sacris concionibus, qua publicis conferentiis, ut vocant, qua privatis colloquiis et adhortationibus, qua scriptis in vulgus editis, aliisque opportunis mediis de magno opere evangelicae praedicationis inter infideles, et de variis modis, quibus Catholicarum Missionum necessitatibus succurri possit;

f) offerendo libenter adiutricem operam suam iis qui Operibus missionalibus praepositi sunt;

g) naviter operam dando ut omnibus innotescant et ubique promoveantur Opera missionalia, imprimis ea quae a Sede Apostolica tanquam sua agnita sunt et Motu proprio „Romanorum Pontificum", diei 3 maii 1922, prae caeteris commendata fuerunt. Ea sunt, ante omnia, magnum Opus a Propagatione Fidei, Opera auxiliaria a Sancta Infantia, a Sancto Petro Apostolo pro institutione Cleri indigenae, et Collecta annua in festo Epiphaniae pro redemptione captivorum, seu pro missionibus Africanis; neque omittendo peculiares collectas pro determinatis regionibus vel Missionibus aut pro singularibus indigentiis quae in Missionibus forte occurrant fidelibus commendare.

h) promovendo festa, ut dicunt, missionalia, conventus seu congressus, aliaque id genus, quibus christifidelium studium erga Missiones magnopere accendatur et accrescat.

II. DE SODALIBUS.

6. Piae Unioni Cleri pro Missionibus adscribi possunt omnes Sacerdotes tum saeculares cum regulares, necnon clerici qui sacrae theologiae studiis incumbunt.

7. Adscriptio fit sive a Consilio dioecesano, sive a Consilio regionali, sive, his deficientibus, a Sacra Congregatione de Propaganda Fide.

8. Ipsa adscriptione suscipiuntur onera Piae Unionis propria, et acquiritur ius ad Indulgentias lucrandas et ad favoribus privilegiisque fruendum, quae a Sancta Sede Piae Unioni concessa sunt. Sciant tamen sodales non sufficere nomen dare Piae Unioni,

sed naviter et fideliter exsequenda esse ea officia, quae nomen dando susceperunt, si gratiis Piae Unioni ab Ecclesia concessis vere frui desiderent.

9. Sodales ordinarii vocantur, qui praeter caetera Piae Unionis officia praestita, statutas a Consilio regionali contributiones quotannis solvunt.

10. Sodales perpetui, qui similiter, praeter fidelem officiorum satisfactionem semel contributionem maiorem ad hoc a Consilio statutam exsolvunt.

11. Sodales „honoris causa" sunt Reverendissimi Domini Episcopi, nec non S. R. E. Cardinales, qui Piae Unioni adhaeserunt.

12. Omnes Sacerdotes qui actu in missionibus degunt vel valetudinis, senectutis aut obedientiae causa eas relinquere coacti sunt, omnibus privilegiis et gratiis Piae Unioni concessis gaudent.

13. Pia Unio Cleri pro Missionibus a Sacra Congregatione de Propaganda Fide omnino dependet.

III. DE CONSILIIS.

14. In unaquaque regione Piae Unioni proxime praeest Consilium regionale et in singulis dioecesibus Consilium dioecesanum.

A) *De Consilio regionali.*

15. Consilium regionale constat *Praeside* et quibusdam *Consiliariis,* quorum alii, e Directoribus dioecesanis, alii ex Institutis missionalibus, si quae in regione adsint, assumuntur.

16. *Praeses* Consilii regionalis a S. Congregatione de Propaganda Fide nominatur. Episcopi regionis nomen vel nomina candidatorum, ut plurimum ex regionis Ordinariis delectorum, eidem S. Congregationi proponunt.

17. Consiliarii eliguntur a Praeside, collatis consiliis cum Ordinariis locorum, si de Sacerdotibus saecularibus, et cum Moderatoribus Regularium, si de Religiosis agitur.

18. Consiliarii per tres annos in officio manent sed iterum eligi possunt.

19. E Consiliariis unus officium *Secretarii* alius *Arcarii* munus obibit, munera vero ab utroque praestanda, praeterquam ab officii natura, a Praeside statuuntur.

20. Consilii regionalis est omni studio Piam Unionem in regione promovere, stipem statuere a sodalibus ordinariis aut perpetuis solvendam, examinare atque recognoscere rationes accepti et expensi a dioecesanis Consiliis, Consilia dioecesana in eorum propria actione adiuvare ubi opus est, congressus Piae Unionis totius regionis indicere et alia huiusmodi.

21. Quotannis Consilium regionale semel saltem convenit, convocante Praeside.

22. Sedes Consilii regionalis a Praeside statuitur.

B) *De Consilio dioecesano.*

23. Piae Unioni Cleri pro Missionibus in singulis dioecesibus praeponitur Consilium dioecesanum, constans *Directore* seu Moderatore et *Consiliariis,* quorum unus *Secretarii,* alius *Arcarii* munere fungitur.

24. Tum Director tum Consiliarii ab Ordinario loci nominantur et ad illius nutum in munere permanent.

25. Consilii dioecesani est Piam Unionem in dioecesi promovere, curare ut omnes Sacerdotes illi nomen dent, et praecipue ut omnes adscripti, studio erga Missiones animati, sanctum Associationis finem actuose prosequantur.

26. Consilium diocesanum bis in anno congreditur, et praeterea quoties Director illud convocare opportunum duxerit.

27. Moderatoris dioecesani est, ineunte quoque anno, facta prius dioecesano Consilio relatione, transmittere ad regionale Consilium accepti et expensi nec non rerum actarum rationem adprobandam una cum indice novorum adscriptorum.

28. Secretarius omnium actorum instrumenta conficiet tum conventus Consilii tum congressuum dioecesanorum, tum etiam rerum notabilium ad Piam Unionem in dioecesi se referentium.

29. Arcarii munus est colligere contributiones a singulis membris solvendas, pecunias fideliter administrare et de iis quotannis Consilio dioecesano rationem reddere.

30. Sedes Consilii dioecesani a Moderatore seu Directore, de consensu Ordinarii, figitur.

IV. DE CONGRESSIBUS.

31. Congressus regionalis omnium adscriptorum Piae Unionis Cleri pro Missionibus, totius nationis seu regionis, semel saltem singulis quinquenniis locum habebit, vicissim in locis regionis praecipuis, ad arbitrium Praesidis.

32. Si forte ob rationes peculiares extra ordinem censeatur convocandus congressus, Praeses, adprobante Consilio regionali, Directores dioecesanos convocabit, eorumque deliberationi rem proponet.

33. In congressibus ordinariis Secretarius Consilii regionalis de iis referet quae ab ultimo Congressu memoratu digna acciderint.

34. Arcarius vero rationem reddet de statu oeconomico Piae Unionis in regione.

35. Congressus regionalis deliberabit de Piae Unionis statu, de mediis idoneis quibus ad scriptorum amor et studium erga Missiones sustineatur et augeatur, de rebus et de quaestionibus Consilio regionali propositis et ab ipso tractandis admissis; de postulationibus a Moderatoribus Operum missionalium oblatis et de caeteris huiusmodi. Absque explicito Consilii regionalis consensu non licebit disserere in conventibus de rebus ordine praestituto non comprehensis.

36. Congressus dioecesanus semel saltem singulis bienniis celebrabitur; extra ordinem a Directore, audito Consilio et adprobante Ordinario, ob iustas causas convocari poterit.

37. Congressus dioecesanus similibus regitur praescriptionibus ac Congressus regionalis.

FAVORES SPIRITUALES.

I. Indulgentia plenaria, suetis sub conditionibus lucranda, in festis: 1°. Epiphaniae, 2°. SS. Apostolorum, 3°. S. Michaelis Archangeli, 4°. S. Francisci Xaverii, 5°. semel in mense, die ad proprium cuiusque arbitrium eligenda, 6°. in articulo mortis, servatis servandis.

II. Indulgentia centum dierum pro quolibet pietatis opere in favorem Missionum expleto.

III. Facultas (dummodo adscriptus ad sacramentales confessiones audiendas sit approbatus):

1°. benedicendi extra Urbem, unico Crucis signo, coronas, rosaria, cruces, crucifixos, numismata et parvas statuas cum applicatione Indulgentiarum Apostolicarum (Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1922, p. 143); 2°. benedicendi, unico Crucis signo, coronas iuxta typum rosariorum B. M. V. confectas, cum applicatione indulgentiarum, quae a PP. Crucigeris nomen habent; 3°. benedicendi ac imponendi, servatis ritibus ab Ecclesia praescriptis, scapularia Passionis D. N. Iesu Christi, Immaculatae Conceptionis B. M. V., SS. Trinitatis, B. M. V. Perdolentis, B. M. V. a Monte Carmelo, ab Apostolica Sede approbata. (Cfr. infra n. VII.); 4°. benedicendi, unico signo Crucis, crucifixos cum applicatione indulgentiarum pii exercitii a *Via Crucis* nuncupati in favorem fidelium, qui quominus sacras visitent „Stationes" legitime impediuntur; 5°. benedicendi, unico signo Crucis, crucifixos, iisdemque applicandi plenariam indulgentiam in articulo mortis ab iis acquirendam, qui praescriptis expletis conditionibus, illos osculati fuerint aut saltem aliquo modo tetigerint. (Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1914, p. 348)

IV. Indultum personale Altaris privilegiati, quater in qualibet hebdomada, dummodo simile indultum pro alia die non obtentum fuerit. (Haec omnia per S. Poenitent. 15 nov. 1918. Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1919. p. 20)

V. Facultas (dummodo, ut supra, ad sacramentales confessiones audiendas adscriptus sit adprobatus) benedicendi coronas Septem Dolorum B. M. V. cum applicatione omnium et singularum Indulgentiarum, quas Summi Pontifices eiusmodi coronis impertiti sunt.

VI. Facultas, ut supra, benedicendi ac imponendi, sub unica formula, scapularia, quae ut Sodales Piae Unionis imponendi facultate gaudent. (Ex Audientia Sanctissimi Emo Praefecto S. Congr. de Prop. Fide concessa die 20 martii 1919. Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1919. p. 179.)

VII. Facultas imponendi scapularia de quibus supra, absque inscriptionis onere in album Confraternitatis. (Ex Audientia Sanctissimi Emo Praefecto S. C. de Prop. Fide concessa die 4 martii 1920.)

VIII. Facultas pro omnibus adscriptis anticipandi a meridie recitationem Matutini cum Laudibus subsequentis diei, dummodo tamen officium diei iam persolverint. (Ex Audientia Sanctissimi Emo Praefecto S. C. de Prop. Fide concessa die 1 decembris 1921. Cfr. *Acta Ap. Sedis,* 1921. p. 565.)

*

Statutis supra communicatis, quibus iam Associatio Sacerdotum pro Missionibus Dioecesana quoque regatur abshinc oportet, sequentia addere opportunum ducimus.

1. Piae Unioni Cleri desiderio Sanctissimi Patris, Papae Nostri Pii XI. conformiter quivis Sacerdos e Dioecesi nostra se adiungere qua sodalis ordinarius debet.

2. Quam diu Consilium regionale aliter non decreverit (vide stat. n. 9), contributionis instar 2 nummi hungarici, vulgo „pengő" dicti a sodalibus quotannis solvantur et a vicearchidiaconis tempore congregationum districtualium collecti via (in circul. litt. nro $\frac{2270}{1925}$) praescripta sub litteris „UC" transmittantur.

3. Praeter Directorem iam a Decessore meo constitutum, Franciscum Romaisz, prael. dom. S. Sanct., abb. tit., canonicum, consiliarios (v. stat. n. 23.) praesentibus nomino Ludovicum Beck, praep. tit., canonicum, v.-a.-diac., Eduardum Koch, can. ad hon.. v.-a.-diac., Josephum Czernohorszky, abb. tit., par., Adalbertum Csurda, v.-a.-diac., Dr^em^ Josephum Kéthelyi, v.-a.-diac., Georgium Gasparich, v.-a.-diac., Joannem Gaál, parochum, Dr^em^ Georgium Hajós, spiritualem Seminarii. De labore in emolumentum Missionum in Dioecesi impenso ac de rebus in congressu actis relationes annue etiam ad me substernantur (v. stat. n. 27).

4. Operam dent sollerter Sacerdotes mei omnes, ut collectae in festo Epiphaniae ordinatae, item aliae ad fovenda opera missionalia quo prosperiore inter fideles successu habeantur. In primis autem commendatas sibi esse sciant regionem missionalem Provinciae Hungaricae Societatis Jesu in Sinis concreditam necnon Domum Missionalem Societatis Verbi Divini in Budatétény. Utrique facillime Missarum intentiones a Moderatoribus eorum receptas gratis persolvendo adiutorio esse possunt. Neque labori suo parcant, ut Opus a Propagatione Fidei, Opera auxiliaria a Sancta Infantia, Sodalitatem S. Petri Clav. pro posse promoveant. Etsi conatus eorum optatos statim non afferent fructus, nec brevi animas commissae sibi gregis rei missionum conciliabunt, paterna eos oro et obtestor caritate, ut sollicitudini Ecclesiae in animis infidelium Christo convertendis ferventi oratione omnique studio ac ope succurrant. Merces magna nimis non deficiet.

3072
1926

Dubium circa coronas ex vitro confectas,

Sacrae Poenitentiariae Apost. sequens dubium pro opportuna solutione exhibitum fuit.

Sacra Congregatio Indulgentiarum, die 29 februarii 1820, ad 2, expresse declaravit, Coronas Indulgentiis ditari posse etsi ex vitro seu chrystallo confectas, *dummodo globuli sint ex vitro solido atque compacto.*

At in Monito n. 1, praeposito authentico elencho Indulgentiarum Apostolicarum, edito die 17 februarii 1922, ita legitur: „Res aptae ad recipiendam benedictionem pro Indulgentiis Apostolicis lucrandis, sunt tantummodo Coronae, Rosaria, Cruces, Crucifixi, parvae Statuae, Numismata, dummodo non sint ex stanno, plumbo, vitro aliave simili materia, quae facile confringi vel consumi possit.“ Hinc quaeritur:

Num id, quod in allato Monito ita in genere et simpliciter statuitur de Coronis, quae sunt ex vitro, intelligi debeat ad tramitem praedictae declarationis Sacrae Congregationis Indulgentiarum?

Et Sacra Poenitentiaria Apostolica, die 24. novembris 1925, respondit: *Affirmative.*

Facta autem de praemissis relatione Ssmo D. N. Pio divina Providentia Papae XI, ab infrascripto Cardinali Poenitentiario Maiore in Audentia diei 18 decembris 1925, idem Ssmus Dominus responsum Sacrae Poenitentiariae benigne approbavit atque publici iuris fieri iussit.

Datum Romae, ex Sacra Poenitentiaria Apostolica, die 21 decembris 1925.

Fr. Andreas Card. Frühwirth, Poenit. Maior. L. † S. *S. Fagiolo,* S. P. Secretarius.

3073
1926

Kötelező ima a missziókért.

Már tdő papságomhoz intézett első pásztorlevelemben hangoztattam Szentséges Atyánk *Rerum Ecclesiae gestarum* kezdetü enciklikája nyomán, hogy az első, amit nyujtanunk kell a misszióknak, az imádság. Hiába fáradoznak ugyanis misszionáriusaink és áldoznak munkát, nélkülözést, életet, hacsak az isteni kegyelem nem érinti, meg nem inditja a pogányok szivét, az igaz Isten ismeretére és az egyedül üdvözitő hit világosságára el nem juthatnak. És pedig nem egyszer vagy másszor, hanem állandóan és rendszeresen kell kérnünk „az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába" (Máté, IX. 38.) és hogy Isten felvilágositó és segitő kegyelme áradjon ki a sötétségben tévelygő pogányokra.

A Szentatya óhajához képest ezennel elrendelem tehát, hogy a plébániai közös délutáni ájtatosságokon a lelkészek hiveikkel együtt, a papnevelőintézetben, az árvaházakban, kat. nevelőintézetekben, a szerzetesnők zárdáiban pedig, ugy a növendékek, mint a szerzetesnők *mindennap* mondják el az alább közölt rövid imádságot a pogányok megtéréseért és a missiók sikeres müködéseért. Jól teszik a tdő plébános, isk. igazgatók, ha ugyanezt a szokást a kat. iskolákba is bevezetik. Az ártatlanok és tisztaszivüek kérését a mennyei Atya nem fogja megtagadni.

„Imádkozzunk a misszióért és a hitetlenek megtéréseért! Miatyánk . . . Üdvözlégy . . . Könyörögjünk! Édes Urunk, Krisztus Jézus, aki drága véred árán váltottad meg a világot, tekints irgalmas szemmel a szegény emberiségre, amelynek igen nagy része még a tévedések éjszakájában és a halál árnyékában jár és áraszd reá a Te szent igazságod teljes fényességét. Sokasitsd meg, Urunk, a Te evangéliumod apostolait, szent kegyelmeddel éleszd, termékenyitsd és áldd meg buzgóságukat és fáradozásukat, hogy általuk minden pogány nemzetek megismerhessenek és Hozzád térjenek, aki Teremtőjük és Megváltójuk vagy. Szólitsd vissza a tévelygőket az egy akolba és a lázadókat egyetlen igaz Egyházad hajlékába. Jöjjön el, édes Üdvözitőnk, a Te országod e földön minél előbb, vonj szentséges Szivedhez minden embert, hogy mindnyájan élvezhessék szent megváltásod csodálatos áldásait a mennyország örök boldogságában. Amen.

(Mindannyiszor 300 n. búcsú, illetve egész hónapon át végezve egyszer egy hónapban teljes búcsú. S. Poenit. Ap. 1926. május 18. — Acta Apost. Sedis, 1926. 322. o.)

Hogy az összes tévelygőket az Egyház egységébe visszatériteni és a hitetleneket az evangélium világosságához vezérelni méltóztassál! Kérünk Téged, hallgass meg minket!"

(Mindannyiszor 300 n. búcsú. Acta Ap. Sedis, 1926. 323. o.)

E rendelkezésemet az érdekelt lelkészek közöljék alkalmas módon a plébánia területén levő kat. intézetek és zárdák vezetőivel.

3074
1926

Gyászistentisztelet I. Ferenc József király halálának évford. alkalmából.

Az idén, november hó 21-én lesz 10 esztendeje annak, hogy I. Ferenc József, Ő csász. és apost. kir. Felsége a világháboru véres dúlása közben elhunyt. Hosszu és áldásos uralkodása, szeretete népünk iránt, törvényeinket tisztelő lelke megérdemli, hogy emlékét hálás kegyelettel megüljük. Elrendelem tehát, hogy lelke üdveért f. é. november hó 22-én egyházmegyém összes plebánia és önálló lelkészi templomaiban ünnepélyes gyászistentisztelet tartassék, melyre a helyi hatóságok is meghívandók.

3075
1926

A pécsegyházmegyei Caecilia Egyesület.

Az Országos Magyar Caecilia Egyesület a mai korviszonyoknak megfelelőleg ujjászervezve a közelmult napokban kezdte meg működését. Ezzel egyidejüleg a pécsegyházmegyei Caecilia Egyesület megalakitására is megtörténtek az előmunkálatok. Az egyesület alakuló gyűlését az előkészitő bizottság f. évi november hó 11-ére vette tervbe. Azon reményben, hogy a megalakitandó pécsegyházmegyei Caecilia Egyesület céljának megfelelő működése által b. e. X. Pius pápa 1903. nov. 22-ikén kiadott Motu proprioja által kitüzött eszmény megvalósításához hathatósan közelebb segíti az egyházi ének sok helyen elhanyagolt ügyét, az egyesületet szivesen ajánlom papságom és összes kántoraim figyelmébe.

3076
1926

József kir. hg. Szanatorium Egyesület gyüjtése ajánltatik.

A József kir. herceg Szanatorium Egyesület az általa fenntartott gyulai és debreceni szanatóriumok és dispensairek költségeinek előteremtésére a m. kir. belügyminiszter ur engedélyével országos gyüjtést és urnanapot rendez. Tekintettel arra a nemes munkára, amelyet az egyesület szegény tüdőbetegek gondozásával immár egynegyedszázad óta végez, a gyüjtést és a mindszenti urnanapot tdő papságom jóindulatú támogatásába ajánlom.

Datum Qu.-Ecclesiis, 28. Oct., a. 1926.

† **Franciscus** m. p.
episcopus.

Dunántúl R.-T. Egyetemi nyomdája Pécsett. — 3967.

1926.

XI.

3321
1926

Decisiones Pontif. Commissionis ad Codicis canones authentice interpretados.

Emmi Patres Pontificiae Commissionis ad Codicis canones authentice interpretandos, propositis in plenario coetu quae sequuntur dubiis, responderi mandarunt ut infra ad singula:

De sacris processionibus. D. An, secundum canonem 462, 7° et responsum diei 12 novembris 1922, ius parochi publicam processionem extra ecclesiam ducendi extendatur etiam ad processiones Religiosorum, licet exemptorum, extra eorum ecclesias et claustra.

R. Affirmative, firmo tamen praescripto canonum 1292. § 2 et 1293.

De reservatione casuum. D. 1° Utrum *quaevis reservatio,* de qua can. 900, sit tantum ratione peccati, an etiam ratione censurae.

2° Utrum can. 900. agat de reservatione casuum ab Ordinariis tantum an etiam a Sancta Sede statuta.

R. Ad 1um Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad 2um Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

De forma celebrationis matrimonii D. Utrum, secundum canonem 1098, ad valide et licite matrimonium coram solis testibus contrahendum sufficiat factum absentiae parochi, an requiratur etiam moralis certitudo, ex notorio vel ex inquisitione, parochum per mensem neque haberi neque adiri posse sine gravi incommodo.

R. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

De missa in matrimoniis mixtis. D. An canone 1102 § 2 in matrimoniis mixtis, praeter Missam pro sponsis, prohibeatur etiam alia Missa, licet privata.

R. Affirmative, si haec Missa ex rerum adiunctis haberit possit uti complementum caeremoniae matrimonialis.

Datum Romae, die 10. Decembris 1925.

De substitutione in choro. D. An ad substitutionem in choro in casibus particularibus, de quibus in can. 419. § l., requiratur venia S. Sedis vel saltem licentia Ordinarii aut Capituli. — R. Negative.

De mutatione Superiorum religiosorum. D. An praescriptum canonis 505 comprehendat etiam Societates, de quibus canones 673—681 agunt, earum-

que domus, quae non sint vere et proprie religiosae, sed externae seu non pertinentes ad Societatem, in quibus nempe sodales pauci numero adhiberi solent, ex. gr. in Seminariis, scholis, nosocomiis.

R. Affirmative ad normam responsi diei 3. iunii 1918.

De fidei professione. D. An Superiores in Societatibus clericalibus sine votis, de quibus agunt canones 673—681, fidei professionem ad normam canonis 1406. § 1. n. 9. emittere teneantur.

R. Affirmative.

De paroeciis religiosis. D. An vi canonum 631. § 3.; 535. § 3. n. 2.; 533. § 1. nn. 3, 4, loci Oroinarius ius habeat exigendi rationes de administratione fundorum legatorumque paroeciae religiosae, de qua in canone 1425. § 2. — R. Affirmative, firmis praescriptis canonum 630. § 4, 1550.

De impedientibus iurisdictionem ecclesiasticam. D. Utrum ad incurrendam excommunicationem, de qua in can. 2334. n. 2. sufficiat recursus ad laicalem potestatem causa impediendi exercitium iurisdictionis ecclesiasticae, an requiratur praeterea ut recursus suum sortiatur effectum.

R. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam, firmo tamen praescripto canonis 2235.

Romae, die 25. iulii 1926. P. Card. Gasparri, *Praeses.* Ioseph Bruno, *Secretarius.*

3322
1926

Personalia.

Dr. Georgius Hajós nominatus est iudex prosynodalis.

Adalbertus Csurda par. in Szabadszentkirály vadiaconus distr. Szentlőrinc-ensis a munere scholarum inspectoris erga preces proprias relevatus, eidem muneri in eodemque districtu *Stephanus Ábrahám* par. in Magyarszentiván praefectus est. *Franciscus Navracsics* adm. in Keszü nominatus et investitus est par. ibidem. *Henricus Dobos* par. rud. nominatus et investitus est par. in Bár. *Aloysius Rausz* par. Kárász-ensis nominatus et investitus est par. in Babarc. *Ludovicus Kun* hucusque par in Zomba, in eodem munere in Kárász est translatus et investitus. *Franciscus Mayer* coop. in Zomba factus est ibidem admin. ad int.

Stephanus Braun par. in Mágocs factus est vadiaconus, *Alexius Gartner* par. in Kisvaszar nominatus est not. distr. Mágocs-ensis.

3323
1926

Orsz. kat. közmüvelődési célokra adományok.

A katolikus szervezkedés terén új és fontos lépést akarunk tenni. Érezzük, hogy bizonyos kat. intézményeket minden áron fel kell karolnunk s azért oda kell hatnunk, hogy népünkben kitünő kat. szervezeteink, népmüvelődési

mozgalmaink iránt az érdeklődést felkeltsük. Meg kell értetnünk hiveinkkel, hogy az Egyház érdekéből fontos orsz. kat. intézmények fenntartása a magyar katolikusok általános kötelessége. Nincs senki, aki ez alól magát felmentve érezhetné, aminthogy nincs, aki tényleg nem járulhatna hozzá valamivel e mozgalmak és intézmények támogatásához. Viszont csekély anyagi áldozattal is roppant sokat lendíthetünk ügyeinken, ha azt milliók hozzák. Ez a körülmény inditotta a magyar püspöki kart. hogy e segélynyujtásba belevonja a hitközségeket s az egyházközségi költségvetésekbe az ország kat. közművelődési céljaira a költségvetéshez mért összeget állittasson be. E határozat alapján elrendelem, hogy egyházmegyém területén minden plébánia anyagi erejéhez képest az országos célokra adakozzék. Az adomány mértékét a hivek lélekszámát véve alapul egyénenként 4 pengő fillérben állapítom meg. Ahol az egyházközség képviselete, illetőleg iskolaszéke rendes költségvetése szerint egyházi adót vet ki, ott a költségvetés végösszegének 5%-a e cimen a költségvetésbe még felveendő. Ahol ilyen költségvetés nincs, ott a plébánost kötelezem az összegnek összegyűjtésére. Az összeg 1927. évtől kezdődőleg minden évben november 30-ig az előirt módon „K K“ jelzéssel küldendő az egyhm. alap. hivatalhoz A kat. sajtóra való külön gyűjtés ezzel a jövőben megszünik és csak ott marad fenn, ahol az orsz. szükségletekre szánt összeget is templomi gyűjtés utján teremtik elő.

3324
1926

Felhivom tdő papságomat, hogy a Jézus Krisztus királyságának ünnepére szóló s már kézhezvett új officiumért példányonkint 8000 K-t, ugyanezen ünnep miseformulájáért pedig darabonkint 4500 K-t küldjön be az egyházm. alapítványi hivatal csekklapján „O M“ jelzés alatt. Uj officium ára.

3325
1926

Miheztartás végett közlöm tiszt. papságommal, hogy egy mtm. búza árát a nyugdijjárulék december hó folyamán esedékes, utolsó negyedévi részletének lerovása céljából 400.000 koronában állapítom meg. Nyugdijjárulék befizetési kulcsa.

3326
1926

A Magyarország Nagyasszonyáról nevezett s b. e. I. Ferenc József apostoli királyunk 50 éves uralkodói jubileumának megörökítésére Budapesten épitendő fogadalmi templom javára a legközelebbi alkalmas vasárnap (nov. 21—28. vagy dec. 5.) ezennel templomi gyüjtést rendelek el Gyüjtés a Ferenc-József fogadalmi templom javára.

3612
1926

Concursus pro beneficiis: Zomba, Pécsvárad, Beremend, Mozsgó, Vásárosdombó.

Beneficium parochiale *Zomba* per translationem parochi vacans redditum et liberae collationi episcopali obnoxium concursui publico expono usque 10. Januarii a. 1927 duraturo; item pro beneficiis parochialibus *Pécsvárad* (patr. Fundus R. Scientiarum Universitatis) et *Beremend* (liberae collat. episcopalis) ob translationem beneficiatorum, dein *Mozsgó* (patr. Familia Spect. D. Ottonis Biedermann de Turony) et *Vásárosdombó* (patr. Cels. Princeps Paulus Esterházy de Galántha) ob mortem pastorum vacantibus concursum usque 31. Januarii anni proximi duraturum indico. Dicta beneficia assequi cupientes velint suos recursus, patronis respectivis inscribendos, usque dictos terminos mihi exhibere.

3613
1926

Personalia.

Joannes Cserta cooperator in Abaliget qua administrator ad int. ad *Mozsgó* missus, *Stephanus Németh* coop. in *Vásárosdombó* vero nominatus est ibidem admin. ad int. *Dr. Josephus Kéthelyi* parochus in *Pécsvárad* in eodem munere ad *Dunaszekcső* est translatus, *Edmundus Kirschanek* beneficio parochiali *Beremend*-ensi renuntiatus nominatus est administrator ad int. in *Pécsvárad;* item *Joannes Berlákovich* coop. in Mohács civ. int. factus est adm. ad int. in *Beremend, Franciscus Mihalecz* coop. e Püspökbogád missus est in *Mohács* civ. int. *Paulus Gábor* hucusque adm. in *Dunaszekcső* nominatus est coop. ibidem.

3614
1926

Imanyolcad a kat. hit elterjedéséért.

Abból az alkalomból, hogy a világ összes keresztény népei *a jövő évi január hó 18—25-ig* közös imanyolcadot tartanak az elszakadt keresztények és nem keresztények belépéséért a katolikus Anyaszentegyházba, ezennel akként rendelkezem, hogy az említett időben egyházmegyénk minden templomában a rendes napi sz. mise végén az apost. Szentszék által jóváhagyott, következő ima végeztessék:

„Antifona. *Hogy mindnyájan eggyé legyenek, amint te, Atyám énbennem és én tebenned, úgy ők is mibennünk eggyé legyenek és így elhiggye a világ, hogy te küldöttél engem.* (Ján. 17. 21.)

V. *Mondom neked, te Péter vagy.*

R. *És e kőszálon fogom építeni Anyaszentegyházamat.*

Könyörgés: *Uram Jézus Krisztus, ki azt mondtad apostolaidnak, békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek, ne nézd az én bűneimet, hanem a te Egyházad hitét, s engedj neki kegyesen a te akaratod szerint békét és egyességet. Amen.*“ *

Antiphona: „Auf dass sie Alle eins seien, wie du, Vater, in mir bist und ich in dir bin. So sollen auch sie in uns eins sein, damit die Welt glaube, dass du mich gesandt hast. (Joh. 17, 21.)

V. Ich sage dir: Du bist Petrus.
R. Und auf diesen Felsen werde ich meine Kirche bauen.

Gebet.

Herr Jesus Christus, der du deinen Aposteln gesagt hast, Frieden hinterlasse ich euch, meinen Frieden gebe ich euch, sieh nicht auf meine Sünden, sondern auf den Glauben deiner Kirche und schenke ihr deinem Willen gemäss gütigst Frieden und Eintracht. Amen.

3615
1926

Tomori-emlékmű létesítése.

Folyó évi augusztus hó 29-én ültük meg 400 esztendős évfordulóját a gyászos emlékű mohácsi csatának s a felemelő keretek közt lezajlott emlékünnep mély nyomokat hagyott az emlékező magyarság lelkében. Most a mohácsi magyar hadak vezérének, a nagy főpapnak, Tomori Pál kalocsai érseknek emlékét szoborral kívánja megörökíteni régi székvárosa, Kalocsa. S mivel Tomori nemcsak a kalocsaiaké, hanem az egész magyar nemzet büszkesége s a katolikus Egyház örök dicsősége, szeretettel kérem tiszt. papságomat, hogy kiki tehetsége szerint anyagi hozzájárulásával mozdítsa elő az emlékmű mielőbbi létesítését s e célra szánt adományát juttassa el „TP“ jelzésű csekklapon továbbítás végett az egyhm. alapítványi hivatalhoz.

3616
1926

A schematismus adatai beküldendők.

Felhivom tiszt. papságomat, hogy a jövő évben kiadandó egyházmegyei névtár részére a szükséges adatokat legkésőbb január hó 31-ig terjessze be a szokásos módon: a lelkészkedő papság a ker. esperesek utján, a nem lelkészkedők pedig közvetlenül a püspöki Irodához.

3617
1926

Irodalmi művek, lapok ajánlása.

A napokban jelent meg az Országos Katolikus Szövetség kiadásában a *Magyar Katolikus Almanach*, mely a magyarországi egyházmegyék pontosan összeállított cím- és névtárán kivül teljes képet óhajt adni a katolicizmus szellemi és kulturális életéről. A mű megrendelését tiszt. papságomnak melegen ajánlom s ott, ahol erre a templom-, illetve az iskolapénztárban fedezet van, a plébániai és iskolai könyvtárak részére is engedélyezem.

Haller István volt vall. és közokt. miniszternek: *„Harc a numerus clausus körül“* c. könyve e sokat vitatott kérdést tudományos szabatossággal óriási adathalmaz alapján tárgyalja. A művet, mely komoly érveket szolgáltat a tárgyilagosan gondolkozó olvasónak, szívesen ajánlom tiszt. papjaim és k. híveim figyelmébe. Ára 150.000 K.

A nm. püspöki kar határozatából kifolyólag — egyben hivatkozással az 1914. évi 3411/1914. számú körlevéli intézkedésre — újból elrendelem, hogy a hatóságom alá tartozó iskolák könyvtárai részére az elemi iskolák-

ban a *Kispajtás*, a középiskolákban a *Zászlónk* és *Nagyasszonyunk*, a tanítói könyvtár részére pedig az *Élet* c. katolikus lapok az iskolai könyvtári költségvetés terhére beszereztessenek.

Az „*Uj Lap*“, amely valamikor népünk legkedveltebb újságja volt, elérkezve negyedszázados fennállásához azzal ünnepelte meg jubileumát, hogy a mai súlyos sajtóviszonyok között is visszaállitotta régi terjedelmét úgy, hogy most külső megjelenésében, tartalmában, kiállításában is szolgálhatja azt az igaz katolikus ügyet, amelytől soha el nem tért. Ezzel kapcsolatosan felhivom tiszt. papságomat, hogy a kimondottan katolikus lapot a régi szeretettel karolják fel. A kiadóhivatal azt kéri, hogy minden községben legalább 10 előfizetőt szerezzenek. Hiszem, hogy tiszt. papjaim buzgósága ezt a számot mindenütt biztosítja. A lap kiadóhivatala: Budapest, V., Ferenciek-tere 7. III. lépcső, I. emelet 8.

3618/1926

A folyó évi nyomdaköltségek és az új Directorium ára.

Az 1926. évi egyházmegyei typografiai kiadások fedezése céljából elrendelem, hogy minden önálló lelkész 4 P-t, a segédlelkészek, hittanárok és hitoktatók pedig 3—3 P-t küldjenek a kezeiknél levő és „T“ betüvel ellátandó befizetési lapok utján a pécsegyházmegyei alapítványi hivatalhoz. Az 1927. évre szóló egyházmegyei Directorium ára példányonként 1·60 P. Felhivom az összes érdekelteket, hogy az általuk akár önmaguk, akár templomaik, kápolnáik stb. részére átvett példányok árát „C“ jelzésű befizetési lapon származtassák be. Befizetési határidő 1927. január 15. A késedelmeskedők az esedékes kamatot is tartoznak fizetni.

Datum Quinque-Ecclesiis, 20. Dec. 1926.

† **Franciscus m. p.**
episcopus.

DUNÁNTÚL RTB. EGYETEMI NYOMDÁJA, PÉCS.